

Dvojmesačník, júl – august 2017

Trenčín región

IV-V/II
číslo 4 – 5
ročník 2

Včelí svet

Príloha
Hurá, leto!
strany 11 – 30

**V Čelkovej Lehote
nie sú len Čelkovci**
strana 8 – 10

KOCR

Vydarená premiéra

strana 3

Okres Považská Bystrica

Na streche kraja

strana 4

Reportáž

Kde sa muchy otáčajú?

strana 5

06 >

Utekám s vysvedčením domov. Pochválím sa – alebo ho len tak ukážem rodičom, rovno beriem zbalené veci a prázdniny sa začínajú. Stavíme podsady, roz-

Kdeže sú tie skautské časy..

kladáme poľnú kuchyňu, končíme posledné prípravy na nasledujúce dva týždne. Začína sa skautský tábor.

Toto sú moje spomienky na detstvo, mladosť a v podstate aj na dospelosť. Bez elektriny, plynu, v objatí prírody a ticha. Uprostred námestia stojí stožiar, kde sa každé ráno a večer stretávame, spievame večierku a na vrchole stožiara sa týči vlajka. Letný skautský tábor však nie je len držanie bobrika mlčania a viazanie uzlov. Skauting je životný štýl, ktorý si v tábore môžete vychutnať plnými dúškami, do sýtosti a s ľuďmi, ktorí to cítia rovnako.

Dospelí vedúci, mladí skauti aj skautské vlčatá.

Dnes už nemám čas na dvojtyždňové vypnutie, ale „svoj zbor“ aspoň na jeden deň, prípadne na jednu noc, stále musím navštíviť. Je to droga, ktorú keď okúsíte, musíte zažiť opäť a opäť. Zaspávať pod holým nebom, počuť šum listia a rozhovory lesných domáčich. A zrazu všetko stíchne a les ide spať. Nedeje sa nič. Celkom nič. Neskutočne povznášajúci, upokojujúci a asi neopísateľne krásny pocit.

Ak si nájdete chvíľu počas prázdnin, využite jednu z tropických nocí a vymeňte rozpálené asfal-

tové mestá a dediny za líuku pod lesom. Vytiahnite z pivnice alebo si požičajte spacák, stan a ochutnajte pravý život. Taký, v ktorom nepotrebujete telefón, počítač ani televízor. Pekné miesto nájdete v ktoromkoľvek kúte kraja, nemusíte chodiť na ďaleké túry. A verím, že o tomto zážitku budete rozprávať ešte dlho, či už v škole alebo v práci.

A ja v kútiku duše stále dúfam, že sa do starých dobrých skautských čias opäť vrátim. Nielen na jednu noc. Priznám sa, už mi to naozaj chýba.

Radovan Stoklasa,
šéfredaktor

Čo by ste odporučili návštevníkom Trenčianskeho kraja?

ANKETA BÁNOVCE N./B.

Marika

Ak prídete do Bánoviec a chcete si užiť kúsok histórie, tak by som odporučila napríklad hrad Uhrovec. V lete, keď je pekne, je tu k dispozícii termálne kúpalisko. Voda tu je ideálna pre pohybové ústrojenstvo. Dá sa tu ísť aj za športom, v hokejovej hale je možné v zime korčuľovať.

Vladimír a Mária

U nás v okolí je množstvo príležitostí na turistiku. Ľudia chodia na Rokoš, Jankov výšok. Samozrejme, neďaleký hrad Uhrovec je asi najväčšie lákadlo. Ro-

diny s malými deťmi si môžu vyraziť na rybníky – či už na Kulháň alebo na Machnáč. Na Kulháni majú domáce zvieratká, deti si tam užijú na preliezačkach, aj rybu si môžu chytiť. Nevieme, ako je to na Machnáci, o tom sme zatiaľ len počuli, neboli sme tam osobne. No a pre rodiny je tu ešte kúpalisko v Uhrovci. Aby sme nezabudli, je tu aj pamätný dom Alexandra Dubčeka a Ľudovíta Štúra.

Majka

Boli ste už u nás na kúpalisku? Ak nie, neváhajte. Samotných Bánovčanov síce rozdelilo na dva tábory, lebo v tom boli majetko-

vé pomery, ale nič to nemení na fakte, že naša termálna voda je vynikajúca. A chodí sem množstvo ľudí zo širokého okolia. Problém je, že pre rodiny s deťmi je asi každodenná návšteva kúpaliska drahá. Tiež sem ľudia hojne chodia na turistiku. Ja sama som tiež chodievala, ale miestni turisti sa radšej vyberú niekam ďalej. Viete, ako to je, doma máte pocit, že to už poznáte. A že ak nevyjdete za hranice okresu, tak sa to vlastne ani neráta :-). S deťmi sa najviac chodí do Bojníc, tam je aj zoo, aj zámok. Hrad je aj na opačnej strane, v Trenčíne. A, samozrejme, je tu tiež Uhrovské Podhradie a Uhrovský hrad.

Ján

Tip na výlet? Podľa toho, o aký druh výletu by ste mali záujem. Ak o niečo historické, tak je tu napríklad Uhrov-

ské Podhradie. Ľudia by mali radšej navštíviť takéto pamiatky, ako sa zatvoríť v nákupných centrách, prípadne striedať reštaurácie.

Tie sú všade rovnaké. Nepopieram, tie hrady tu stoja tiež už pár sto rokov, ale má to svoje čaro. Dokonca sa dá ísť autom až pod hrad, ale kto by mal chuť na turistiku, tak si to môže vyšliapať celú. V lete by som navigoval na miestne termálne kúpalisko a či je leto alebo zima, tak je to odtiaľto blízko aj do termálov v Bieliciach. O niečo ďalej, ale zas o niečo lacnejšia, je Chalmová. Tam ráno prídete a kúpete sa, koľko chcete. Na pohybové boľáčky je to vynikajúce.

(red)

Južná Morava vie o nás viac

Trenčiansky kraj sa symbolicky prest'ahoval cez hranice k južným susedom. Na Južnej Morave, v areáli Golf Rezortu Kaskáda v obci Kuřim si objednal ukázkové počasie, ktoré bolo čerešničkou na torte za vydarenou prezentáciou.

Na Deň Trenčianskeho kraja, ktorý pripadol na 2. júna, prišli hostia patrične vyzbrojení a dobre pripravení. A všetko sústredili pod jednu strechou – v prezentačnom stánku KOČR Trenčín región. Muziku počas celého dňa tvrdila skupina Kýčer z Turej Líuky, dominoval myjavský folklór, ponúkali sa kopaničiarske lahôdky a výrobky tradičných remesiel. Návštevníci sa mohli

viac dozvedieť o atraktivitách z propagačných brožúr jednotlivých regiónov kraja, záujem pýtala aj prvá cyklomapa kraja, keďže na bicykli je to k nám ešte bližšie.

„Turistické atrakcie nášho kraja, hlavne kúpele, hrady, zámky a kultúrne dedičstvo, oslovujú rôzne skupiny návštevníkov. Určite sú srdcu blízke aj našim českým susedom. Vzdialenosť medzi nami je naozaj malá, preto chceme, aby ľudia z Juhomoravského kraja mohli ten Trenčiansky nielen objaviť, ale aj ochutnať. Myslím, že touto prezentáciou sa nám to podarilo,“ pripomenul predseda KOČR Trenčín región Juraj Gerlici.

Pozvanie na Deň Trenčianskeho kraja prijal aj

hejtman Juhomoravského kraja Bohumil Šimko a spolu s podpredsedom TSK Richardom Takáčom debatovali o ďalšej spolupráci pri cezhraničných projektoch či o Zelenej župe.

(ram)

Vydarená premiéra v úlohe hostiteľa

Na trenčianskom výstavisku sa začiatkom mája skloňoval cestovný ruch. Na 6. ročníku veľtrhu **REGION TOUR EXPO** dominovali turistické a dovolenkové tipy, kultúra, folklór, remeslá i tradičné jedlá zo slovenských i českých regiónov. Počas dvoch dní si ponuku 156 vystavovateľov prezrelo takmer 5200 návštevníkov, súčasťou veľtrhu bola odborná časť i sprievodné podujatia.

Technické zabezpečenie riešilo priamo výstavisko, no odbornú časť nad veľtrhom premiérovu prevzala krajská organizácia cestovného ruchu (KOCR) Trenčín región. Nabíť program odštartovalo pracovné stretnutie krajských a oblastných organizácií (OOCR) z celého Slovenska so zástupcami Ministerstva dopravy a výstavby SR. „Bola to užitočná výmena názorov, cestovný ruch má v každom regióne vlastné špecifiká, vlastný príbeh,“ pripomenula výkonná riaditeľka hostiteľskej KOCR Trenčín región Eva Frývaldská. Zároveň na úvod konferencie *Destinačný manažment a marketing v praxi* predstavila domáci región z pohľadu aktivít v cestovnom ruchu. „Máme za sebou len dva roky existencie našej organizácie a myslím si, že sa môžeme pochváliť najmä v oblasti on-line marketingu či komunikácie na sociálnych sieťach. Teší ma, že táto konferencia ponúkla priestor pre porovnanie aktivít jednotlivých

organizácií. Sme bohatší o inšpirácie a nové skúsenosti. Napríklad pri budovaní infraštruktúry cestovného ruchu, organizovaní podujatí.“ Frývaldská ocenila odborný vklad prezentujúcich – výkonnej riaditeľky Nitrianskej organizácie cestovného ruchu Marty Haronikovej, výkonného riaditeľa OOCR Malá Fatra Petra Šimčáka, ďalej zástupcov z OOCR Trnava Tourism Michaely Potočárovej či z KOCR Košický kraj Lenky Vargovej Jurkovej.

Je asi prirodzené, že pozornosť na veľtrhu pútala najmä hostiteľská expozícia. Pri jej slávnostnom otvorení oficiálne uviedli do života propagač-

né brožúry a prvú cyklomapu Trenčianskeho kraja, a to symbolicky:

liečivou termálnou vodou z trojice kúpeľov Nimnica, Bojnice a Trenčianske Teplice.

„Po prezentácii cyklomapy ma zastavila staršia pani: vraj či sú tam trasy určené len pre mladých. Ona ako dôchodkyňa sa rada bicykluje a keď bude v ponuke nenáročná trasa, nechá sa nahovoriť. Tak som jej vysvetlila, že na cyklomape sa nájde každý podľa vlastného výberu,“ prezradila Eva Frývaldská.

Tejto téme sa dlhodobo venujú dvaja z krstných otcov cyklomapy – cyklokoordinátor Trenčianskeho samo-

správneho kraja Radovan Hladký a trenčiansky župan Jaroslav Baška. „Župa každý rok finančne prispieva na obnovu cyklistických trás. Mnohí a nielen rekreační cyklisti poznajú projekt Vrchárska koruna Trenčianska, ktorý tiež podporujeme. Blízky je nám aj projekt Do práce na bicykli, do ktorého sa pravidelne zapájajú naši zamestnanci.“

Podľa predsedu KOCR Juraja Gerličo zaujali na veľtrhu aj štyri nové druhy propagačných brožúr. Kopírujú prirodzené regióny Trenčianskeho kraja. „Ide konkrétne o regióny Myjava, horné Považie, horná Nitra a Trenčín a okolie. Sú určené aj pre zahraničných návštevníkov, keďže sme ich pripravili aj v nemeckej a anglickej mutácii. Ponúkajú základné informácie o histórii, tradíciách a ľudovej tvorivosti, ale tiež množstvo zaujímavých tipov, ako zážitkovo stráviť čas v našom kraji. Najväčší záujem na veľtrhu bol o brožúry z Trenčianskeho regiónu,“ doplnil Gerličo.

V expozícii hostiteľa zaujala aj špeciálna elektronická hra *Ako poznáš Trenčiansky kraj?*, kde si vedomosti testovali priamo na tabletoch hlav-

ne mladší návštevníci. Všetci bez rozdielu veku si zasa mohli vyskúšať športové schopnosti na cyklistických trenažéroch a súťažiť v šprinte na 500 m. Žiada sa ešte dodať, že k vydarenej prezentácii cestovného ruchu v Trenčianskom kraji výrazne prispeli užitočné informácie a prezentačné materiály z dielne oblastných organizácií kraja – OOCR Trenčianske Teplice, OOCR Trenčín a okolie, OOCR Región Horné Považie a OOCR región HORNÁ NITRA-BOJNICE.

(bach)

Strechu Slovenska hľadajte na severe kraja

Predstavujeme
okres POVAŽSKÁ
BYSTRICA

Považskobystrický okres formoval v nedávnej minulosti najmä strojársky priemysel. Dodnes je však jeho najväčším lákadlom najmä príroda. Potulky po ňom tak potešia v prvom rade turistov, ktorí tu môžu objaviť viacero čarovných zákutí. Na svoje si tu prídu aj fanúšikovia histórie, hradov a kaštieľov.

Najsevernejší okres Trenčianskeho kraja leží na strednom toku Váhu, obklopený Súľovskými vrchmi a Javorníkmi. Susedí s okresmi Púchov a Ilava, Žilin-

ským krajom a Českou republikou. Jeho centrum tvorí Podmanínska pahorkatina, ktorá ukrýva viaceré prírodné krásy.

V okrese s rozlohou 463 kilometrov štvorcových sa nachádza 27 dedín a jedno mesto – Považská Bystrica. Celkovo tu žilo na konci minulého roka 62 810 obyvateľov.

História okresného mesta, ale aj celého regiónu je spojená s dejinami Považského hradu, ktorý sa približne od 13. storočia nachádza v mestskej časti Považské Podhradie. Jeho silueta dotvára

scenériu horného Považia, ktoré mnohým pripomína pokrčený papier. Okres je totiž typický aj hornatnosťou, vďaka čomu vytvára ideálne podmienky pre salašníctvo.

Medzi najväčšie zaujímavosti tohto regiónu, ale aj celého Slovenska patrí Manínska tiesňava. Jej mohutné vápencové skaly majú rôzne tvary, pripomínajú veže, strechy či ihly. Dokopy vytvárajú akési skalné mesto s najužším skalným kaňonom na Slovensku a množstvom zaujímavých druhov rastlín a živočíchov.

O niečo ďalej sa zase rozprestiera Kostolecká tiesňava, ktorej dominuje veľký skalný previs nazývaný Strecha Slovenska. Tamajšie vápencové steny patria spolu s terénmi v blízkej Manínskej tiesňave a na Bosmanoch k najrozsiahlejším cvičným skalám na Slovensku. Ponúkajú ideálne možnosti na cvičenie techniky lezenia v dĺžke 20 až 200 metrov.

Srdcom regiónu je mesto Považská Bystrica, ktorá sa mnohým dodnes spája so závodom Považské strojárne a výrobou motocyklov. Staré mesto úplne zmenila rekonštrukcia v 70. a 80. rokoch minulého storočia. Postavili sa nové sídliská, pribudli rôzne hotelové či reštauračné zariadenia. Medzi pamiatky, ktoré sa zachovali dodnes, patrí kaštieľ Burg pod Považským hradom a renesančný kaštieľ v mestskej časti Orlové.

Záujemcovia o históriu by nemali v považskobystrickom okrese vynechať pôvodne renesančný kaštieľ v Jasenici, kaštieľ v Dolnom Lieskove, zrubovú zvonnicu v Briestennom či pamätnú izbu spisovateľa Petra Jilemnického v Kostolci.

Posilní dojná ovca aj Bačovú cestu?

Naša krajina sa môže pochváliť novým národným plemenom. Je ňou slovenská dojná ovca, ktorú oficiálne uznali práve v našom kraji. Časom by sa malo toto plemeno rozšíriť po celom Slovensku a vidieť by ste ho mohli aj na salašoch pri Považskej Bystrici.

Prvým národným plemenom bola valaška, teraz k nej pribudla aj slovenská dojná ovca. Do jej 25-ročného šľachtenia bolo zapojených viacero organizácií. Tie od nového plemena očakávajú zvýšenie našej konkurencieschopnosti v produkcii ovčieho mlieka. Kým pri valaške dosahuje produkcia mlieka 100 kilogramov za rok, pri slovenskej dojnovej ovci sa plánujú dostať

až na dvojnásobok tohto čísla. „Taktiež by sme boli radi, keby sa zvýšila produkcia ovčieho a jahňacieho mäsa na Slovensku, ktoré zatiaľ nemá takú pozornosť, ako by si zaslúžilo,“ hovorí riaditeľ Výskumného ústavu živočíšnej výroby v Nitre Jaroslav Slamečka.

Momentálne je v registri plemennej knihy takmer 5000 kusov oviec tohto plemena. Jeho chov chcú postupne rozšíriť do všetkých regiónov Slovenska. Ovečka by sa tak mohla objaviť aj na viacerých salašoch, ktoré sa ukrývajú v horách pri Považskej Bystrici. Dva z nich – Salaš v Pružine a Koliba v Papradne – sú dokonca súčasťou Bačovej cesty, ktorá ľuďom už deväť rokov ukazuje slovenské zvyky,

pochúťky a remeslá priamo v tradičnom prírodnom prostredí. „Keď sme pred deviatimi rokmi zakladali občianske združenie Bačova cesta, našim cieľom bolo propagovať ovčiarske produkty

mliečného i mäsového charakteru, ale aj textil a ovčiarsku architektúru. Myslím, že sa nám to darí,“ uviedol šéf združenia Ľudovít Urbanovský.

Slávni rodáci: čo meno, to osobnosť

Významné mená histórie, uznávaní herci, športovci, ale aj známe tváre zo spoločenského i politického života majú pri svojom mene uvedené miesto narodenia Považskú Bystricu.

Začiatkom roka vo veku 77 rokov zomrel maliar a reštaurátor Ján Rojko, ktorý sa vo svojej tvorbe zameriaval najmä na motívy zmien svojho mesta a jeho okolia. Mnohé významnenania získal vojak Alojz Ballay, dôstojník československej armády, neskôr vysoký dôstojník generálneho štábu a príslušník slovenskej brannej moci, vysokoškolský vojenský pedagóg, veliteľ Vzdušných zbraní slovenskej brannej moci.

Významným slovenským architektom bol Michal Maximilián Scheer. Ján Piroh bol zase slovenský dokumentarista, známy predovšetkým filmami s horolezeckou tematikou a cestopisnými reportážami. Mimochodom, v považskobystrickej nemocnici sa narodil aj súčasný trenčiansky župan Jaroslav Baška. Skvelú reklamu Považskej Bystrici robí vo svete športu bývalý tenista Marián Vajda, tréner srbského tenistu Novaka Djokoviča, ale aj tenista Michal Mertiniák. Z Považskej Bystrice pochádza aj niekdajší cyklista Milan Dvorščik, najlepší športovec Slovenska v roku 1994 a dnes rozhodca medzinárodných pretekov

a tiež bývalý ligový futbalista a hráč Unionu Berlín, aktuálne prezident Únie ligových klubov Ivan Kozák. V zámorí šíri dobré meno mesta zase hokejista Andrej Meszároš, v KHL hráč Slovana Andrej Šťastný. Mesto je aj rodiskom politikov – bývalý minister hospodárstva Peter Magvaši, niekdajší minister obrany Martin Fedor či poslanec Európskeho parlamentu Ivan Štefanec. Umeleckú sféru zastupuje slovenský spisovateľ Peter Holka, maliarka Paula Chrenková a maliar Imro Weiner-Kráľ, no medzi najvýznamnejšie osobnosti mesta patrí herec Ján Kroner. Dvojnásobný držiteľ cien OTO v kategórii herec prepo-

žičal svoj hlas viacerým svetovým hercom. Hral aj v ocenených seriáloch Ordinácia v ružovej záhrade či Profesionáli.

V jeho šľapajach idú aj herečka Dorothea Nvotová, herec Marián Mitaš či členka Radošinského naivného divadla a speváčka Simona Martausová. „Spomeniem si na lavičky pri Priore alebo kalváriu. Tam sme chodili opekať. Ako dieťa som trávil prázdniny u babky na Podskalí, kde to má typickú vôňu. Našou domácou lahôdkou je plnená paprika so zemiakovou kašou od mojej mamy,“ prezradil vyštudovaný bábkoherc Marián Mitaš.

(bach)

Dolina, kde sa aj muchy otáčajú

foto: Leo Kužela

Dlhá Marikovská dolina meria od Udiče po horný koniec vyše 16 km. Z toho viac ako dve tretiny tvorí chotár Hornej Marikovej s rozlohou 4755 ha.

Pôvodná obec Mariková sa v roku 1954 rozdelila na Hornú a Dolnú Marikovú. Spojená obec mala vyše 6000 obyvateľov, z toho na území Hornej Marikovej bývalo 2640 ľudí, dnes má iba okolo šiestich stoviek. Chotár je hornatý, najnižší bod v časti Paseky je v nadmorskej výške 370 metrov, najvyšší tvorí vrchol Stratenca v Javorníkoch má výšku 1055 m.

Osídlenie sa tiahne pozdĺž potoka Marikovka, z hlavnej doliny odbočujú úzke príľahlé doliny s lazmi, takže okolo stredu obce je rozložených 107 osád. Dedina pomaly vymiera, stáva sa skôr rajom pre chatárov, ktorí odkupujú a prerábajú staré domy, a pre turistov.

Ťažké životné podmienky v horách, skôr chudoba ako dostatok, o nadbytku nehovoriac, vykovava-

li „Marikovcov“ na ľudí s tvrdým charakterom, ale so zmyslom pre humor. Niekedy drsným, inokedy zasa láskavým.

„U nás sa končí svet, v Hornej Marikovej sa aj muchy otáčajú,“ smeje sa Pavol Pacek z výrazu koncová dedina. „Za slovenského štátu sa recesista Juraj Martechík, prezývaný Kvako, vyhlásil za prezidenta Marikovskej republiky. Nebol to hlúpy človek, ale bývalý vojak, ovládal päťoročnú jazykov, chodil na roboty do zahraničia, bol na ruskom fronte.“ Vyviedol hocičo, za prvej repub-

liky zdrazil tabak, Kvako pozbieral po obci fajky a poslal ich do Prahy prezidentovi Masarykovi. Vraj aby si taký drahý tabak fajčil sám, Marikovci ho fajčiť nebudú.

Prezývky sa pridávali k menám, keďže v obci bývalo viacero obyvateľov s rovnakým priezviskom. Pri evidencii obyvateľstva po vzniku ČSR si mnohí nahlásili iba jedno meno a tak sa stalo, že aj súrodenci mohli mať rôzne priezviská. O Hornej Marikovej obyvatelia s humorom rozprávajú, že na svete je päť štátov menších ako ich chotár – Vatikán, Monako, ostrovné štáty v Tichomorí Nauru, Tokelau a Tuvalu.

Ludia sa nadreli na malých roličkách, mnohí začali robiť v továrňach v blízkych mestách, iní odchádzali za prácou natrvalo. Bieda však pre niektorých bola inšpiráciou. „V Dolnej Marikovej žil za prvej republiky prvotriedny maliar. Skúšal maľovať všeličo a na rad prišli aj peniaze. Tie „tvoril“ na povale, vybral škridly a v pomerne ťažkých podmienkach vyrábala československé bankovky. Jeho brat ich chodil rozmieňať po okolí i ďalej, dokonca aj do Prahy. Rozmienil päťdesiatku a mal pravú menu. Raz prišiel maliar do krčmy v neďalekej Hoštine a platil svojím výrobkom. Krčmár však nemal vydať, minuli sa mu vo výčape drobné, nuž odišiel do vedľajšej miestnosti. Predtým umýval poháre, mal mokré ruky a keď sa vrátil, mal pomaľovanú pokožku, lebo na rukách mu zostali vodové farby. Hoci maliar ušiel, krčmár ho poznal, nuž ho udal. Umelec dostal dva roky basy a v Ilave aj zomrel. Vraj namaľoval bacharovi obraz, kópiu flámskeho majstra, ktorú nerozoznali ani odborníci z národného múzea. Mal úžasný cit pre farby a zvládol aj krajinky a postavy,“ ukončil veselé rozprávanie Pavol Pacek.

Leo Kužela

Na Dominika Tatarku rodáci nezabúdajú

Významným rodákom z považskobystrického regiónu je spisovateľ Dominik Tatarka. Svetlo sveta uzrel v obci Plevník-Drienové a vyrástol v jedného z najvýznamnejších predstaviteľov slovenskej literatúry. V rodnej obci si jeho celoživotné dielo pravidelne uctieva.

Dominik Tatarka sa narodil 14. marca 1913 v Drienovom ako predposledný zo siedmich detí a ako jediný syn. Základnú školu vyštudoval v Plevníku, maturitu dokončil na gymnáziu v Trenčíne. V ďalšom štúdiu pokračoval na Filozofickej fakulte Univerzity Karlovej v Prahe a na parížskej Sorbonne. Literatúre sa začal venovať ešte pred 2. svetovou vojnou. Jeho tvorba je poznačená nadrealizmom, odmietaním schematicizmu a ideovým negativizmom. Vo svojich dielach prezentuje osobné zážitky i snahu o rozbor charakteristík svojich postáv a riešenie spoločenských aj individuálnych problémov. Napísal i niekoľko filmových scenárov.

foto: www.plevnik-drienove.sk

„Máme po ňom pomenovanú základnú školu, zriadili sme aj pamätnú izbu Dominika Tatarku, každoročne organizujeme celoslovenskú literárnu súťaž pod jeho menom. Tento rok sa konal už 15. ročník pri príležitosti 104. výročia narodenia nášho významného rodáka. Sme hrdí, že takýto veľikán slovenských dejín sa na-

rodil práve u nás, a verím, že rovnako sú na to pyšní aj naši občania,“ povedal starosta Plevníka-Drienového Miroslav Kremeň.

Tatarka to však v živote vôbec nemal jednoduché. Keď v roku 1969 vystúpil z Komunistickej strany Československa, o dva roky neskôr ho vyčiarili zo zoznamu členov Zväzu slovenských spisovateľov. Bol prenasledovaný režimom a jeho diela boli stiahnuté z knižníc. Napriek tomu udržiaval styky s disidentským hnutím, publikoval v samizdate a ako jeden z mála Slovákov podpísal Chartu 77. Zomrel 10. mája 1989 v Bratislave. In memoriam získal Národnú cenu Slovenskej republiky, Rad Tomáša Garrigua Masaryka I. triedy a v roku 1995 mu prezident SR Michal Kováč prepožičal štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra I. triedy. Od roku 1994 sa udeľuje Cena Dominika Tatarku, ktorú môže spisovateľ dostať len raz za život.

(bach)

Názvy obcí ukrývajú minulosť

Pre domácich nejde o nič nezvyčajné. Eudí z iných končín však môžu niektoré názvy obcí v považskobystrickom okrese zaskočiť či pobaviť. Pozreli sme sa na to, ako vznikli tie najzaujímavejšie z nich.

Obec Slopná prepožičala svoj názov aj knihe Daniely Kapitáňovej. Román Vražda v Slopnej však nemá s realitou nič spoločné. Malá dedinka sa skôr vyznačuje pokojným vidieckym životom. Pôvod jej názvu odvodzuje starosta Štefan Hrenák od literárneho historika menom Caspar Slopnansky. „Vyzerá, že bol z rodu Slopnánskych, ale musím povedať, že je to len domnienka, ktorú nemáme potvrdenú,“ povedal. Navyše Slopná so svojim netradičným názvom nie je sama – s obcou Slopné na Morave má dokonca podpísanú zmluvu o spolupráci.

Obec Klieština má dva varianty, ako vznikol jej názov. Jedným je klieština, vo význame húština, druhým zase kliešte – „Nie však tie parazity, ale pracovný nástroj, ktorý sa používal povedzme pri kľčovaní alebo pri poľnohospodárskych prácach,“ vysvetlila starostka Helena Košťaliková.

V považskobystrickom okrese nájdete aj obec Vrchteplá. Leží na vrchu Teplanskej doliny, cez ktorú preteká Teplanský potok. „Dole je Považská Teplá, my sme navrchu – takže mne logicky vychádza práve toto vysvetlenie,“ uviedol starosta obce Ladislav Kolek. Teplanský potok má, mimochodom, jednu anomáliu – v miestach, kde ústi, je teplejší a aj v zime sa tu dajú vidieť zelené rastliny. Obec Kostolec v sebe skrýva stopy kultového miesta. Názov dedinky Udiča zase evokuje na prvé počutie spojitosť s rybolovom. Nie je však odvodené od slova udica, ale skôr od slovesa údiť.

Jalovice nahradil motokros

Zápach hnoja a otravné muchy. Taký bol dôvod vzniku motokrosového areálu vo Sverepci. Voľakedy sa tu totiž namiesto pretekárov pásli jalovice, ktoré rozbahnili celú lokalitu Lúčne.

Maštale pre jalovice postavili na mieste súčasného motokrosového areálu v polovici šesťdesiatych rokov. Lokalita Lúčne pritom bolo krásne údolie. Zvieratá ho však rozbahnili. „Keďže v tom čase sa začal aj v súvislosti s Považskými strojárňami prudký rozvoj motokrosového športu, zapojila sa do akcie miestna organizácia Zväzarmu a aj za podpory okresných orgánov maštale premiestnili, keďže v Lúčnom je veľmi vhodný terén pre motokrosovú trať. Stalo sa tak aj za podpory okresných orgánov v polovici sedemdesiatych rokov,“ píše sa v kronike obce Sverepec.

Prvýkrát pretekári vyštartovali na trať v roku 1973, o rok neskôr už Sverepec vítal jazdcov na majstrovstvách Slovenska. Prvý šampionát o primát kráľa Československa usporiadali v obci vzdialenej len dva kilometre od Považskej Bystrice v roku 1979, keď tu vzniklo aj centrum vrcholového športu Československa pre motokrosových enduro pretekárov. „Správa o mimoriadne náročnej trati sa rýchlo dostala do sveta. Pod patronátom Považských strojární a okresných orgánov sa začali pripravovať projekty na výstavbu areálu – budov, parkoviska, amfiteátra a veže,“ uvádza kronika. Prvýkrát svetoví motokrosári zavítali do Sverepeca v roku 1983 na Trofej národov. Odvtedy sa to stalo tradíciou.

V rokoch 1993 až 1995 bol areál vo Sverepci sídlom novozaloženej Slovenskej motocyklovej federácie. Do jednej z najkrajších motokrosových tratí na svete však negatívne zasiahla výstavba diaľnice a nebola v stave, aby sa tam mohlo konať svetové motokrosové podujatie. V roku 2016 však prešla trať i okolie úpravami a znova sa tam usporadúvajú preteky v rámci Slovenska. A možno sa raz opäť dočkáme aj svetovej elity...

(bach)

Dnešné menu: okres P. Bystrica na tanieri

Domanižská bryndzová

POLIEVKA

Bryndza 250 g, smotana 10 PL, zemiaky 150 g, cibuľa 150 g, pažitka 1 g, soľ ¼ PL. Strúhanička – vajce 1 ks, hrubá múka 150 g

Do vriacej vody dáme na kocky pokrúpané zemiaky, osolíme, pridáme nadrobno posekanú cibuľku a varíme. Keď sú zemiaky mäkké, pridáme strúhaničku (tuhé cesto z hrubej múky a vajíčka, ktoré postrúhame nahrubo) a necháme krátko povariť. Bryndzu vymiešame so smotanou. Na ňu za stáleho miešania nalejeme trochu čistej polievky, dobre rozmiešame a vlejeme zvyšnú polievku. Ozdobíme nadrobno pokrúpanou pažitkou.

Zelné halušky

HLAVNÉ JEDLO

Zemiaky 600 g, hladká múka 300 g, hrubá múka 200 g, vajce 1 ks, soľ, hlávková kapusta 500 g, údená slanina 200 g, bravčová masť 150 g, práškový cukor 50 g, rasca ¼ PL, mleté čierne korenie ¼ PL

Zemiaky postrúhame, vodu zlejeme a pridáme toľko múky, koľko zemiaky prijímú, vajce, soľ a všetko vymiešame. Z drevenej dosky kúsky cesta hádzame do vriacej osolenej vody. Po vyplávaní halušky povaríme pár minút, vyberieme ich a zmiešame s udusenou kapustou.

Hlávkovú kapustu nastrúhame na rezance a dáme na pokrúpanú opraženú údenú slaninku. Trochu podlejeme vodou, posypeme práškovým cukrom a za stáleho miešania opražíme dozlatista. Dochutíme rascou, mletým čiernym korením a soľou. Halušky môžeme jesť naslano alebo posypané práškovým cukrom nasladko.

Orechový závin nekysnutý

MÚČNIK

Polohrubá múka 400 g, hladká múka 200 g, mlieko 300 ml, olej, prášok do pečiva 1 ks, práškový cukor 100 g, vajce 2 ks, soľ ¼ PL

Plnka – mleté vlašské orechy 350 g, práškový cukor 100 g, škoricový cukor 1 balíček, sušené hrozienka 80 g

Všetky suroviny zmiešame a miesime ich 20 minút. Cesto rozvalkáme na pomúčenej doske. Zmiešame suroviny na plnku, pridáme asi 3 PL horúcej vody. Cesto naplníme plnkou, zvinieme, potrieme rozšľahaným vajcom a dáme piecť do rúry.

Leto na hrade s novinkami

Minulosť Považského hradu bola búrlivá – patril významným rodom, lúpežným rytierom a neobišli ho ani požiare, zemetrasenie či roky chátrania. Už čoskoro by mal byť hotový rozsiahly projekt jeho obnovy. Historická pamiatka sa tak v júli opäť otvorí aj pre verejnosť.

Považský hrad vznikol pravdepodobne v 13. storočí, koncom 18. storočia bol dobytý a zničený. O jeho záchranu sa už dlhodobo snaží jeho vlastník – mesto Považská Bystrica v spolupráci s občianskym Združením hradu Bystrica. V posledných mesiacoch prešiel hrad výraznou, viac

ako polmiliónovou rekonštrukciou, a to aj za pomoci nórskeho fondov.

Vďaka financiám sa na takmer sedemstoročnom hrade podarilo zachrániť jeho najohrozenejšiu časť. „Išlo o stavbu paláca, bývalú kaplnku a skalné bralo, ktoré je tesne pod ňou. Celá táto časť bola vo veľmi zlom stave, no vďaka projektu sa ju podarilo definitívne zastabilizovať,“ informovala koordinátorka projektu Marina Zábojníková.

Na hradnom nádvorí pribudne náučný chodník s lavičkami a informačnými tabuľami. Novinkou bude aj vyhlídkový ďalekohľad a kovový model hradu, ktorý ukáže jeho dávnu podobu.

strany 4 – 7 pripravila (baš)

PREDSTAVUJEME

Okres Považská Bystrica zastupujú v Trenčianskom samosprávnom kraji piati poslanci:

František Matušík

– poslanec TSK, poslanec mestského zastupiteľstva v Považskej Bystrici, člen komisie do-pravy TSK, podnikateľ, kandidoval ako nezávislý

MUDr. Igor Steiner

– poslanec TSK, poslanec mestského zastupiteľstva v Považskej Bystrici, člen komisie sociálnej pomoci a zdravotníctva TSK, poverený riaditeľ Nemocnice s poliklinikou Považská Bystrica, Smer-SD

Mgr. Juraj Smatana

– poslanec TSK, poslanec mestského zastupiteľstva v Považskej Bystrici, člen komisie na ochranu verejného záujmu pri výkone verejnej funkcie TSK, člen komisie školstva, kultúry, mládeže a športu TSK, učiteľ a protikorupčný aktivista, Zmena zdola, Demokratická únia Slovenska

doc. PhDr. PaedDr. Karol Janas, PhD.

– poslanec TSK, člen komisie pre financie, rozpočet a investície TSK, primátor Považskej Bystrice, Smer-SD

Ing. Viera Zboranová

– poslankyňa TSK, zástupkyňa starostu obce Papradno, členka komisie pre financie, rozpočet a investície TSK, vedúca odboru výstavby a rozvoja mesta Považská Bystrica, nezávislá

Včelí svet

V Čelkovej Lehote nie sú len Čelkovci

Viete, prečo legendárna šansonierka Hana Hegerová spieva tak ľubozvučne po slovensky? Lebo jej mama sa zaslobodna volala Čelková, pochádzala zo slovenskej Čelkovej Lehoty a tam sa tak krásne čisto hovorí dodnes.

REPORTÁŽ, ČELKOVA LEHOTA

Starosta Juraj Čelko tvrdí, že cesty všetkých Čelkovcov sa stretávajú v Čelkovej Lehote. „Nikde inde nenájdete pokope toľko Čelkovcov. V tomto sme asi svetoví. Korene tohto priezviska sa tu zapustili pred stáročiami, generácie si ho odovzdávali a rozšírilo sa aj do sveta. Ešte som nestretol Čelkovcov, čo by mali iný pôvod priezviska ako od nás. A to som prešiel kus Slovenska, aj dačo v cudzine.“ Ak túžite po pokoji na duši a vetraní si hlavy, ak potrebujete zahodiť starosti, Čelkova Lehota je správna adresa. Nie je to veru pupok cestovného ruchu, žiaden aquapark, kebab, cukrová vata, čačky-mačky. Skôr čistý fliacik zeme v Domanižskej kotline, ktorý strážia Strážovské vrchy. Kde je tuzexový výhľad, voňavý čerstvý vzduch, kde sú ľudia, čo sa na nič nehrajú. Prítom to nie je zabudnutý kút na mape. Z Čelkovej

Lehoty je všade blízko. Cez kopec do Čičmian, na Kľak, do Považskej Bystrice, do sveta, do novín.

Každý štvrtý hasič

Stavili sme na Obecný dom. Prehliadka autom po Čelkovej Lehote trvala tri minúty. Hlavná ulica, spolu asi kilometer ciest, žiadna krčma, škola, pošta, ale zato tri cintoríny a tri postavené máje.

Kostol sv. Petra a Pavla, pýcha obce, vyzeral impozantne aj v piatok ráno, ale nikde nikoho. Klasické námestie v dedine so 137 obyvateľmi nehľadajte. Priestor pri Obecnom dome sa naň najviac ponášal. Parkovisko, obecný úrad, zastávka autobusu, traja ľudia a vrava. „Obecný dom má svoje roky, ale ešte slúži. Využívame ho pre dôchodcov, na deň matiek, chystáme tu fašiangy, hasičské schôdze, deň detí... Potrebujeme rozšíriť a zmodernizovať, potom hasičskú zbrojnicu, ktorá je jeho súčasťou, presunieme oproti. Podali sme žiadosť o eurofondy, uvidíme. Obecný úrad, kde sedíme, patril k obchodu Jednota. Zrušili ho, časť priestorov sme odkúpili a v tej druhej by mohli sídliť hasiči. Dobrovoľný zbor má asi 30 členov, každý štvrtý z dediny je hasič. Našťastie, naostro sme ešte nemuseli zasahovať, len súťažime a celkom sa darí,“ zvestuje starosta Juraj Čelko.

Keď nie je z čoho variť

Až na štvorročnú pauzu velí obci od roku 1990. Dvadsať tretí rok. V posledných troch voľbách nemal protikandidáta, otázka je, či mu treba závidieť. Najmenšie obce to majú dopredu zrátané – starostovať v nich chce aj odvažu. Lebo niet z čoho variť. „Čo sa dá vykúzliti z tridsaťtisícového rozpočtu? Preto sme členom masky, združenia obcí – tam je väčšia šanca získať financie. Na

mnohé práce neobjednávame firmy, robíme ich vo vlastnej režií," doplnia prvý muž Čelkovej Lehoty. Podľa jeho slov si nestačí odsedieť obecné zastupiteľstvá, urobiť zápisnicu a – padla. Tak to nefunguje, asi preto sa ľudia do funkcie nehrnú. Našťastie, Čelkova Lehota žije. Podarilo sa zastaviť pokles obyvateľov, cesty sú upravené. Majú tu vodovod, robia kanalizáciu, funguje útulný športový areál. Futbal sa hrá síce len raz do roka, zápas ženatých proti slobodným, no aj tak je problém vyskladať dve jedenásky. Od jari do jesene však v areáli presúvajú rôzne akcie. Pod prístreškom, v prírode to vraj má svoje čaro. Každé leto odštartuje podujatie Zelená Modrá, aktuálne je na programe prvý júlový víkend.

Siedma Zelená Modrá

„Turisti sa stretávajú najskôr u nás, v sobotu ráno spoločne absolvujeme turistiku – Čelkovskú desiatku plus speleoturistiku spojenú s návštevou Kortmanky. Popoludní sú v areáli vystúpenia hudobných skupín, večer country bál, bohaté občerstvenie, skvelý guláš, zábava. V nedeľu sa presúvame do Pružiny-Priedhoria. Napríklad tento rok je v pružinskej Dúpnej jaskyni deň otvorených dverí, popoludní aj jaskynný koncert sláčikového kvarteta. Po tieto dni padajú rekordy, vlani prišlo na Zelenú-Modrú vyše 400 turistov a milovníkov

dobrej zábavy,“ pripomenula Katarína Barošová, pracovníčka obecného úradu. Mimochodom, jedna z mála obyvateľiek s priezviskom iným ako Čelková. Priezvisko za slobodna? Skúste si tipnúť...

Obzeráme si športový areál zblízka, kocháme sa prírodou. Ideálny plác na zábavu a dobrú nála-

du, aj v nečase. Prístrešok vyvýšený nad ihriskom zakryje pódium, bufety a nejaké sedenie. Dobrý nápad. Cestou späť nás spoza plota sprevádzajú srny. Luxusný výbeh im „poludštil“ tunajší šéf poľovníckeho združenia Slavomír Čelko. „Veľa ľudí si stále myslí, že poľovník je od slova poľovať. Príde si do lesa, kedy chce, strelí, čo chce... O lesy, prírodu a zver sa treba hlavne starať. Musí vás to baviť. Samotná poľovačka je len čerešnička na torte, raz do roka,“ pustil sa do de-

baty mladý poľovník a v skratke predstavil revír. „Máme tu všetko: vysokú zver, rysy aj medvede. Tie, prirodzene, patria do Strážovských vrchov. Niekedy zídu na lúčinu nad dedinou, v čase ruje, keď sú mladšie jedince z rajónu vytlačané silnejšími. Medvede sú plaché, vyhýbajú sa ľuďom, útočia, len keď sú v ohrození. Tu sa to ešte nestalo, v chotári ich máme možno osem. Kde je tu hubársky raj? Ak huby rastú, tak všade. Doteraz sme mali vždy na zimu nasušené.“

Takmer sto Čelkovcov

Na obecnom úrade sa dozvedáme, že ľudí s priezviskom Čelko žije v obci asi stovka. Okrem starostu ho má najstaršia obyvateľka obce, traja z piatich poslancov, šéf poľovníckeho združenia, majiteľka obchodu, známy včelár, jeho bratia... Všetci Čelkovci sa v dedine poznajú, priezvisko Čelko používajú málokedy. Skôr sa stále tradujú prímennia, teda prezývky za krstným menom a pred priezviskom, napríklad Jaro Basistov Čelko...

Korene tohto priezviska sú zasadené hlboko v stredoveku, keď obec patrila zemianskemu rodu Čelkovcov. Prvá písomná zmienka je z roku 1471,

názov obce sa odvtedy veľmi nemenil. Aj v obecnom erbe ostali základy z toho zemianskeho, aktuálny erb je bez prilby, plášťa a dominuje v ňom sova. „Je symbolom múdrosti a v našom erbe má opodstatnenie, lebo tu žijú múdri ľudia.“

Konečne poriadok s pozemkami

Múdre rozhodnutie učinili dedinčania, ktorí zotrvali na rodnej hrude a dnes opravujú domy, čo nahlodal zub času. Obec nemá pozemky na individuálnu výstavbu, no desať domov už má alebo dostáva novú fazónu. „Stavajú najmä mladí, hoci svadbu sme mali tuším pred siedmimi rokmi a novorodenec je tiež vzácna udalosť. Podarilo sa nám urobiť poriadok s pozemkami v katastri. Sú presne určené, vlastnícky vyrovnané a zjednotené v registri. Bola to cesta na dlhé trate, trvalo to roky, no ocenia to hlavne budúce generácie,“ vysvetľuje Juraj Čelko.

Podľa jeho slov sa malý stavebný boom začal krátko po tom, ako sa Čelkova Lehota osamostatnila od Domaníže. Jej súčasťou bola do roku 1990. „Či to pomohlo, to je otázka na ľudí. Ako jeden zo satelitov Domaníže sme neboli sami sebe

pánmi. Rozhodovalo sa o nás inde. Teraz máme voľnosť, už sa tu môžu stavať, opravovať domy, ale máme aj väčšiu zodpovednosť. Na druhej strane – za službami, do školy či na poštu stále dochádzame do Domaniže. Patríme k nej viac ako v opačnej strediskovej dedine Pružina,“ uzaviera starosta.

Nie biznis, ale služba

Bliži sa poludnie a my sme prešvihli otváracie hodiny v obchode. Je osemdesiat krokov povýše obecného úradu, má symbolický názov potraviny U Vlasty, priezvisko si domyslíte. Nakúpíte tu aj cez obednú prestávku, neznámy zákazník je v týchto končinách vzácny úkaz. „Pred chvíľou dovezli čerstvú zeleninu, tu je nabalíčovaná. Myslela som si, že zvonil niekto z domácich. Kým sa im v záhradkách vlastné neurodí, objednávajú. Či sa mi tento biznis oplatí? To je služba, nie biznis. Služba ľuďom, čo sú doma, na dôchodku, necestujú za prácou. Tí ostatní si nakúpia v meste. Ja som len taká prvá pomoc pre zábudlivcov. A robím to aj preto, aby som na penzii nevyšla z cviku a hýbala sa,“ vysvetľuje pani Vlasta. Denne predá v priemere 3 – 4 pecne chleba a okrem základných potravín pivo, občas fľašku tvrdého.

Príďte sa vykúpať?

Z potravín U Vlasty sa pustíme cestou cez záhradu nadol. Ujme sa nás jej manžel, pán Ján. Míňame hydinu v hospodárskom dvore – darček, ktorý si doprial k odchodu do dôchodku. Debatojeme o živote. Vedie nás k súkromnému pozemku na spodnej ceste. Sú tu zaprášené stopy po dielni a prázdny vymurovaný bazén, čo nahľadal čas. Akosi nám bazén s dielňou spolu nepasujú. „Pred rokmi som tu začal súkromne podnikat', vyrábala som škridlu. Najprv to išlo vcelku dobre, odbyt bol, ale potom... Bazén je zvláštny príbeh. Mal som brata, dvojča, a bol som pri tom, keď sa v kanáli pri kúpaní utopil. Povedal som si, že na jeho počesť postavím bazén. Aj fungoval, ale boli problémy s vodou. Bolo to celé komplikované, kilometer sme ťahali hadicu od zdroja, chýbal tlak. Cirkulovať ho vodou z vodovodu by zasa bolo drahé. Stále to však nevzdávam. Dohodol som sa s vnukom. Bazén trochu opravíme a narazíme na pozemku studňu, aby bol prívod vody nablízku. Potom v Čelkovej Lehote bude znova funkčný bazén. Dúfam, že sa príďte vykúpať.“

Včelí život

Jeden z jeho bratov odišiel ešte mladý na večnosť, ďalší mu zasa robí radosť aj v pozhnanom veku. Bratia Ján s Alexandrom si robia radosť navzájom. Kým mladší to má k novým úlom umiesteným povýše dediny na skok, slávnejší i skúsenejší Alex dohliada na vychýrený včelársky skanzen z Považskej Bystrice. „Keď niečo urgentne treba,

mám tu brata. Ale snažím sa byť v mojom kráľovstve medzi včeličkami čo najviac. Dochádzam autobusom alebo ma sem niekto privezie. Kedysi som tu aj prespal, veď je kde, ale roky neoklamejte,“ konštatuje 85-ročný Alexander Čelko, jeden z najstarších žijúcich včelárov na Slovensku, živá encyklopédia, uznávaný odborník a fanúšik tohto remesla.

Usadí nás do drevenej chatky, ktorú postavil ešte s otcom a bratmi. Zo stien na nás hľadia podobizne slávnych včelárov, svätcov, dobové aj súčasné fotografie. Majster včelár rozpráva. Pútavo, nežne, s láskou. „Prvé včelstvo som dostal na birmovku od strýka. Včielky mi však zomreli a vážnejšie som sa začal venovať tejto krásnej práci po roku 1950. Tak si to zrátajte... Je to otcova zásluha, že nás spolu s bratmi Jánom a Kamilom k včeličkám dotiahol. Vštepil nám aj silné kresťanské ctenie. Zapamätajte si, práca a život so včelami je jedno z najkrajších spojení človeka s božou prírodou.“

Oáza pokoja, magická sila

Vo svojom kráľovstve na svahu na kraji Čelkovej Lehoty je očividne rád. Rozhodnutie spred vyše štyridsiatich rokov – upraviť pozemok plný jám na budúce včelie kráľovstvo – by urobil aj dnes. Našiel si tu útočisko, únik z uponáhľaného sveta. „Je to moja oáza pokoja, cítim magickú silu. Tak rád sa započúvam do šumu včelích krídel. Tuto niekde stála na trojnožke moja kolíska a v nej ma mama v plachte kolísala. Preto je to puto také silné. Aktívne tu odpočívam i starnem,“ vysvetľuje a ponúka odborný exkurz po skanzene.

Úle, v ktorých včely chová, obdivuje celé Slovensko. Chodia sem zájazdy, školáci, veď ide o umelecké diela. Dovedna sedem figurálnych úl'ov, drevených a krásne namaľovaných sôch z rúk šikovných rezbárov. Napríklad socha sv. Ambróza, patróna včelárstva, alebo podobizň Štefana Závodníka, farára z Pružiny a priekopníka včelárstva na Slovensku. Prvou sochou však bol medveď: „Včely a medveď k sebe patria. Je to veľký beťár, rád si pomaškrtí na mede. Mám iba tohto dreveného, živý chlpáč tu nikdy nebol.“

Medu veľa nebude

Pri prechádzke skanzenom natrafíte na sochu pápeža Jána Pavla II. či symbol Zázračnej Panny Márie. Najnovšia je Lurdská jaskyňa ako spomienka na účasť Alexandra Čelka na púti v Lurdoch. Samozrejme, okrem sôch určených skôr na popularizáciu včelárstva nechýbajú klasické úle s vlajkami štátov. Nahliadli sme do jedného z úl'ov, vybrali rámik a včelár Čelko z neho vyčítal toto: „Nevyzerá to na dobrý rok, medu nebude. Včelstvá sú slabé, včiel málo, veď pozrite. Môže za to počasie, včielky nemajú čo opelovať, bojujeme aj proti klieštikom. Ak aj nejaký med bude, tak len pre včeliu spotrebu. Bárš by sa vrátili časy, keď bolo z jedného včelstva 20 kilov medu.“ Alexander Čelko detailne predstavil záhradu, prezentoval maľby, sochy, nápisy, heslá, legendy. Dostali sme lekcii z histórie včelárstva, veľa sa dozvedeli zo života včiel. So zatajeným dychom by sme ho vedeli počúvať ďalšie hodiny. „Moje včeličky lietajú pod vlajkami v hlavnom včelíne ako bojové vrtnúľky. Nemajú smrtonosné zbrane, ktoré človeka mrzacia a zabijajú, ale životodarný nektár, medovicu, propolis a peľ. A nedochnú, ako to niektorí hovoria, ale hrdinsky zomierajú po boji. Neraz som od nich dostal žihadlo. Som im za to vďačný, pomohlo, keďže som mal problémy s reumou,“ uzavrel majster včelár Alexander Čelko.

Radovan Stoklasa
Martin Pavlíi

POD LUPOU

Holubyho chata

strana 13

KAM V PLAVKÁCH

Trenčania sa dočkali

strany 18 – 19

ANKETA

Kraj, kde som doma

strana 30

Náš región si zaslúži pozornosť celý rok

**S predsedom predstavenstva
OOCR Región Horné Považie
Michalom Hamarom**

Oblasťná organizácia cestovného ruchu Región Horné Považie vznikla v roku 2012. Dnes ju tvorí 21 riadnych a 12 pridružených členov z radov podnikateľských subjektov, samospráv, občianskych združení, kultúrnych a športových organizácií... S predsedom predstavenstva OOCR RHP Michalom Hamarom sme debatovali nielen o poslaní organizácie, ale tiež o projektoch a novinkách, ktoré pripravuje na tohtoročnú turistickú sezónu.

Každá organizácia cestovného ruchu si kladie za cieľ prezentáciu a rozvoj daného regiónu. Zrejme to je hlavné poslanie aj pre OOCR Región Horné Považie.

„My sústreďujeme aktivity na prezentáciu cestovného ruchu mesta Považská Bystrica i ostatných členských obcí regiónu. Ide hlavne o propagáciu kultúrnych pamiatok, prírodných krás regiónu, tvorbu produktov cestovného ruchu a skvalitnenie destinačného manažmentu. A čo sa za tých päť rokov existencie podarilo? V členských obciach sme osadili turistické in-

formačné tabule, pravidelne sa zúčastňujeme veľtrhov, podporujeme členov pri budovaní infraštruktúry, spoluorganizujeme podujatia na podporu cestovného ruchu a prispievame na ne. Dbáme na udržiavanie ľudových tradícií, vydávame propagačné materiály, natočili sme informačný film o regióne... Každý rok nám ministerstvo dopravy a vý-

KONTAKT:

Región Horné Považie
Centrum 16/21,
017 01 Považská Bystrica
e-mail:
oocr.hornepovazie@gmail.com
tel. kontakt: +421 42/4326545
www.hornepovazie.sk

stavby poskytuje finančnú dotáciu na rozvoj regiónu. Od roku 2015 je naša organizácia súčasťou krajskej organizácie cestovného ruchu Trenčín región – a tá zabezpečuje propagáciu regiónu aj za hranicami Slovenska.

Ktoré z dosiaľ realizovaných projektov mali najväčšiu odozvu u verejnosti?

Bolo ich viacero, no významne za-

rezoval projekt Horné Považie – turisticky atraktívna destinácia, ktorý sme spustili v roku 2015. Vydali sme dvojazyčné propagačné materiály rozdelené podľa členských obcí. Ich cieľom bolo zvýšiť atraktivnosť regiónu ako dovolenkovej destinácie, zvýšiť počet návštevníkov a predĺžiť ich pobyt v regióne. O rok neskôr sme na tento projekt nadviazali – tentoraz to boli propagačné materiály, tematicky zamerané na kultúru, prírodu, voľný čas a ubytovanie a stravovanie. Prezentovali sme sa nimi na výstavách a veľtrhoch a efekt sa dostavil. V roku 2016 sme totiž zaznamenali najväčší nárast v oblasti cestovného ruchu v regióne od vzniku našej organizácie, a to vo všetkých štatistických ukazovateľoch.“

Čo by ste predstavili návštevníkom regiónu Horného Považia tento rok? „Priblížil by som im najmä náš tohtoročný projekt s nadregionálnym významom. Ide o podporu podujatí, ktoré sa tešia popularite domácich aj zahraničných návštevníkov. Nazvali sme ho Za rozmanitosťou podujatí Horného Považia. Prostredníctvom dotácie zo štátneho rozpočtu predstavujeme destinácie v regióne, ktoré sú jedinečné vďaka

ľudovej tvorivosti, remeslám, folklóru, tradíciám, histórii. Návštevníci si isto prídu na svoje.“

V závere mája ste spomínaný projekt odštartovali v Papradne. Bačova cesta bola zároveň slávnostným otvorením salašnickej sezóny. Čo bude nasledovať?

„Medzi vyhladávané a veľmi úspešné folklórne podujatia patria Marikovské folklórne slávnosti. Jubilejný 25. ročník je na programe v polovici júla. O týždeň neskôr, 22. júla, sa vyše osemdesiat súborov zo Slovenska i zo zahraničia predstaví v Nimnici na skvelej akcii Zaspievaj si ľudovku. V kúpeľnom centre Horného Považia si prídu na svoje priatelia folklóru, inštrumentalisti a výrobcovia tradičných ľudových hudobných nástrojov aj prvý októbrový deň. Ich stretnutie má názov Nôty v dreve ukryté.“

Do pozornosti dávam tiež tradičný Považskobystrický jarmok s obľúbenou uličkou starých remesiel na ploche takmer 10-tisíc m². Termín 22. ročníka je symbolický – 22. september. To je len stručný prehľad aktivít, z ktorého je zrejme, že hlavná turistická sezóna je rozložená prakticky do celého kalendárneho roka. Aj náš región si zaslúži celoročnú pozornosť.“

(ver)

Festival, ktorý žije nielen v kinosálach

Film a Trenčianske Teplice k sebe neodmysliteľne patria už viac ako štvrtstoročie. Bohatý program v kinosálach, ale aj bohaté sprievodné podujatia. Diskusie, koncerty, ale aj párty. Zábava pre každého v tých najrôznejších formách. Aj to je Park film fest.

V príjemnom prostredí kúpeľného mestečka sa na jednej strane cítite ako doma, na druhej strane sa dotýkate celého sveta. Ako povedala členka festivalového tímu Diana Fabiánová, „celý festival sa nesie v téme rôznorodosti, vzájomného prepájania a spoznávania ľudí, etník a kultúr. A to sa odzrkadľuje vo vybraných filmoch aj na celom festivale vôbec.“ Park film fest je však aj o výnimočných ľuďoch z kinemato-

grafie, a to miestnej i zahraničnej. Tento rok získali ocenenie Park film festu poľský režisér Krzysztof Zanussi, prezývaný aj filmový aristokrat, obľúbený český herec Ondřej Trojan a slovenská režisérka, ktorá kritickým pohľadom šliape na päty systému, v ktorom žije,

Zuzana Piussi.

Počas festivalu si diváci mohli pozrieť aj jej snímky Výmet, krehká identita, Český Alláh a slovenskú premiéru mala aj novinka Sedliacky rozum. Filmoví fanúšikovia si mohli snímky pozrieť v štyroch sekciách, z čoho

dve boli súťažné. Porote, ktorá rozhodovala o víťaznom filme, predsedala jedna z našich najobľúbenejších a najvýraznejších hereckých osobností Zuzana Mauréry. Jednou zo súťažných kategórií trenčianskotepleckého festivalu boli aj Veľké nádeje, do ktorej sa mohli prihlásiť študentské filmy. Víťaz získal okrem ocenenia aj odmenu 1000 eur na podporu ďalšej tvorby a štúdia. Už názov festivalu odzrkadľuje, kde bije jeho srdce. Okrem kinosál je to práve Kúpeľný park, ktorý aj tentoraz priniesol pred Kursalon umenie. To sa tak dostáva bližšie k ľuďom, kombinuje vizuálne inštalácie s koncertmi, módou a dobrým jedlom. A, samozrejme, s filmom.

(dop)

Veľká Javorina je turistom známy vrch v Bielych Karpatoch, ktorý ponúka za pekného počasia výhľady široko-d'aleko. Z vrcholu v nadmorskej výške 970 m za ideálnych podmienok vidieť Schneeberg v Alpách, zo slovenských pohorí na Malú Fatru i Veľkú Fatru, dokonca aj Západné Tatry. Navyše sa nachádza na slovensko-českých hraniciach, čo Veľkej Javorine dodáva symbolický význam. Na jej vrchole sa stretávajú bratské národy už od dôb rakúsko-uhorskej monarchie. Tradícia siaha pred revolučný rok 1848.

TURISTICKÁ POLÍCIA

Nový rozmer dosiahli Slávnosti bratstva Čechov a Slovákov na Javorine v roku 1990, keď predstavitelia oboch susedných národov odhalili na vrchole Pamätník česko-moravsko-slovenskej vzájomnosti. Po rozdelení spoločného štátu sa pod heslom „Tu bratia vždy sa stretať budú...“ koncom júla pravidelne organizujú slávnosti na vrchole Veľkej Javoriny. Patronát nad ich organizáciou si odovzdávajú mestá a obce na slovenskej a českej strane hraníc.

Na Javorinu vedú turistické chodníky z Vápeniek, Květnej a Kamenej

Pedro sa vrátil domov

verejnosť. Turisti sa tak konečne dočkali útulného miesta, kde sa mohli ukryť počas nepohody, občerstviť sa či odpočinúť si. O dva roky sice vyhorela, zostali iba kamenné základy, ale opäť bola obnovená. Menili sa majitelia objektu, niektorí investovali do jej zveľadenia podľa svojich možností a záujmu. Rozsiahlu rekonštrukciu absolvovala chata v roku 1968. Súčasný majiteľ Miroslav Martinček pokračuje

rách.

„Je tu krásne, hoci dnes počasie zmienilo svoju tvár. Zamračilo sa a fúka silný vietor. Aj preto sme sa na chatu zdržali trochu dlhšie,“ ochotne vysvetľuje Karel z Uherského Brodu. Podľa členov skupinky varia na chate dobre, dajú sa vybrať jedlá „pre mäsožravcov“, ale na svoje si prídu aj vegetariáni. „Cenovo je to pre nás prijateľné, keby sa ešte dalo platiť kartou, ale

šený o kalorickejší nápoj.

V jedálnom lístku je predstavený aj projekt Holubyho záhrady, ktorý má na svedomí chatár Martinček. Na 97 ároch plánuje pestovať ovocie, zeleninu, bylinky, neskôr aj chovať domáce zvieratá. Umožní to výrobu lekvárov, marmelád, sirupov pre vlastnú spotrebu, prípadne aj na predaj z dvora. Neskôr azda pribudne aj pekárňu na pečenie chleba i koláčov.

Návštevníka zaujme aj ponuka 11 druhov prírodných ovocných a zeleninových štiav, vyrobených špeciálne pre Holubyho chatu.

Počas nášho občerstvenia sa zo schodišťa ozýval krik papagája Pedra. Ten sa pre mnohých návštevníkov stal akýmsi maskotom Holubyho chaty. Všetkých však šokovali pred rokom dvaja zloději, ktorí krásneho papagája ukradli a zrejme ho chceli speňažiť. Vďaka rýchlemu zásahu privolaných policajtov sa Pedro vrátil na svoje miesto a ďalej zabáva svojimi „rečami“ hostí na chate.

Mnohí si radi odnesú pamiatku z pobytu na chate, môžu si vybrať z pamätných mincí, bylinkových čajov, šperkov z kvetov, kalendárov a pamiatkových predmetov. V pohodlí domova potom môžu spomínať na krásny kraj na slovensko-českej hranici, kde sa bratia vždy stretať budú.

Leo Kužela

boudy na moravskej strane, z Lubiny, Starej Turej a Myjavy na slovenskej strane. Na kopec vedie aj pohodlná asfaltová cesta, po nej sa hore môžu dostať aj menej mobilní.

Na všetkých návštevníkov tesne pod vrcholom, vo výške 920 m n. m., čaká s otvorenou náručou Holubyho chata. Meno dostala po rodákovi z Lubiny, evanjelickom farárovi, botanikovi a etnografovi Jozefovi Ľudovítovi Holubym. Budova má 93 rokov a je to úctyhodný vek nielen pre človeka. Základný kameň chaty položili v júli 1923 a o rok neskôr bola otvorená pre

je v stavebných úpravách, zväčšil sa priestor reštaurácie pristávaním krytej terasy.

Za takmer storočnicu svojej existencie menila podobu, ale stále si plní svoju základnú funkciu – prichýliť a nasýtiť unavených turistov. Navštívili sme ju uprostred týždňa a na chate sme stretli skupinky turistov z Čiech i zo Slovenska. Okrem trojice mládencov to boli zväčša seniori, vek im zafarbil vlasy do biela, ale rozum a srdce, láska k prírode a turistike zostali mladické. Po občerstvení na chate odchádzali rezkým krokom na ďalšiu púť po ho-

aspoň nám vychádzajú v ústrety, že platiť môžeme v „zahraníčí“ našou menou,“ smeje sa Karel a uháňa za kamarátmi.

Vstupujeme do chaty, vítajú nás pekne upravené stoly. Jedálny lístok má na prvej strane uvítaciu časť so stručnou históriou. Ceny naozaj nie sú premrštené, bohatý výber jedál prekvapuje. Nielen klasické klobásy, ale aj guláše, minútky, bezmäsité jedlá, špeciality. V blízkosti chaty sa nachádzajú štyri lyžiarske vleky a najmä v zime lyžiarov poteší Holubyho bylinkový čaj, prípadne „tuhší“ chatárov čaj, vylep-

Strava	9/10
Ubytovanie	8/10
Obsluha	8/10
Lokalita	9/10
Celkový dojem	9/10

OKRUH PARTIZÁNSKE – VRCHHORA

Farba: modrá
Evidenčné číslo: 2309
Dĺžka: 20,3 km
Prevýšenie: 607/564 m
 (pozor: uvádza sa v smere popisu trasy)
Náročnosť: SPORT
Určenie: MTB bicykel
Povrch: asfalt, štrk, prírodný povrch

Charakteristika: Pekný okruh v pohorí Tribeč prepájajúci Partizánske s Tribečskou hrebeňovkou a lokalitou Vrchhora.

Trasa začína na križovatke cykloturistických trás pri rieke Nitra. Do obce Brodzany je trasa vedená po ceste č. II/593, prechádza celou obcou a na jej konci sa rozdeľuje a vytvára okruh. Vy odbočíte doprava na lesnú cestu a stúpate do sedla Plešovica. Zo sedla trasa klesá do obce Klížske Hradište, kde odporúčame návštevu vzácneho románskeho kostolíka. Z obce trasa stúpa krásnym trailom až do lokality Vrchhora, kde sa nachádza ruina starého kostola. V tomto mieste trasa križuje i Tribečskú hrebeňovku. Z Vrchhory následne pokračujete klesaním lesnou cestou do lokality Pod Hlbokým, odbočíte doľava a vraciate sa späť do obce Brodzany, kde si môžete pozrieť renesančný kaštieľ s anglickým parkom, v ktorom sa nachádza múzeum A. S. Puškina.

BECKOV – PANSKÁ JAVORINA – KULHÁŇ

Farba: zelená
Evidenčné číslo: 5330
Dĺžka: 26,6 km
Prevýšenie: 833/968 m
 (pozor: uvádza sa v smere popisu trasy)
Náročnosť: SPORT
Určenie: MTB bicykel
Povrch: asfalt, štrk, nespevnený povrch

Charakteristika: Veľmi atraktívna regionálna trasa prepájajúca viacero pekných turistických lokalít a prechádzajúca naprieč pohorím Považského Inovca.

Trasa začína v obci Beckov na námestí na križovatke viacerých cykloturistických trás. Vy by ste sa mali držať zelenej značky. Z námestia sledujte zelenú značku pod majestátnym Beckovským hradom smerom k evanjelickému kostolu. Za kostolom odbočte doprava, prejdite cez most po asfaltovej ceste. Pri záhradkárskej osade odbočte vľavo a stúpajte spevnenou cestou, neskôr chodníkom k lesíku. Pokračujte poľnými cestami k vinohradom a záhradkárskej osade v Kálnici.

ci. Tu cesta klesá do obce smerom k Bike parku Kálnica, kde sa dá občerstviť v príjemnom prostredí, zoservisovať bicykel či odbočiť na iné cykloturisticke trasy. Zelená trasa od Bike parku začína pomaly stúpať Kálnickou dolinou až k útulni Izba. Nachádza sa tu zrub, kde sa dá schovať pred nepriaznivým počasím či stráviť noc, možno aj romantickú. Od Izby pokračujte lesnou cestou a stúpajte do lokality pod Ostrým vrchom. Čaká vás mierny

zvlnený terén a následné stúpanie na vrchol Panskej Javoriny, kde sa nachádza krásna drevená rozhľadňa. Z nej sú krásne kruhové výhľady a miesto na oddych. Od rozhľadne sa už len spustíme po lesných cestách do Jelenej doliny, kde sa trasa napája na asfaltovú cestu, ktorá nás privedie až do obce Kulháň (Nitriansky kraj). Tá je známa rybníkmi a prípravou vychýrených rybích špecialít.

HREBEŇOM POVAŽSKÉHO INOVCA

Farba: červená

Evidenčné číslo: 043

Dĺžka: 68,4 km

Prevýšenie: 2321/2132 m

(pozor: uvádza sa v smere popisu trasy)

Náročnosť: EXPERT

Určenie: MTB bicykel

Povrch: asphalt, štrk, prírodný povrch

Charakteristika: Cyklomagistrála, ktorá prechádza celým hrebeňom pohoria Považský Inovec. Patrí k najkrajším vyznačeným cykloturistickým trasám na Slovensku.

Trasa začína nad mestom Trenčín v lesoparku Brezina, prechádza cestičkami a ďalej sa vinie pod Strážovskými vrchmi ponad obec Soblahov do Mnichovej Lehoty, kde popod cestu č.

I/50 prichádza na úpätie Považského Inovca. Spoločne s ďalšou červenou cyklomagistrálou sa dostávame na asfaltovú lesnú cestu a stúpame okolo Chaty pod Inovcom až na vrchol Inovca do výšky 1042 m n. m. Na vrchole sa nachádza odpočívadlo a novovybudovaná turistická rozhľadňa, z ktorej je krásny kruhový výhľad. Inovec je zároveň najvyšší bod celej trasy. Odtiaľ trasa pokračuje samotným hrebeňom zvlňeným terénom po trailových úsekoch i malebných lesných cestách, ktoré sú zjazdne takmer celý rok. Severná časť hrebeňa až po Bezovec patrí k najkrajším slovenským cykloturistickým trasám s nádhernými výhľadmi a technickými pasážami, ktoré sú určené pre zdatnejších cyklistov. Po ceste sa môžete zastaviť a občerstviť sa na Bohušovej studničke, ktorá sa nachádza iba kúsok pod hrebeňom.

Zo sedla Pod Panskou Javorinou môžete zasa odbočiť po značenej trase na rozhľadňu na Panskej Javorine. Stredná časť hrebeňovky začína na Bezovci, kde je viacero možností na občerstvenie, ale i prenocovanie na trase. Samotná trasa pokračuje po lúkach a následne po lesných cestách až pod Marhát, kde sa nachádza ďalšia rozhľadňa. Pre jej návštevu však treba nakrátko odbočiť z trasy. Značená trasa prechádza po lesnej ceste traverzom popod Marhát do sedla Gajda a následne na Krahulčie skaly, kde sa začína opäť technický, ale krásny trailový úsek. Ten končí až v lokalite Striebornica. Odtiaľ už cyklomagistrála prechádza po lesnej ceste do sedla Havran, kde momentálne značenie končí. V budúcnosti sa plánuje predĺženie značenej trasy až do Hlohovca a dokončenie jej južnej pasáže.

JAVORNÍCKA MAGISTRÁLA

Charakteristika: Z atraktívnej cyklomagistrály v Javorníkoch je zatiaľ značená zhruba jej prvá štvrtina. Po dokončení bude patriť k najkrajším hrebeňovým magistrálam na Slovensku.

Trasa momentálne začína v obci Lúky pod Makytou na križovatke so zelenou cykloturistickou trasou. Prvý úsek prechádzate po miestnych komunikáciách do obce Lysá pod Maky-

Farba: červená

Evidenčné číslo: 053

Dĺžka: 19,8 km

Prevýšenie: 1085/545 m

(pozor: uvádza sa v smere popisu trasy)

Náročnosť: EXPERT

Určenie: MTB bicykel

Povrch: asphalt, štrk, prírodný povrch

tu, kde križuje cestu, a uličkami obce začínate stúpať. Po chvíli opúšťate asfaltovú cestu a následne už trasa stúpa po štrkovej ceste samotami nad obcou Lazy pod Makytou. Prvé stúpanie vás privádza do sedla Hrnčár, z ktorého sú krásne výhľady na okolité lúky a osady.

Následne mierne klesáte po lesných cestách, ale postupne trasa začína znova stúpať. Stúpanie vrcholí a posledný úsek na vrchol Makyty treba bicykel potlačiť. Odmenou vám je skalp strmej Makyty a odpočinok na vrchole v peknom odpočívadle. Následne trasa pokračuje hrebeňom Javorníkov, striedajú sa klesania a stúpania až na vrchol Krkosteny. Odtiaľto profil trasy dovoľuje cyklistom odpočinok, až na Kohútku je terén zvlňený a príjemný. Trasa momentálne končí pod Kohútku v lokalite Javorinka. Značenie ďalších úsekov sa pripravuje.

dvojstranu pripravil (ras)

Po stopách minulosti

HRAD ČACHTICE

Za príbehom krvavej grófkky

Zrúcanina, ktorá má povest' krvavej grófkky. Jej príbeh bol viackrát knižne i divadelne spracovaný. Hrad v roku 1708 dobyli vojská Františka II. Rákociho a odvtedy začal pustnúť. Istý čas však slúžil ešte ako väzenie. Vidieť ho už

z diaľky, prístupný je z dvoch miest, od autobusovej stanice v Čachticiach po žltej značke sa k nemu chôdzou dostanete za zhruba 45 minút alebo z opačnej strany od obce Višňové po zelenej značke. Autom sa dá dostať až po lúku

pod hradom. Po výstupe hore sa vám naskytne krásny výhľad na široké okolie. Pod celými Čachticami sa ako pavučina rozprestiera tajomné Čachtické podzemie.

HRAD SIVÝ KAMEŇ

Hrad, ktorý postupne rozobrali

Podhradie je najvyššie položenou obcou na hornej Nitre. Krásne okolie ponúka výletné miesto pre oddych a regeneráciu síl. Ruina Sivého Kameňa sa vypína na čiernej lávovej skale. Vede k nemu strmá, kľukatá cesta

z kotliny horného Ponitria na severozápadný okraj pohoria Vtáčnik. Z hradu je výhľad na celú oblasť od Partizánskeho po Prievidzu. V roku 1524 vyhořel, v 17. storočí sa z neho stala zrúcanina. Omnoho neskôr sa hrad stal zdrojom stavebného materiálu pre obyvateľov okolitých obcí a pod jeho dnešný stav sa podpísala aj banská činnosť.

TRENČIANSKY HRAD

Po schodoch za láskou

Môžete ho vidieť zo všetkých smerov a z veľkej diaľky. Patrí k dominante mesta Trenčín a celého Považia. Hrad vznikol v 11. storočí ako pohraničná pevnosť, ktorá strážila dôležité

vážske brody a dôležité karpatské priesmyky, cez ktoré prechádzali obchodné cesty. Oblúbená je povest' Studňa lásky. Turecký paša chcel oslobodiť svoju milú Fatimu, ktorý ju vykúpil zo zajatia vykopaním hlbkej studne a Fatimu si odviezol domov. Na hrade je jedinečný písomný unikát, rímsky nápis z roku 179 pred Kristom. Na hrad sa dá dostať aj spod mestskej veže krytými farskými schodmi, ktorých je deväťdesiatdeväť.

HRAD BECKOV

Nedobytný strážca Považia

Hrad Beckov bol pravdepodobne postavený v polovici 13. storočia a mal slúžiť na obranu severozápadných hraníc Uhorského kráľovstva. Vyrastá zo skaly. Je opradený mnohými povestami. Bol hradom kráľov, veľmožov a

rytierov a tiež svedkom kratochvíľ mocných i utrpenia slabých. Z majestátneho Beckova zostali ruiny. V súčasnosti vďaka uskutočneným a prebiehajúcim rekonštrukciám môžete aj vy preniknúť do magického sveta stredoveku v útrobách nedobytného strážcu Považia. Múzeum ponúka prehliadku exponátov zobrazujúcich históriu obce i hradu. Dôležitou súčasťou sú materiály o významných rodákoch Beckova, ukážky tradičných remesiel a historického zariadenia interiérov okolitých kaštieľov a kúrií.

ZÁMOK BOJNICE

Zámok s duchom rozprávok

Jedna z najstarších pamiatok na Slovensku sa premenila z dreveného zámku na kamenný skvost. Bojnický zámok je jedným z 25 najkrajších európskych hradov a zámkov. Tento romantický zámok leží na západnom okraji mesta Bojnice. Je viditeľný z väčšej časti horného Ponitria. Medzi najcennejšie je takmer 6-tisíc zbierkových predmetov, ktoré spravuje Slovenské národné múzeum na zámku, patrí tzv. Bojnický oltár od majstra Narda di Cione. Neobídte ani veľký gobelín „Jozef a jeho bratia“. Rodiny s deťmi najviac priťahuje každoročný

Medzinárodný festival duchov a strašidiel, Veľkonočné prechádzky zámkom, Rozprávkový zámok či Vianoce na zámku.

HRAD UHROVEC

Po stopách Štúra a Dubčeka

Nachádza sa v ťažko dostupnom teréne, na jednom zo strmých kopcov Strážovských vrchov. Na bočnom hrebeni sa vo výške 591 me-

trov uprostred zelene rozprestiera imponantná zrúcanina hradu. Tento hrad nebol dejiskom ľútych bojov, a preto je dnes pomerne dobre zachovaný. Vidno na ňom množstvo cenných architektonických detailov. Pred návštevou samotného Uhroveckého hradu odporúčame výletníkom nevynechať ani muzeálnu prehliadku rodného domu dvoch velikánov slovenských dejín. Ľudovít Štúra i Alexander Dubček sú totiž rodákmi z blízkej obce Uhrovec. Za vzhliadnutie stojí tiež Hradná jaskyňa, Čerešňová jaskyňa i neďaleký Jankov vŕšok s pamätníkom SNP.

HRAD VRŠATEC

Vápenec na „konci sveta“

Vršatec ležiaci na skalnom brale vo výške 805 m patrí medzi najvyššie položené hrady. Je

ukážkou stredovekého hradu vybudovaného na neprístupných vápencových skalách. V Bielych Karpatoch na severozápade Slovenska sa už od obce Pruské naskytne imponantný pohľad na vybielené skalné útesy Vršatských bradiel, v ktorých je možné rozpoznať trosky kráľovského pohraničného hradu. Ak sa k nemu vyberiete, zistíte, že ste prišli na „koniec sveta“. Vrátiť sa totiž môžete iba po tom istom skalnom chodníčku. Z nevelkých zrúcanín je výborný výhľad na stredné Považie a dolinu rieky Váh v pozadí so Súľovskými a Strážovskými vrchmi. K hradu vedie náučný chodník, viaceré turistické a cykloturistické trasy.

HRAD LEDNICA

Po schodoch, po schodoch...

Lednický hrad má prívlastok strážny vďaka obchodnej ceste na Moravu. Vypína sa na ostrom brale nad obcou s rovnakým názvom. Končí pri

ňom cesta, za ním sú už len Biele Karpaty a v diaľke Morava. Spoznať jeho históriu môžete cez tunel vytesaný do skalného brala. Je to presne 79 schodov. Na strmej skale pod hradom je umiestnený drevený kríž. Postavili ho poddaní na znak vernosti Katarínky a Ondreja. Na nešťastný manželský pár z povesti nezabudli ani súčasníci. V roku 2007 premenovali prameň Na Žliabku neďaleko nešťastného skonu dievčiny na Katarínkin prameň.

dvojstranu pripravil (bach)

Darček dostali aj Trenčania

Horúce letné dni sa u nás čoraz viac podobajú tým prímorským. Teploty nad 30 stupňov v tieni automaticky vyhánajú ľudí k vode. Predsa len, dýcha sa pri nej o čosi ľahšie. A zatiaľ nikto nevymyslel nič lepšie, ako sa schladiť vodou. Možnosť oddychu pri vode ponúkajú v našom kraji dve prírodné plochy – Zelená voda v Novom Meste nad Váhom a priehrada Nitrianske Rudno. Ak radšej stavíte na upravovanú vodu s regulovanou teplotou a zložením, môžete si vybrať z množstva kúpalísk. Stačí sa rozhodnúť, či chcete rušné stredisko s množstvom atrakcií, pohodovú atmosféru s termálnou vodou alebo len vybehnete k vášmu najbližšiemu kúpalisku. Tu je pár informácií, ktoré sa vám v horúčavách môžu zísť.

TRENČÍN

Svoje brány v júni po prvýkrát otvorilo nové trenčianske kúpalisko. V rekreačnej zóne Ostrov ho pritom postavili ešte v roku 2010, no neboli k nemu dotiahnuté inžinierske siete – chýbal prívod plynu, kanalizácie, ale aj vody. Po tom, čo zbúrali starú letnú plaváreň, zostali Trenčania tri sezóny bez kúpaliska. Tento rok sa situácia konečne zmenila. Nová letná plaváreň má kapacitu približne 2000 ľudí, v jej areáli sa nachádza plavecký, rekreačný, detský a dopadový bazén s toboganom.

TRENČIANSKE TEPLICE

Kúpalisko Zelená žaba zaujme najmä svojím prostredím – nachádza sa na kopci nad mestom. Samotný bazén je navyše čiastočne vytesaný do skaly. Kúpalisko prešlo výraznou rekonštrukciou a po dlhom chátraní začalo pred dvoma rokmi opäť fungovať. Kapacita Zelené žaby je 600 osôb – jej ob-

sadenosť si môžete skontrolovať aj online na webovej stránke. Okrem detského a plaveckého bazéna s vodnými atrakciami sa v rámci areálu nachádza aj saunový svet, športoviská či reštaurácia. Kúpalisko je otvorené od nedele do štvrtka od 9:00 do 19:00, v piatok a v sobotu do 20:00.

BÁNOVCE N./B.

Na okraji Bánoviec nad Bebravou sa nachádza termálne kúpalisko Pažiť. Svojich návštevníkov poteší až troma bazénmi. Teplota oddychového a plaveckého bazéna je 28 – 30°C, detský bazén má zase teplotu 33°C. Kúpalisko je vybavené stánkami s jedlom a atrakciami pre deti. Starší návštevníci si tu môžu zahrať plážový volejbal, stolový hokej alebo box. Kapacita letnej plavárne je 1700 ľudí, otvorená je denne od 9:00 do 18:30.

NEMŠOVÁ

Medzi znovuotvorené kúpaliská v kraji sa vlni zaradila aj Nemšová. V roku 2016 prešla rekonštrukciou, vďaka ktorej tu vymenili bazén, pribudla nová technológia a úpravy sa dočkali aj budovy a priestory plavárne. Samotný areál dnes ponúka relaxačno-plavecký bazén s tromi 25-metrovými plaveckými dráhami a trojdráhovým toboganom. Nachádza sa tu aj detský bazén, volejbalové ihrisko, detské ihrisko, trampolína, pingpongový stôl a dva bufety. Letná plaváreň v Nemšovej je otvorená od pondelka do štvrtka od 10:00 do 19:00, od piatka do nedele do 19:30.

MYJAVA

Myjavské letné kúpalisko s kapacitou 450 miest sa nachádza v športovom areáli na Marečkovej

ulici. Okrem letného bazéna je tu pre návštevníkov k dispozícii i detský bazén a krytá plaváreň. V areáli kúpaliska sa nachádza aj detské ihrisko, trampolína, piesková zóna pre plážový volejbal, bedmintonové ihrisko a stolnotenisový stôl. Pripravené je tu tiež multifunkčné ihrisko na basketbal a nohejbal. Otváracie hodiny sú každý deň od 10:00 do 19:00.

PARTIZÁNSKE

Letná plaváreň Dúha v Partizánskom bola v roku 2004 vyhlásená za najlepšie regionálne kúpalisko na Slovensku. Nachádza sa pod lesom, v blízkosti športovej haly a zimného štadióna. Jej areál ponúka veľký plavecký bazén, detské brodisko, sedací oddychový bazén, bazén s atrakciami, plážové volejbalové ihrisko aj pieskoviská. V júni je otvorené počas týždňa od 13:00 do 19:00, v sobotu a v nedeľu medzi 10:00 až 20:00. V júli a auguste sa tu môžete okúpať celý týždeň od 10:00 do 20:00.

BOJNICE – ČAJKA

Medzi bojnickými kúpeľmi a zámkom sa rozprestiera termálne kúpalisko Čajka. Jeho návštevníci môžu využiť päť bazénov – 50-metrový plavecký, dva detské a dva nerezové bazény s množstvom atrakcií. Počas sezóny má termálna voda teplotu 26 – 33°C. V areáli kúpaliska s výhľadom na zámok sa nachádza aj detské ihrisko. Čajka je otvorená denne od 9:00 do 19:00.

BOJNICE – PLÁŽOVÉ KÚPALISKO

Kúpalisko na rozhraní Bojníc a Prievidze je otvorené počas letných mesiacov. Jeho dominantou je veľká vodná plocha určená na plávanie, člnkova-

nie, vodné bicyklovanie a vodné športy. Nachádza sa tu detský bazén a dva veľké bazény, ktoré sú vyhrievané solárnymi kolektormi. V areáli nájdete aj požičovňu športových potrieb, tanečné plochy i občerstvenie.

CHALMOVÁ-BYSTRICANY

Kúpalisko je situované v tichom prostredí, priamo pod Drieňovým vrchom pohoria Strážovská vrchovina. Celoročne sú tu k dispozícii dva kryté regeneračné bazény, postavené priamo na termálnych prameňoch. Teplá voda s priaznivými účinkami na pohybové ústrojenstvo do nich vyviera z prameňov, ktoré sú na dne bazénov. Počas leta oživa celý areál – autokemping, chatky i ubytovňa – spolu s troma vonkajšími bazénmi. Chalmovské termálne kúpalisko je otvorené každý deň od 8:00 do 19:00, vo štvrtok do 17:00.

MALÉ BIELICE

Termálne kúpalisko vyrástlo priamo v miestach, kde prirodzene vyviera teplá minerálna voda. Balneológia tu objavili tri rôzne pramene, ktoré majú veľmi priaznivé účinky predovšetkým na pohybové ústrojenstvo, nervovú sústavu, rehabilitáciu a regeneráciu organizmu. Nájdete tu výhradne kúpeľné priestory, ale aj plaváreň a aquapark. Súčasťou zariadenia je tiež saunové centrum, tobogany, šmykačka a detské ihrisko. Otváracie hodiny sú od 9:00 do 21:00.

PÚCHOV

Kúpalisko má kapacitu 2000 osôb, fungovať by malo od 23. júna. Jeho návštevníci môžu využiť jeden plavecký a jeden detský bazén. Otvorené je každý deň v čase 9:00 až 19:00. Pre verejnosť je tu k dispozícii trávnatá plocha na slnenie, detské ihrisko, fit prvky, sociálne zariadenia, bufety s občerstvením a pre najmenších detský domček s hojdačkou, skákači hrad a trampolína.

NOVÁ DUBNICA

V Novej Dubnici síce bola letná plaváreň, 15 rokov však nefungovala. Tento rok sa do jej kompletnej prerábky pustila miestna radnica. Nové kúpalisko chce otvoriť už v prvej polovici júla. Súčasťou 1,5-hektárového areálu bude aj oddychová zóna a dve športoviská. Bazény budú tri – plavecký, ktorý bude mať dĺžku 25 metrov, atrakciový bazén, do ktorého budú ústii štyri tobogany, a jeden detský.

POVAŽSKÁ BYSTRICA

Kúpalisko sa nachádza na sídlisku Lány. Ľahko dostupné je ako osobnou dopravou, tak aj prostredníctvom MHD. Navštíviť ho môžete každý deň od 10:00 do 18:00, pričom k dispozícii je tu jeden 50-metrový bazén a jeden detský bazén. V rámci areálu si taktiež môžete zahrať plážový volejbal či využiť niektorý z bufetov.

NOVÁKY

Letné kúpacie možnosti ponúka aj Národné vodnopólové centrum, ktorého zaujímavosťou je odkrytá strecha. V zimnej sezóne tak veľký bazén funguje ako krytá plaváreň. Okrem dvoch bazénov sa tu nachádzajú aj vírivky, posilňovňa, masáže, sauna či volejbalové ihrisko. Otváracie hodiny odporúčame skontrolovať na facebookovej stránke centra.

dvojstranu pripravila (baš)

Horúce novinky (nielen) na letné dni

Hlavná letná sezóna je tu a počas nej ponúkne Trenčiansky kraj množstvo podujatí a atrakcií. Predseda krajskej organizácie cestovného ruchu Trenčín región Juraj Gerlici je presvedčený, že je vskutku z čoho vybrať a pripravované aktivity prilákajú do kraja rekordný počet návštevníkov. Tu je niekoľko zaujímavých informácií priamo z kuchyne strešnej organizácie cestovného ruchu v našom kraji.

Pestřejší web, pribudnú cyklotrasy

„Portál KOCR Trenčín región www.trencinregion.sk prechádza výraznou zmenou. Návštevníkom uľahčí plánovanie výletov v Trenčianskom kraji. Bude mať nový, prehľadnejší a graficky zaujímavejší vizuál, pribudnú mnohé novinky. Nakoľko sa do popredia čoraz viac dostáva cyklistika

a cykloturistika, pripravili sme sekciu pre cyklistov. Ponúkne takmer 70 cyklotrás, podrobne zobrazených na mape spolu s popisom, fotografiami a náročnosťou tak, aby si každý vybral, čo preferuje. Sú tam náročné, menej náročné trasy, vhodné pre rodiny s deťmi, ale aj pre skúsených cyklistov.“

S bicyklom do autobusu

„Spoznávanie kraja zo sedadla bicykla podporí aj novinka z dielne TSK – zavedenie cyklobusov na dvoch trasách v Trenčianskom kraji. Autobusy so špeciálnymi vozíkmi, ktoré odvezú naraz až 24 bicyklov, budú premávať od 1. júna až do 30. septembra 2017 počas víkendov a štátnych sviatkov na trase z Trenčína do Nového Mesta a na trase z Trenčína do obce Dubodiel.“

Niečo pre športovcov

„Pre cyklistov a turistov je určená súťaž Vrchárska koruna Trenčianska, ktorej je už druhý rok partnerom KOCR Trenčín región. Súťaž pozýva

na návštevu 20-tich vybraných kopcov Trenčianskeho kraja, ktoré môžu súťažiaci zdolať na bicykli alebo pešo. Súťaž trvá až do konca novembra a všetci športovní nadšenci, ktorí absolvujú 20 určených miest, získajú hodnotné ceny.“

Hra pre súťaživé deti

„Pre rodiny s deťmi naša organizácia pripravila súťaž s názvom „Hravé hrady Trenčianskeho kraja“, ktorá bude prebiehať od 1. júna do 31. októbra 2017 formou mobilnej aplikácie. Túto

si deti môžu bezplatne stiahnuť a bude fungovať aj offline. Podstatou hry je navštíviť, čo najviac hradov v našom kraji; na niektorom hrade získajú deti body za lokalizáciu na určenom mieste, inde za zodpovedanie kvízovej otázky či odfotenie konkrétneho hradu. Zvíťazí ten, ktorý v čo najkratšom čase získa najvyšší počet bodov. Hlavná cena je viac ako lákavá – dron. Podrobnosti o všetkých aktuálne prebiehajúcich súťažiach budú zverejnené na webovej stránke KOCR.“

Spolupráca s vlogermi

„KOCR Trenčín región sleduje najnovšie trendy v marketingu, preto sme sa rozhodli osloviť najpopulárnejších blogerov v Trenčianskom kraji na natočenie propagačných videí. Spoluprácu sme začali s obľúbenou Martinou Horňákovou alias Momou, ktorá koncom júna zverejní prvé video s tipmi na nevšedné výlety a zážitky v našom kraji určené pre tínedžerov.“

(ram)

ponúkajú okrem zlatého moku aj jedlo vhodné k nemu.

Ak sa vyberiete po stopách Štefánika, okrem mohyly nevynechajte ani jeho rodný dom v Košariskách. Expozícia vás vtiahne do jeho súkromného, politického, vedeckého aj cestovateľského života. A keď už budete v Košariskách, pod Bradlom sa zastavte na niečo dobré, čo práve uvaril miestny gazda. Vo vidieckej reštaurácii U Juhása to bude niečo z domáceho chovu, z vlastnej múky a dokonca aj domácej horčice či s bylinkami zo záhrady.

HORNÁ NITRA

Čepce, koliba aj kaštieľ

Bojnický zámok je síce turistická klasika hornej Nitry, no zablúdiť môžete aj do iných múzeí. Napríklad také Technické moto múzeum Nováky, ktoré nájdete na odbočke do Lehoty pod Vtáčnikom. Nechajte sa očariť elegantným motokolom „Čezeta“ ČZ-98 z roku 1934, nádhernou „Če-

Prší? Nevadí!

Leto nie je len o slnečnom počasí a pobyte vonku. Najmä rodiny s prázdninujúcimi deťmi potrebujú vyplniť čas aj za daždivých dní.

A práve tie sú ako stvorené napríklad na návštevu múzea. Vybrali sme pre vás niekoľko múzeí v Trenčianskom kraji, o ktorých možno vedieť len domáci, ale určite zaujmú aj ľudí z iného regiónu. A keď už budete na cestách po historických, prírodných, kultúrnych či iných muzeálnych zážitkoch, urobte si radosť a zastavte sa v niektorej z reštaurá-

cií. Klasické menu vymeňte za miestnu špecialitu a verte, že to bude ďalší príjemný, tentoraz kulinársky zážitok.

KOPANICE

Sestry Royové, Štefánik aj pivo

Predpoveď počasia hlási na najbližšie dni zamračené. Nezúfajte a zavolajte do Starej Turej a dohodnite si stretnutie v Múzeu sestier Royových. Že vám to nič nehovorí? O to viac budete prekvapení. Jedny z naj-

vplyvnejších žien u nás sa do dejín zapísali ako priekopníčky sociálnej práce, keď v meste zri-

adili sirotinec aj starobinec. Kristína bola spisovateľka a dodnes je najprekladanejšou slovenskou autorkou. O nej, ale aj o jej sestre Márii sa podstatne viac dozviete priamo na kopaniciach.

Myjavské okolie si mnohí spájajú s pálenkou, ale nájdete tu aj reštaurácie, ktoré svoje špeciality postavili na pive. Myjavský Kross House či staroturiansky domáci pivovar Turák a vnuk

zetou“ ČZ-500 z roku 1939 s aerodynamickou ľavostrannou sajdkou (jedinou na Slovensku) a krásnymi JAWA strojmi z 30-tich rokov minulého storočia. Alebo skúste Hornonitrianske múzeum priamo v Prievidzi a pozrite si najrozsiahlejšiu zbierku čepcov – zlatohlavov.

Na 350-ročnú tradíciu varenia piva nadväzuje aj Panský pivo-

var v Bojniciach. Milovníci vína si zas prídu na svoje priamo vo vínnej pivnici Kaštieľa Ottlyk v Bánovciach nad Bebravou. A kvalitu ochutnáte aj v podobe kulinárskych výtvorov. Ak ste typ hosťa, ktorého musí očariť aj názov reštaurácie, pravdepodobne vás osloví tá U poslednej bosorky v Nitrianskom Pravne. Okrem toho, že sa tu najete, môžete sa pokochať aj umeleckým majstrovstvom súčasných remeselníkov. Na ceste medzi Handlovou a Prievidzou určite neprehliadnete Kolibu Pacho. Vďaka tamajším špecialitám si cestu okolo spravíte aj nabudúce a zemiakové placky už nikdy nebudete robiť inak ako s bryndzou. Gastro zážitok, ktorý si určite odfoťíte a zavesíte na sociálnu sieť, prežijete v Čereňanoch. V Afrodite vám tím kuchárov pod taktovkou Mariána Fila pripraví doslova divadelné predstavenie. Ak vás hlad prepadne až v Partizánskom, vyskúšajte miestnu vychýrenú reštauráciu La Toscana.

HORNÉ POVAŽIE

Na retro motorke až na salaše?

Motoristov a zároveň milovníkov histórie tohto športu radi privítajú vo Vlastivednom múzeu v Považskej Bystrici. V meste, ktoré ovládli strojárne, sa vyrábalo 45 druhov historických motocyklov. Všetky nájdete na jednom mieste práve v múzeu. Nechýbajú tu ani

unikátne prototypy, ktoré zhotovili len pre potreby vývojového oddelenia a navyše sú to jedinečné exempláre.

Tak ako k Považiu patria strojárne, rovnako k nemu patria aj salaše. Zastavte sa v niektorom z nich – či už to bude Pružina, Domaniža, Udiča, Papradno, Orlové alebo Nimnica. Ak máte čas, ochutnajte aj miestne špeciality alebo si kúsok salaša aspoň vezmite domov v podobe domácich syrových korbáčikov, žinčice,

bryndze a množstva iných dobrot.

TRENČÍN A OKOLIE

Z Katovho domu do kúpeľov

Galérie by nemali patriť len na zoznam školských prehliadok a exkurzií. Výtvarné umenie, fotografiu, umelecké slovo a film nájdete v Galérii M. A. Bazovského v Trenčíne. Muž, ktorého meno galéria nesie, tu má aj stálu

expozíciu. Počas workshopov si tu prídu na svoje rôzne umelecké profesie a široká laická verejnosť bažiacia po umení, „krásne“.

Cestou na tradičnú turistickú zastávku – Trenčiansky hrad – spomaľte pri Katovom dome. Na hrôzostrašne znejúcom mieste prežívali odsúdenci posledné chvíle pred popravou. Dnes tu návštevníci nájdú ostré obojručné katove meče, škripec, dereš, koleso na lámanie kostí, ale aj kostolné pokladničky. Tie vraj samotný mestský kat Stanislav Chrbinský vykrádal, za čo bol popravený. Dozvuky drsnej histórie môžete predýchať v neďalekých kúpeľoch. Oddych aj kus histórie a umenia zažijete v kúpeľnom dome Hammam v centre Trenčianskych Teplíc.

Zelená žaba ponúka „brunch“ (neskoré raňajky)

V tomto kúpeľnom mestečku po pätnástich rokoch opäť otvorili legendárne kúpalisko Zelená žaba. Stavili tu však na gastronómiu, a preto sem môžete prísť kedykoľvek. Počas roka si tu svoje miesto našiel obľúbený nedeľný brunch. Milovníci dobrého jedla sa môžu zastaviť aj v trenčianskom hoteli Elizabeth. Miestna kuchyňa ponúka okrem slovenskej aj medzinárodné chute a pravidelne tu môžete ochutnať aj špeciálne, napríklad „rakúsko-uhorské“ menu. A len z tohto miesta máte možnosť vidieť unikátny rímsky nápis na hradnom brale.

Dobré jedlo nájdete aj pod ďalším hradným bralom, tentoraz v Beckove. Ak namiesto zručnín uprednostňujete prechádzku po meste, vráťte sa ešte do Trenčína. Námestie síce rekonštruujú, ale možno budete mať šťastie a práve, keď pôjdete okolo, nájdete pamiatkari historický kúsok. Dobrú chuť a na zdravie k tomu vám poprajú v Diva restaurant pri Synagóge. Výtvary šéfkuchára Michala Korca prichádzajú ochutnať milovníci jedla zo širokého okolia a poštekliť svoje chuťové poháriky tu môžete aj vy.

Spracoval Rado Stoklasa

Okres Trenčín

Náučný chodník

Trasa na Krasín

Okruh trasy (3,5km) vedie z Dolnej Súče, následne okolo bývalého hradu Dolná Súča, okolo Krasína a naspäť do Dolnej Súče. Prevýšenie trasy dosahuje 233m. Časová náročnosť je okolo 2 hodín pri normálnej chôdzi. Trasa je vhodná aj pre stredne zdatných turistov.

Okres Nové Mesto nad Váhom

Lesnícky náučný chodník

Haluzická Tiesňava

Náučný chodník sa nachádza v okrese Nové Mesto nad Váhom. Trasa je nenáročná, trvá približne 1,5 hodiny. Informácie na tabuliach sú zamerané lesnícky, ochranársky a vodohospodársky. Chodník je vhodný na pešiu turistiku v lete i v zime. Na trase sa nachádzajú dve významné pamiatky: Prírodná pamiatka Haluzická tiesňava a zrúcanina románskeho kostolika s hradiskom.

Okres Bánovce nad Bebravou

Náučný chodník

K prameňom Bebravy

Náučný chodník K prameňom Bebravy sa nachádza v obci Čierna a voľne nadväzuje na chodník vedúci z centra obce na Rohatú skálu a Hrádok. Chodníky sa stretávajú v sedle pod Hrádkom. Priemerný čas prechodu okruhu je 3 hodiny. Tabule informujú o bohatých zásobách pitnej vody v oblasti Strážovských vrchov, využívaní krajiny a zdrojoch obživy v minulosti a taktiež o dôležitosti zachovania a ochrany životného prostredia.

Okres Partizánske

Náučný chodník

Klátova Nová Ves

Začiatok náučného chodníka je v centre obce Klátova Nová Ves a vedie tromi smermi, z ktorých prvý vedie k autobusovej zastávke Šuriny alebo neskororománske mu kostolu v časti Sádok. Druhým smerom sa návštevník dostane k hradisku Kostrín a tretí smer vedie k salašu Kostrín, odkiaľ je možné pokračovať do Janovej Vsi k romantickému kaštielu alebo sa vydať po okružnej časti chodníka. Časť trasy vedie po žltej turistickej značke. Ďalšími zaujímavými miestami chodníka sú pamätník a mohylový útvar „Dieťa“ spolu s hradiskom Šianec a Babkovičovým mlynom.

Ani nevieme, čo doma máme

Predstavte si ideálny letný deň.

Ráno výdatné raňajky, do rucksaku vodu, „lepeňák“, nejaké sladkosti, pršíplášť, tí odvážnejší nejakú ploskačku a šup do prírody.

Na pešiu túru toho okrem chuti, kvalitnej obuvi a rucksaku veľa nepotrebuje. Aj trasy si môžete zvoliť podľa fyzických možností. Potom už zostáva trafiť ten správny náučný chodník a kochať sa krásnou prírodou, ktorú Trenčiansky kraj ponúka. Takto sme to spolu s partiou turistov absolvovali minulé leto – výborný nápad, skvelý pocit. Ponúkame teda niekoľko postrehov zbieraných z náučných chodníkov. Ak ste šikovní, môžete stihnúť aj dve či tri túry za deň. Nájdu sa aj vytrvalci, ktorí si zvolia dlhšie a náročnejšie prechádzky. My sme prvú trasu minule venovali náučnému chodníku na Skalke. Toto pútnické miesto nás očarilo natoľko, že si jeho návštevu určite zopakujeme. Ale pekne po poriadku.

Zahrievacie kolo

Prechádzame masívom Bielych Kar-

pát ponad rieku Váh. Z informačných tabúľ sa dozvedáme, prečo sa náučný chodník vlastne budoval, ale aj niečo o flóre a faune, ktoré dotvárajú prírodnú scenériu. Získavame cenné informácie o geografii, geológii a histórii Malej a Veľkej Skalky.

Turistickým tempom, teda rezkou chôdzou, nám to trvalo necelú hodinu, začiatok pri Kostole sv. Andreja-Svorda a Beňadika na Malej Skalke a finiš pri pozostatkoch benediktínskeho kláštora na Veľkej Skalke. Na úvod akurátne zahrievacie kolo.

Stredné Považie sme o niekoľko dní vymenili za hornú Nitru. Len čo slnko vyšlo nad obzor, rozhodli sme sa s priateľmi zrealizovať náročnejší plán – vybrať sa do Handlovej po stopách baníkov. Dĺžka Banského náučného chodníka je takmer desať kilometrov, na turistiku sme si vyčlenili celý deň. Počasie bolo ako namaľované, nálada tiež. Trasu sme začali pri budove uhoľnej expozície Slovenského banského múzea a okolo Robotníckeho domu sme sa dostali až k Hladovému námestiu – a

veru, trochu sme vyhladli. Nič to, za kaplnkou nás čakala prvá oddychová zóna. Hodili sme do brucha desiatu aj štamperlík na posilnenie a pokračovali v ceste k druhej oddychovej zóne. Aby sme nekrivali, dopriali sme si počas túry za kalíštek aj do druhej nohy. Popri vetracej jame Zlatá jedľa sme prešli k Starej severnej vetracej jame – bývalému uhoľnému lomu Konštantín. Pri ňom sme zhladli jazierko na chov rýb. Chodníkom sme odtiaľ prešli k hlavnému vstupu do Bane Handlová. Po siedmich hodinách, „narobení ako baníci“, sme si rozšírili kondičku i vedomosti o histórii baníctva a túru sme zavŕšili pri múzeu, kde chodník končí.

Do Škrtelovho rodiska

Keďže sme na hornej Nitre zostali celý víkend, nedeľu sme využili na ďalší turistický zážitok. Remata sa doteraz vynímala najmä ako lyžiarske stredisko neďaleko Handlovej a Ráztočno sa vždy spájalo s rodiskom futbalistu Martina Škrtele. Teraz sa ponúka iná, špecifická alternatíva – odšliapať si

trasu z Rematy do Ráztočna ako turisti. Využili sme ju. Dopredu nás upozorňovali, že to bude náročná štreka vo vibrankách, môže trvať aj päť hodín. Napokon sme to v solídnom tempe zvládli za necelé štyri. Pri vzdialenosti 8,5 km slušná vizitka, najmä keď sme mali v nohách takmer 10 „kilákov“ zo soboty. A vôbec nám neprekážalo, že cestou trochu sprýchlo. Základné súradnice príjemného výletu? Začali sme na Remate, posilnení dobrým jedlom v tamojšej reštaurácii. Od železničnej stanice cesta k Bralovej skale na Sklenianske lúky. Odtiaľ postupne cez Ráztočnianske lazy a klesanie až do obce Ráztočno. Cestou nás zaujali dve prírodné rezervácie – jaskyne. Jedna nesie meno Jaskyňa na lazoch, ale domáci jej hovoria Egrešovka, a tou druhou bola Hájska jaskyňa.

K turistike aj histórii

Po víkend v prírode sme sa domov vrátili unavení, ale spokojní. Prišlo na rad plánovanie ďalších výletov, nemusia byť len čisto turistické. „Čo tak si pozrieť aj nejaké pamiatky?“ nadhodil člen našej turistickej partie. Na ďalší víkend sme štartovali auto z Trenčína do opačného kúta kraja – smer kopanice. Naším cieľom bola mohyla Milana Rastislava Štefánika.

Zaparkovali sme pri autobusovej stanici v Brezovej pod Bradlom, prešli naprieč mestečkom a po kľukatej záverečnej fáze trasy sme sa ocitli na priestranstve priamo pred mohylou na Bradle. Pohľad z nej bol priam úchvatný, na všetky štyri svetové strany. Na parkovisku pri pamätníku bolo ešte nejaké voľné miesto, ale my sme pešiu túru neľutovali. Na trase sme sa podozvedali informácie o Brezovej pod Bradlom, ale aj o architektovi Dušanovi Jurkovičovi, ktorý mohylu vytvoril. Tabule pútava a podrobne informovali o živote Milana Rastislava Štefánika, veľikána slovenských dejín. Komu sa máli, mohol si priamo v areáli zakúpiť drobný prezent či odbornú literatúru o ňom.

Z mohýly na chutný guláš

Zostup z brala k „autobuske“ bol rýchlejší, ako sme čakali. Asi aj preto, že nám v žalúdku už muzikanti vyhrávali. Šup do auta, presun dvanásť kilometrov severnejšie do okresného mesta Myjava, presnejšie do jej mestskej časti Turá Lúka. Pristáli sme v reštaurácii Gazdovský dvor, v čase našej návštevy gazdiná ponúkala guláš z diviny. Bol taký dobrý, že sme vylízali taniere. Pre-

chádzka po neďalekom informačnom chodníku zabrala polhodinku, na tabuliach boli zaujímavosti o založení Turej Lúky, o obecnej vzbure i kronike, ale aj o významných udalostiach a osobnostiach z tejto oblasti.

Leto sa pomaly prehuplo do druhej polovice, mnohí ľudia cestovali na Makarskú riviéru, do Bibione, na grécke ostrovy či do Španielska. My sme ostali verní tradícii a užívali si krásy Trenčianskeho regiónu až do konca prázdnin.

Ďalšia zastávka z bohatej ponuky turistických chodníkov: Včelársky náučný chodník Jozefa Miloslava Hurbana, ktorým sme prešli až k hradu Beckov. O histórii zrúcaniny hovorili tunajší sprievodcovia v historických oblekoch a deti sa tešili z ukážok šermiarskeho umenia. Cestou sme sa dozvedeli všeličo o včelách aj to, prečo chodník dostal meno práve po Hurbanovi.

Ešte v ten deň sme z Beckova, sa-

povestnou čerešničkou na torte. Na podobnej trase však môžete využiť aj iný náučný chodník, a to trenčianskoteplickým krasom. Začína sa v centre, pokračuje k prameňu Michael, k jaskyni pod Jeleňom, na vyhladku s rovnakým názvom, ku kaplnke, k vyhladke Biela skala, ku krížu a okolo závtrov k Henrichovmu prameňu a schádza k Baračke. My sme zvolili inú, ale proti gustu žiaden dišputát.

Vo finále Tlstá hora

Záver augusta znamenal aj našu derniéru za letnou turistikou. Vybrali sme si púchovský okres, púchovskú dolinu a obec Dohňany. Z tohto základného bodu si môžete zvoliť dve turistické destinácie. My sme sa vybrali po náučnom chodníku Tri skaly, ktorý štartuje v Dohňanoch v oblasti pohoria Biele Karpaty. Šli sme peši, ale miňali nás aj cyklisti. V zime je to obľúbená trasa pre bežkárov. Po spevnenej ceste sme sa

mozrejme autom, zamierili severnejšie k Považskej Bystrici. Naším cieľom bol Považský hrad, samozrejme peši. Štart sme mali pri kaštieli Burg a po výstupe hore sa nám naskytl neopakovateľný výhľad na celý región. Fakt krásna!

Dve cesty k Baračke

Nasledujúce ráno Trenčianske Teplice, odparkovanie auta v centre kúpeľného mestečka a skvelý tip na ďalšiu túru. Stretli sme párik českých turistov prichádzajúcich z Baračky. Nebolo nám viac treba. Od vyhladky Jeleň sme šliapali po žltej značke po južných svahoch vrchu Grófovec. Zaujímavosti o vyhladkach Dedovec i Jeleň boli len

dostali až k drevenej rozhľadni na kopci Tlstá hora, ktorá je zhruba 650 metrov nad morom, a následne k trom skalným útvarom Lazovská skala, Čertova skala a skala Vieska. Od rozhľadne sa však dá dostať až na Moravu k rozhľadni v regióne Hornolidečska, ale to je štreka dlhá až 35 km. Možno inokedy, na bicykloch.

Tak ako, vybrali ste si? Inšpirovali sme vás, ako naložiť s tohtoročným turistickým letom? K dispozícii máte desiatky trás, stačí si len vybrať... Ako sa ľudovo hovorí, Ameriku máme aj doma. A môžeme ju objaviť dokonca po vlastných...

Dodo Šulc

Okres Myjava

Náučný chodník

Žalostiná – Chvojnica

Okružný náučný chodník. Dĺžka trasy chodníka je 6,5 km. Náučný chodník je známy i pod názvom Chodníčky za poznaním slovensko-moravského pohraničia. Na trase náučného chodníka je ozajstnou zaujímavosťou rozhľadňa Žalostiná. Trasa vedie cez obce Vrbovce a Chvojnica. Náučný chodník sa nachádza v chránenej krajinskej oblasti Bielych Karpát.

Okres Ilava

Náučný chodník Okolo Vršatca

Náučný chodník začína v obci Vršatské Podhradie, pokračuje na hrad Vršatec, naspäť do obce smerom na Chotuč až do Červeného Kameňa na Červenokamenské bradlo. Časová náročnosť je 2 a štvrt hodiny pri normálnej chôdzi. Prevýšenie predstavuje 444 m. Dĺžka trasy je 4 km. Ide o krátku, nenáročnú a prechádzkovú trasu po dobre označenom náučnom chodníku s 10 zastávkami.

Okres Púchov

Náučný chodník

Mesteckým chotárom

Trasa náučného chodníka je dlhá 4 km a nachádza sa na nej 9 zastávok, ktoré informujú o histórii, kultúre, školstve, faune a flóre, archeologických náleziskách, histórii hasičstva a o jednotlivých spolkoch a organizáciách. Začiatok trasy náučného chodníka je pri obecnom úrade.

Okres Prievidza

Náučný chodník

Podhradskou dolinou

Trasa chodníka, ktorý vedie Podhradskou dolinou a okolím, má 7 zastavení. Náučný chodník začína pri Kostole sv. Margity, kde sa nachádza prvý informačný panel. Trasa pokračuje cez prírodnú pamiatku Sivý kameň, andezitový kameňolom Malá Lehota až k skalnému útvaru Jančekova skala. Pri každom z týchto zastavení sa nachádza informačná tabuľa. Ďalšie dva panely informujú o rastlinstve a živočíšstve Podhradskej doliny a posledná informačná tabuľa informuje o hrade Sivý Kameň.

Okres Považská Bystrica

Náučný chodník

Manínska tiesňava

Trasa náučného chodníka sa nachádza v oblasti Súľovských vrchov a radí sa medzi stredne náročné turistické trasy. Dĺžka náučného chodníka je 15 km a odhadovaný čas absolvovania pochodu je 5 hodín. Trasa vedie na jedno z najkrajších miest Slovenska – do Manínskej a Kostoleckej tiesňavy. Náučný chodník začína pri autokempingu pred tiesňavou, kde sa nachádza úvodný informačný panel.

Hľadáte odvahu?

• LETISKO SLÁVNICA/ PRIEVIDZA •

Začnime zostra. Jednoducho nasadneme do lietadla, vzlietneme, v akurátnej výške sa pripneme o inštruktora a nech sa páči, vychutnávame si svet ako vták. Tandemový zoskok je vraj ako droga. Kto to raz skúsil, chce si to zopakovať. Prekonajte sami seba na letisku v Slávnici alebo v Prievidzi a pozrite sa na svet a jeho problémy doslova z nadhľadu. Zahodíte strach a získate neopakovateľný, intenzívny zážitok. Alebo objavíte nový zmysel života a skákať začnete aj športovo.

Na zoskok v Prievidzi aj Slávnici sa treba nahlásiť a jeho cena závisí od výšky, z ktorej chcete skákať, a iných individuálnych požiadaviek, napríklad foto či video služieb.

Výhľad z konského chrbta

• ZBORA/ LUBINA •

Jazdeckých klubov v Trenčianskom kraji je niekoľko. Či už ste pri Prievidzi, Trenčíne alebo na hornom Považí, stačí sa len spýtať miestnych a tí vás už určite budú navigovať k najbližšej stajni.

Do pozornosti sa nám dostala napríklad Farma Grunt – Zbora. Obec neďaleko Púchova ponúka množstvo prírodných krás a škoda ich nevidieť práve z konského chrbta, napríklad aj zo Shetlandského poníka. Postavou síce malý, no o to silnejší koník sa dnes využíva v záprahu, ale aj ako jazdecký pony. Vychádzky si môžete dohodnúť telefonicky, kontakt nájdete na webe. Jazda pod dozorom vás vyjde na 8 €, ak to zvládnete sami, bude to o euro lacnejšie.

V Grunte však okrem koní nájdete aj iné hospodárske zvieratá. Tento druh minizoo je v poslednom čase veľmi obľúbený a vedľa o tom aj v Lubine pri Novom Meste nad Váhom. Slovenské farmárske safari si vychutnávajú najmenší, no najmä tí z mesta. Kôň, koza, oslík, ale aj sliepky či miniprasiatka alebo minikravičky sú totiž pre mnohé deti rovnako exotické ako slony a zebry v klasickej zoo.

Minifarma Lubina

pondelok – piatok: 14.00 – 18.00 hod

sobota – nedeľa: 10.00 – 18.00 hod

vstupné: 3,50 €/osoba, deti do 3 rokov zdarma

Do Tarzánie lietadlo netreba

• BREZINA, KÁLNICA •

Ak vás láka výška, ale vaše odhodlanie siaha len do korún stromov, potom je tu Tarzánia v trenčianskom lesoparku Brezina. Horezlezckú výstroj si zháňať nemusíte. Stačí len prísť a všetky pokyny na prekonanie lanovej dráhy dostanete na mieste. Prešplhať sa môžu aj deti na minidráhe a pre dospelých sú pripravené dve trasy – ľahšia modrá alebo dlhšia červená.

Adrenalín, ku ktorému už potrebujete aj kúsok talentu, prípadne viac odvahy, zažijete v Kálnici. Lyžiarsky svah tu pretvorili na cyklistickú dráhu. Vlekom sa vyveziete hore a cesta dole je už len o vás. Ale pozor, trasy sú technicky náročné a najmä rýchle. Bez prilby a chráničov to radšej ani neskúšajte.

júl – august, denne: 9.00 – 18.00

vstupné: dospelí 8 €, deti (30 minút) 4 €

Útek pred slnkom do podzemia

• ČACHTICKÉ PODZEMIE •

Unavujú vás slnečné lúče? Pod'ťe sa schladit' pod zemský povrch. V Čachticiach vlni sprístupnili podzemie a tak ako v celom okolí, ani tu nechýba nestarnúci duch Krvavej grófk. Pôvodné vínne sklady Mateja Korvína sa neskôr stali úkrytom pre mnohých ľudí z okolia až do momentu, keď sa tu „realizovala“ samotná Bátorička, ktorá pod klenbami mučila svoje obete. Repliky mučiacich nástrojov, ako bola napríklad železná panna, môžete v temnote podzemia Čachtíc zažiť na vlastnej koži.

júl – august, sobota – nedeľa: 10.00 – 18.00

vstupné: dospelí 1,50 €, deti nad 6 rokov 1 €

S prilbou do hlbín Zeme

• CIGEL' •

Menej kruté, ale poznačené mozolmi na rukách tisícov chlapov je podzemie pod Cigľom. Staňte sa na chvíľu baníkom, vyfasujete prilbu, svetlo a záchranný dýchací prístroj. Jednoducho všetko, čo so sebou do práce baníci nesú. K dobývaciemu priestoru sa dostanete vláčikom a časť cesty si „odšľapete“ po vlastných, presne tak ako oni. Nahliadnete do útrov zeme a zároveň vám baníci-sprievodcovia predstavia extrémne podmienky, v ktorých denne vykonávajú svoju prácu.

Skanzen je v dobývacom priestore a na prehliadky sú pevne stanovené časy, preto je vhodné sa nahlásiť minimálne deň vopred. Na prehliadku bez rezervácie sa dostanete, len ak máte šťastie, že v tom čase sa nejaká koná a v skupine je ešte voľné miesto.

vstupné: dospelí 8,80 €, deti 6 – 15 rokov 5,30 €, študenti stredných a vysokých škôl 6,20 €, seniori od 62 rokov 6,20 €

Rybačka bez lístka, úlovok istý

• SEBEDRAŽIE/ KULHÁŇ/MACHNÁČ •

Na žiadny nelegálny rybolov vás teraz nejdeme nahovárať. Ak si ale chcete vyskúšať pocit rybára, keď mu na konci udice zaberie návnada, vyskúšajte Kulháň, Machnáč alebo Sebedražie. Pstruha, ktorého tu chytíte, si síce kúpite na doma, no priamo v areáli si môžete pochutiť na úžasne pripravenej rybke. Nechajte sa inšpirovať receptom pečeno-údeného pstruha a podobne si svoj úlovok pripravte aj doma. Vo Vodnom svete v Sebedraží si pochutnať môžete aj na miestnej špecialite, račej pochúťke. V areáloch tohto typu je množstvo atrakcií pre deti.

Vodný svet Sebedražie

júl – august, pondelok – nedeľa: 9.00 – 21.00

lov rýb: podľa cenníka

Kulháň:

utorok – piatok 13.00 – 19.00

sobota – nedeľa: 10.00 – 19.00

lov rýb: podľa cenníka

Machnáč:

utorok – piatok : 13.00 – 19.00

sobota – nedeľa: 10.00 – 20.00

lov rýb: podľa cenníka

**Hravé hrady
Trenčianskeho kraja**

stiahni
lokalizuj
odfoť
uhádni

Hlavná cena:
Dron

1. júl 2017 - 31. október 2017

**Navštív čo najviac hradov
Trenčianskeho kraja a vyhraj super ceny!**

www.trencinregion.sk

Stiahni a hrať
OBJAVUJEME

App Store Google Play
www.objavujme.sk

Hra džentlmenov

• TRENČÍN/KOŠ/SEBEDRAŽIE •

Máte predsudky voči športovej disciplíne? Áno, aj také býva. No čo sa týka golfu, výstroj si ako začiatočník či príležitostný golfista môžete pokojne požičať. A hoci nepotrebujete špeciálny dres, dress-code dodržať musíte. Je to však podstatne jednoduchšie, ako si vybrať napríklad šaty na ples. Sú za tým klubové členstvá a ďalšie pravidlá, to však neznamená, že bežný smrteľník má vstup zakázaný. Práve naopak. Väčšina golfových areálov má skúšobnú či tréningovú plochu, kde sa s týmto športom zoznámite a vyskúšate si ho. Navštívte Sebedražie, Koš alebo Trenčín. Ako vám golfisti sami povedia, je to hra džentlmenov. Len tí totiž vedia vyhrávať rovnako ako prehrávať a majú rešpekt k súperovi aj k ihrisku. Je úplne jedno, koľko zarábate a na akom aute sa vozíte. Dôležitá je pokora, sebakontrola a fair play. Vstup? Zateľfonujte si a rezervujte presne to, o čo máte záujem.

Netradičné múzeá – inšpirácie pre náročnejších

• HISTORICKÉ LETECKÉ •

Na letisku v Slávnici sa lieta vo veľkom štýle, no ak sa bojíte výšok, vychutnajte si lietajúcich krásavcov na zemi. Miestni nadšenci sa už nemohli pozerat' na chátrajúce stroje, postupne ich začali skupovať, renovovať, až sa ich záľuba pretvorila na Letecké múzeum so zbierkou historických lietadiel.

Otvorené denne, bez vstupného.

• PREPOŠŤSKÁ JASKYŇA •

Keď máte chuť na kus histórie, môžete zísť naozaj ďaleko do minulosti – až do praveku. Rodinku neandertálskeho človeka, ale aj množstvo informácií a hier nájdete pod skalou v Bojniciach, v Prepoštskej jaskyni. Pravek dokonca môžete okúsiť aj na vlastnej koži, presnejšie napísané, na vlastných nohách. Vyzujte si pevnú obuv a kráčajte po stopách neandertálcov naboso. Jedinečná reflexná masáž vás nestojí nič navyše a je viac než zábavná, nehovoriac o tom, že je zdravá. Prejdite sa po kameni, kôre, štrku, dreve či dokonca po šiškách. Vaše telo sa vám poďakuje, keďže chodidlá sú akési mapy celého organizmu a masážou nôh si premasírujete aj jednotlivé orgány. Milovníci napätia sem môžu prísť počas letných víkendov aj na nočnú prehliadku. Fakľový sprievod po pravekom areáli má nezabudnuteľnú atmosféru.

júl – august, denne: 7.30 – 17.30

nočná prehliadka, denne od 21.00

vstupné: deti do 3 rokov zdarma, deti 4 – 18 rokov 3 €,

nočná prehliadka 5 €

dospelí 4 €, nočná prehliadka 6 €

Potok, tiesňava, jaskyňa alebo halušky?

• MANÍNSKE ZÁŽITKY •

Dajte si do GPS obec Zásكالie. Turistickým „neznabohom“ to možno nič nehovorí, no tí, ktorí majú turistické mapy v malíčku, vedia, kam asi mieri náš ďalší tip. Nezľaknite sa najužšieho slovenského kaňonu. Šoférovi zvýši adrenalín už prejazd cez bradlo, ktoré Manínsky potok rozdelil na dve skaly. Ako už správne tušia aj nezainteresovaní, sme v Manínskej tiesňave. Možností na výlet je tu hneď niekoľko.

Môžete sa pokochať okolitými kopcami, poprechádzat' sa po lúkach, na ktorých stretnete stáda kráv či oviec. Dajte si niečo pod zub na salaši alebo si spravte príjemnú rodinnú prechádzku a vyberte sa k Manínskej jaskyni. Ak máte so sebou malé deti, cesta vám bude trvať necelú hodinku. Pohodovým tempom s potrebnými prestávkami na občerstvenie každých 100 metrov. Bez minituristov je cesta podstatne rýchlejšia, ale povedzme si pravdu, tu naozaj nejde o čas.

Pri každej prestávke sa radšej nadýchnite čerstvého vzduchu, poobzerajte sa po okolí a s úsmevom na tvári pokračujte ďalej. Posledná etapa cesty niektorých asi prekvapí, najmä ak majú strach z výšky. Tesne pred finále totiž prechádzate po rebríku a pridriavate sa reťazí. No keď to zvládla naša turistická skupinka, zvládne to každý. Odmenu v podobe pohľadu do jaskyne, ktorá až takou typickou jaskyňou nie je, si určite vychutnáte. Viac už prezrádzať nebudeme, každého čakajú vlastné zážitky, výhľady a pohľady. A poznámka na záver: Cesta dole trvá o niečo kratšie. Aj s deťmi „na koni“.

Otvorená nonstop a vstup voľný.

Z rozprávky do rozprávky

• KOPANICE •

Kľukaté cestičky na myjavských kopaniciach, presnejšie po Švancarovej doline, vás môžu zaviesť až k Rozprávkovému domu. Domček nepravidelných tvarov, bez jediného pravého uhla, zato s poriadnou dávkou fantázie sa nachádza v Jablonke. Keď ho zbadáte, pravdepodobne vo vás vzbudí údiv, nadšenie a na plné obrátky naštartuje spomínanú fantáziu. Deti možno vo vnútri spoznajú „pekáreň Macka Lacka zo Spievankova“. No pravdou je, že deti sú často len zámienkou, aby sa do tohto myjavského kráľovstva prišli pozrieť práve dospelí.

streda – nedeľa: 10.00 – min. 18.00

vstupné: deti 3 €, dospelí 3,50 €

Pišťaly v skanzene načúvajú sklu

• VALAŠSKÁ BELÁ •

Piecka v malebnom domčeku pôsobí ako kozub či pec na pizzu. V jej vnútri však teplota dosahuje viac ako tisíc stupňov, aby na takúto teplotu roztavila sklo. V sklárskom skanzene vo Valašskej Belej na vlastné oči uvidíte proces, ako sa „med“, teda žeravé tekuté sklo, premení na krehký kusok. Fúkanie cez sklársku pišťalu a formovanie horúcej hmoty si môžete vyskúšať aj sami. Presvedčte sa, že vytvoriť pohár či sklenený suvení vobec nie je samozrejmosť, a budete radi, ak sa vám podarí vyfúknuť aspoň praobyčajnú guľôčku. Info o aktuálnych dňoch, kedy je zapnutá pec, nájdete na stránke www.sklenysen.sk

vstupné: dospelí 2,50 €, rodiny s deťmi 5 €

História v jednej záhrade

• PODOLIE •

Neďaleko Nového Mesta nad Váhom – v Podolí – vyrástlo v jednej zo záhrad dokonca niekoľko kráľovstiev. V Parku miniatúr spoznáte počas jednej prechádzky hneď niekoľko hradov, zámkov a kaštieľov. Medzi zmenšeninami nájdete aj také, ktoré dnes už poznáme len ako zrúcaniny. Príďte sa pozrieť, ako vyzerali Beckov, Čachtice či Tematín v čase najväčšieho rozkvetu. Okrem panstiev sa v Podolí môžete zvrchu pozrieť na stavby, ktoré v skutočnosti sledujete z trpasličieho pohľadu. Sú tu totiž aj miniatúry vysokohorských chát či rozhľadní. Ak chcete precestovať kus Slovenska za niekoľko desiatok minút, do GPS si nastavte ako cieľ Park miniatúr.

júl – august, utorok – nedeľa: 9.00 – 19.00

vstupné: dospelý 4 €, deti od 6 rokov, študenti, dôchodcovia, ZŤP 3 € rodinné vstupné: 2 dospelí, 2 deti 12 €

Nebo a hviezdy na dosah

• MALÉ BIELICE/ TRENČÍN •

Môže to byť romantické rande aj vedecké stretnutie. Po zotmení, počas jasnej noci, sa milovníci hviezd stretávajú v Malých Bieliciach pod kupolou hviezdárne. Tú nájdete 1 346 kilometrov od nultého poludníka a 4 590 km od severného pólu v nadmorskej výške 200 metrov. Nazrite do ďalekohľadu a spoznajte hviezdy, mesiac a vesmír vôbec. Zoznámiť sa s ním môžete aj v Trenčíne na streche gymnázia, v astronomickej pozorovateľni. A možno sa stretnete s vedcami a ich prenosným ďalekohľadom na niektorom z festivalov. Určite sa pri nich zastavte a nazrite bližšie ku hviezdám.

Hviezdáreň Partizánske

večerné pozorovanie v stredu a piatok, vstupné: 2€/osoba

Astronomická pozorovateľňa Trenčín: každú stredu o 20.00

Pohoda na Pohode, pri folklóre aj v kine

FESTIVALY

Slnko, priatelia a k tomu dobrá hudba, spev, tanec, zábava – aj tak môže vyzerat' ideálne strávené leto. Desiatky festivalov, ale aj iných kultúrnych podujatí sú zárukou toho, že najbližšie dva mesiace sa v Trenčianskom kraji nudiť nebudete. Výber je bohatý – od masovejších festivalov až po lokálne akcie v malých dedinkách.

Pohodu už tradične nájdete na Pohode

Trenčiansky festival Pohoda má viacero prívlastkov – najväčší, najlepší či organizačne na najvyššej úrovni. Počas troch dní sa zmení krajské mesto na nepoznanie. Jeho ulice zaplnia domáci aj zahraniční turisti, ktorí smerujú na letisko za dobrou hudbou, kvalitnými diskusiami aj neopakovateľnou atmosférou. Práve tam totiž už po dvadsiaty prvý raz vyrastie úplne nové, špeciálne mestčeko s 30-tisíc obyvateľmi. Tých spája záujem o hudbu, kultúru aj aktuálne spoločenské dianie a, samozrejme, aj chuť aspoň na chvíľu zažiť iný, lepší svet. „Pohodu sa snažíme robiť s rovnakým prístu-

pom, ako keď pozývate niekoho k sebe domov na návštevu. Chcete, aby sa u vás cítil dobre, aby mal dobrý program, aby si mal kde sadnúť a ak chce, aj kde prespať, pripravíte dobré jedlo a pitie a urobíte všetko pre to, aby sa cítil dobre aj v kúpeľni či na záchode. Potom môžete počúvať dobrú hudbu, tancovať, pozerať filmy, debatovať o radoostiach i problémoch vesmíru, preberať umenie, každý čo chce a ako chce. Veríme, že tento prístup naši návštevníci cítia. My môžeme s určitosťou povedať, že sú to úžasní hostia. Vytvárajú tú najlepšiu atmosféru, akú na festivalovej scéne poznáme,“ píše šéf festivalu Michal Kaščák na oficiálnom webe podujatia. Od 6. do 8. júla sa na jednotlivých „stejdžoch“ vystrieda viacero hudobných žánrov – od klasiky cez indie rock, až po elektroniku či punk. Chýbať nebudú ani divadlá, literatúra, diskusia a množstvo atrakcií.

Galota fest, Tanec Slnka, džez...

Pokiaľ ste skôr fanúšikom menších festivalov, na svoje si prídete v obci Opatovce pri Trenčíne. Multižánrový Galota Fest ponúkne od 21. do 22. júla množstvo domácich, ale aj zahraničných interpretov.

V tom istom termíne ako Galota Fest sa zároveň konajú ďalšie dva festivaly. V Trenčianskych Bohuslaviciach ponúkne Žakovíc Open rôzne hudobné žánre – rock, pop aj metal. Festival Tužina Gro(o)ve dá zase priestor alternatívnej hudobnej scény. K dispozícii tu bude aj stanové mestčeko s parkovaním, domáce špeciality a pivné dobroty. Festival Tanec Slnka na Dubníku pri Starej Turej sa snaží zaujať pestrou zmesou hudby, aby vyhovelo čo najširšiemu publiku. Návštevníci si tu od 27. do 30. júla oddýchnu, zabavia sa, pričom chýbať nebudú ani kaskadéri, vyhliadkové lety vrtuľníkom a bohatý športový program. Pre hudobných fajnšmekrov je zase určený Open Jazz Festival, ktorý sa bude konať v rekreačnom areáli Zelená Voda od 28. do 29. júla. Budete si tu môcť vychutnať viaceré výborné hudobné vystúpenia umocnené krásnym prostredím.

FOLKLÓR

Nestihli ste Myjavu? Nezúfajte!

V každej doline je iný, napriek tomu vie spo-

jit' celú krajinu. Slovenský folklór sa dodnes zachoval v podobe piesní, krojov, tancov či architektúry. Tradície, ktoré prežili stáročia, si môžete pozrieť aj v rámci desiatok kultúrnych podujatí v Trenčianskom kraji. Je len na vás, ktorému dáte napokon prednosť.

Hoci sa nám v mysli spája ľudová kultúra najmä s dedinských prostredím, nezabúdajú na ňu ani v jednotlivých mestách. Dôkazom toho je aj Myjava, kde už tradične odštartovalo folklórne leto v polovičke júna Medzinárodným folklórnym festivalom. Vychutnať ste si tu mohli viac ako 40 scénických a nescénických programov pre všetky vekové kategórie, v ktorých sa predstavili tie najlepšie folklórne súbory, skupiny či sólisti zo Slovenska a zahraničia.

Pokiaľ ste myjavský festival tento rok nestihli, nezúfajte. Zaujímavý program môžete objaviť aj v rámci menších, lokálnych podujatí. Folklórne slávnosti rôzneho charakteru aj veľkosti ponúkajú obce v takmer každom kúte nášho kraja – 5. júla v Partizánskom ožije Park Jána Antonína Baťu ľudovou hudbou, 8. júla budú zase slávnosti vo Valaskej Belej, 16. júla v Hornej Marikovej, 5. až 6. augusta môžete navštíviť folklórne slávnosti v Praznove a 26. augusta zase Festival pastierskej kultúry v Nitrianskom Rudne. Záver leta bude patriť ďalšiemu obľúbenému podujatiu, ktoré si našlo svoje pevné miesto na festivalovej mape. V poradí 24. ročník Dubnického folklórneho festivalu sa bude konať 25. – 27. augusta.

Folklór spája nielen jednotlivé regióny, ale aj dva susediace štáty so spoločnou históriou – Slovenskú a Českú republiku. Živým dôkazom sú obyvatelia prihraničných obcí Drietoma a Starý Hrozenkov, ktorým neprekáža v stretávaní sa ani hranica. Práve tú pomyselnú opäť zbúrajú na 57. ročníku Kopaničiarskych slávností s folklórnym programom 14. až 16. júla. Dlhoročnú tradíciu spojenú s prehliadkou ľudovej hudby má aj ďalšia akcia

na pomedzí dvoch krajín – Slávnosti bratstva Čechov a Slovákov na Veľkej Javorine. Vybrať sa sem môžete poslednú júlovú nedeľu a okrem viacerých hudobných predstavení vás nepochybne očarí aj okolitá príroda.

Folklórom bude cez leto žiť celý Trenčiansky kraj. Okrem viacerých festivalov a slávností zároveň ponúka aj ukážky ľudovej kultúry a tradícií, na ktoré sa ani dnes nezabúda. Obľúbeným podujatím je napríklad krojovný sprievod cez Valaskú Belú, ale aj Dožinky v Turej Lúke či v Lednici.

ATRAKCIE

Kino aj obyväčka pod holým nebom

Pokiaľ ste fanúšikom skôr filmového než hudobného umenia, aj toto leto vás poteší Bazant Kinematograf. Ide o originálny kočovný typ kina, ktoré prechádza cez celé Slovensko. Od svojej prvej sezóny v roku 2003 sa z neho postupne stal jeden z najväčších open-air filmových festivalov v našej krajine. Počas prázdninových mesiacov zastaví na vyše

tridsiatich rôznych miestach a jeho predstavenia navštívi tradične okolo 50 000 divákov. Ani tento rok neobíde mestá v Trenčianskom kraji. Jednotlivé zastávky majú zvyčajne štyri až päť dní, projekciu zabezpečujú dva štýlové retro autobusy typu Škoda RTO. Z nich sa premieťa na mobilné filmové plátno, ktoré sa rozkladá približne dvadsať metrov pred autobusom. Podľa technických dispozícií jednotlivých miest môže jedno premietanie vidieť až do 1 300 divákov.

Leto môžete stráviť aj s knihou v ruke – nielen doma na balkóne, ale aj priamo v centrách jednotlivých miest. V Bánovciach nad Bebravou napríklad tento rok opäť pokračujú v obľúbenom podujatí Obyväčka pod platanom. Letná čítareň je spojená aj s tvorivými aktivitami, debatami so zaujímavými hosťami a filmovými premietaniami. Aj v historickom centre Trenčína si môžete vychutnať čítanie pod holým nebom, a to každý pondelok a štvrtok od 1. júna do 7. septembra. Letnú čítareň pri Verejnej knižnici Michala Rešetku v predchádzajúcich troch rokoch navštívilo 1068 ľudí a organizátori veria, že kvalitnejšia ponuka služieb priláka ešte viac záujemcov. Okrem novín a časopisov sa môžu návštevníci čítarene tešiť na osviežujúcu novinku v podobe zmrzliny. Letná čítareň sa osvedčila aj ako žiadané dejisko besied s osobnosťami kultúrneho života.

Leto v kraji bude pestré – naplnené hudbou, filmami, divadlami ale aj literatúrou a výtvarným umením. Odštartuje oslavami začiatkom prázdnin, neskôr prídu na rad viaceré festivaly, lokálne podujatia, open-airové akcie, ale aj divadlá, súťaže a jarmoky. Kultúrne letá v jednotlivých mestách majú pestrú ponuku, ale nezaostávajú ani menšie obce. Podrobnejšiu ponuku nájdete aj v našom prehľade podujatí v závere tohto čísla – stačí si len vybrať to, čo osloví práve vás.

dvojstranu pripravila (baš)

Kraj, kde som doma

Rodný môj kraj, zo všetkých najkrajší – spieva v populárnej pesničke Karol Duchoň. V rovnakom duchu si môžu zanôtiť aj významné osobnosti, ktoré pochádzajú z Trenčianskeho kraja a hrdo sa hlásia k svojej rodnej hrude, hoci už žijú inde. Útočisko a pokoj však vždy hľadajú tam, kde vyrastali. Osobností z oblasti kultúry, umenia, vedy a športu, ktoré sa narodili v niektorom mieste v našom kraji, sme sa pýtali, ako si spomínajú na svoje detstvo, ako trávil letné prázdniny a čo odporúčajú vidieť návštevníkom Trenčianskeho kraja.

•••

Laci Strike, tanečník

„Do Handlovej sa stále rád vraciam. Je to krásny kraj, nádherné prostredie, chodia tam rady aj naše deti. Leto som najradšej dennodenne trávil na kúpalisku v Handlovej, ktoré, bohužiaľ, neexistuje, takže teraz handlovské deti nemajú túto možnosť. Je to škoda, pretože je to v peknom areáli. Okolité lesy sme brádzili na bicykloch, v zime sme sa sánkovali z kopcov. Boli sme aktívne deti, stavali sme si bunkre, nemali sme mobility a tablety, takže nič iné nám nezostávalo. Teraz s deťmi chodievame na okrasné rybníky na Remate. Je to areál, kde majú malé zvieratka, celkom fajn tam varia, dajú sa tam chytať ryby, je tam pokoj. V rámci mesta chodievam do rodičovského domu a na prechádzky po okolí Handlovej.“

•••

Michal Kaščák, riaditeľ festivalu Pohoda

„Prázdniny v Trenčíne boli perfektné. Vyrastal som na Novinách, na Váhu sme mali kráľovstvá, na ceste

softtenisový „kurt“, pri čerešni futbalové ihrisko. Veľa kamarátov, celé dni vonku, veľa dobrodružstiev. Preložili sme všetko, čo sa dalo. Do Trenčína sa vraciam často, mám tam rodičov a bratov s rodinami a, samozrejme, veľa priateľov.“

•••

Jarmila Hargašová-Lajčáková, moderátorka RTVS

„Počas prázdnin som bola väčšinou doma na poli. Na našom hospodárstve bolo veľa roboty, a tak sme so sestrou nemali inú šancu. Na dovolenky sme nechodievali, ale boli sme doma na kopaniciach, na čerstvom vzduchu, v nádhernej prírode. Občas sme sa chodievali kúpať na Zelenú vodu, a keď sme boli staršie, tak sme si chodili zarabať do pionierskeho tábora v Podvišňovom v Bzinciach pod Javorinou. Trenčiansky región bude pre mňa vždy najkrajším na Slovensku. Som rada, že mám šancu ukazovať ho aj zahraničným návštevníkom, diplomatom z celého sveta. Boli sme s nimi v Trenčíne, Trenčianskych Tepliciach, Brezovej pod Bradlom, Košariskách.

Určite by som odporučila aj Beckov, Čachtice či Tematín. Pre milovníkov prechádzok v prírode je tu absolútny raj. Zvlášť, keď sa v kraji ocitnem s cudzincami, intenzívnejšie si uvedomujem krásu prírody. Osobitné pre mňa vždy zostanú kopanice s malebnými dedinkami a osadami. Ideálne na načerpanie sily a zresetovanie hlavy.“

•••

Ivan Jakeš, motocyklista

„Nám ako deckám kedysi stačilo bláznit' sa na dvore, byť so starými rodičmi. Zábavu sme si našli sami, hrali sme sa na vojakov a podobne. Ráno sme vypadli z domu a večer nás museli rodičia potme naháňať, aby sme šli dnu. Chodievalo sa na kúpaliská, stačilo nám málo, nepo-

trebovali sme chodiť na dovolenky k moru. Kopanice sú krásne na pešiu turistiku i cykloturistiku, dá sa tu robiť veľa športov, k dispozícii sú zaujímavé kúpaliská. Na kopaniciach som sa narodil, podľa mňa je to najkrajší kraj na svete a veľmi dobre v ňom poznám každý kút. Človek tu nájde takmer každý druh zvierat, ktoré žijú na Slovensku. Je tu krásne čistučko, voda sa dá piť z potoka. To je najviac.“

•••

Pavel Drapák, spevák

„Samozrejme, v Trenčianskom kraji treba navštíviť hrad Matúša Čáka. Veľmi rád som chodil na priehradu Dubnička pri Bánovciach nad Bebravou, v zime zase na lyžovačku do Závlady pod Čiernym vrchom. História ma pritiahla do Uhrovca, kde je kaštieľ grófov Zayovcov a rodný dom Ľudovíta Štúra a Alexandra Dubčeka, do múzea sestier Chutko-

vých a hlavne k Jankovmu vŕšku, pamätníku bojov 2. svetovej vojny. Počas prázdnin som mal najradšej, keď som mohol behať po lesoch v okolí Bánoviec nad Bebravou. Vždy som si rád pochutnal na žinčici a rôznych ovčích výrobkoch na salaši v Latkovciach. Rád som zašiel aj na priehradu Jerichov, kde sa dalo člnkovať a chytať ryby.

•••

Pavel Traubner, lekár

„Rodný kraj mám nesmierne rád pre krásne okolie, najmä výhľad na Vapeč a Vršatec, ale i vďaka mojim slušným spolurodákom (Švrkoňov). Nedávno som tam mal česť uvádzať do života knihu o mojom živote Tak čo vás trápi? a prekvapil ma obrovský záujem o túto akciu. V Trenčianskom kraji je okrem môjho rodného mesta široké spektrum možností pre relax či návštevu zaujímavých miest. Okrem krásnej prírody sú to nepo-

chybne: Trenčiansky hrad, kúpele Trenčianske Teplice, miesto mojich častých návštev s rodičmi, ideálne na relax a oddych pri labuťom jazierku. Rád som sa zúčastnil aj filmového festivalu Art film Trenčianske Teplice, navštívil mesto Trenčín a využil možnosti na turistiku, ktoré poskytuje celé krásne Považie.“

Autor krížovky: Juraj Mitošinka	ovum, vajčko (biol.)	1. časť tajničky	semitský boh	ilúzia, vidina	kananej- ská bohy- ňa úrody	odlamujem	Pomôcky: donau, tal- kum, ulus, apostrof	odchýlka (odb.)	obrúsili, opilovali	solmizač- ná slabika	skratka Klubu slo- venských turistov	otiepka	samec srny s pa- rohami	3. časť tajničky	skratka elektro- technickej fakulty		
česaním očistil							podrazte (expr.)										
ustanove- ná voľbou							odsuvník (lingv.) spýta sa										
citoslovce prekvape- nia			napustí moridlom väčšia putierka							tamten oddelenie technickej kontroly				4. časť tajničky	ošuchoval sa		
zbijaj				pulzovalo ohradená kupecká osada							platidlo v Mexiku ženské meno						
táborisko kočových kmeňov					pletiete, zavádzate mužské meno							skratka súhvezdia Veľryba mykľa					
mať, matka						mastenec (miner.) technický toluén							požívaj tekutinu len				
Pomôcky: Anu, peso, alán, seri- ba, reaktor	aerotaxik epocha pleisto- cénu									ťažko robte utvárajú penu							
hnevalo sa, zlosti- lo sa (expr.)									chyt' odspodu, podober rozloženie								
upravila, obriadila (hovor.)								odporúča- nie tovaru rádioak- tívny prvok									
skratka pre Norton Utility			babylon- ský boh neba miernia				ráňajú (bás.) citosloves- udretia							značka pre barel damask (zastar.)			
stupeň neogénu				úplne prirazia silná čier- na káva								hrôza ťažko pracovali (hovor.)					
stíš, stím					Lýdia (dom.) bok (v med.)						Mária (dom.) ženské meno						
Pomôcky: Cet, loran, latus, ast, paralaxa	prosil za nieho- ho u Boha	mäkká stupnica	2. časť tajničky			točňa sústava navigácie				ta strachu- jete sa				5. časť tajničky	stúpenec eklekti- cizmu		
oslovoval zámenom oni							zľaknuto mužské meno										
druh tlmičky (elektr.)								bavlnená tkanina slovenská speváčka									
skratka obrnenej divízie			zubné zlato meniaci prístroj						výpočet (odb.) plával (kniž.)								
budova na obýva- nie				ošetrova- telia obyvatelia Ruska										značka selénu sarmatský jazdec			
prever					ženské meno skratka pre limited							skr. auto- motoklubu predložka so 6. pád.					
vial (kniž.)						samice jeleňov EČV Ilavy					mzda EČV Trnavy						
mužské meno								ustriehne									
dekorativ- na kozme- tika								latinčinár (zastar.)									

Šesť knižiek má svojich majiteľov

Správne riešenie krížovky z čísla 3/2017: „... láske sa udržuje a napreduje život“ zaslalo dovedna 117 krížovkárov. Z nich sme vyžrebovali šiestich výhercov, ktorí získali knižné publikácie. Anna Kapušová (Beluša), Otilia Belisová (Veľké Uherce) a Jožo Chupáč (Trenčín) vyhrali knižku Dobrodruh Saša, Mária Kraváriková (Kočovce), Eva Mikušová (Uhrovec), Mária Košanová (Čereňany) zasa knižku Záhorácki Permoníci.

V prázdninovej krížovke hľadajte známe príslovie a opäť hrajte o knižné publikácie. Odpovede čakáme na redakčnom emaili či adrese redakcie do 31. júla 2017.

Opäť vás čakajú zaujímavé knižné novinky od spisovateľa Štefana Nižhanského.

Dobrodruh Saša prináša neveriteľné príbehy emigranta, cestovateľa, podnikateľa i pilota, ktorý ako prvý v Európe lietal na vlastnom súkromnom tryskáči.

Záhorácki permoníci ponúkajú fantazijné rozprávkové príhody a vlastivedne ladené povesti z regiónu, ktorý je vyhláseným hubárskym rajom. Otvorte si knižku s mapou podzemnej ríše Dutanie a pesničkou o dvánástich trpaslíkoch na CD. Obe knižky nájdete aj vo všetkých dobrých knihkupectvách.

Prvé centrum v kraji pred kolaudáciou

Prvé v kraji, jedno z mála na Slovensku vôbec. V Trenčíne, v areáli Centra sociálnych služieb DEMY vyrastá špecializované zariadenie pre ľudí trpiacich diagnózou autizmus.

Stavbári odštartovali práce v druhej polovici minulého roka a kolaudácia je naplánovaná už túto jeseň. Trenčianska župa do projektu investuje 1,6 milióna eur. Centrum pre autistov malo stáť pôvodne už v roku 2015 a malo to byť v obci Horné Slnie. Tento zámer sa však nestretol s pochopením niektorých obyvateľov, a tak sa stavba centra nakoniec

dostala do krajského mesta. Táto zmena nakoniec ušetrila 200-tisíc eur oproti prvotnému projektu ešte z roku 2008.

„Kapacita zariadenia je stanovená na 30 ľudí s tým, že na týždenný alebo aj celoročný pobyt budeme môcť prijať 27 nových klientov, 3 miesta sú vyhradené na ambulantnú, čiže dennú formu služby. Pokiaľ ide o počet zamestnancov, predpokladáme ich navýšenie minimálne o 20 ľudí,“ prezradil číselné informácie riaditeľ CSS – DEMY Tibor Gavenda.

Sociálna služba v novom autistickom centre sa bude poskytovať postihnutým deťom po skončení povinnej školskej dochádzky pobytovou aj ambulantnou formou. (rev)

Do Trenčína sa po rokoch vracia móda

Keď sa povie Trenčín, mnohí mu automaticky dajú prívlastok „mesto módy“. Veľtrh, ktorým žila metropola Považia od roku 1963, sa vracia na scénu po desiatich rokoch.

Výstavu svojho času odštartovali len dve prezentujúce firmy – Merina a Odevné závody Trenčín. Z roka na rok však vystavovateľov pribúdalo a fenomén „Trenčín, mesto módy“ poznali ľudia široko-dáľeko. Prípravy na v poradí

45. ročník si vzali na starosť Jana Jankovičová a Daniela Lelkes. Na trenčianskom výstavisku Expo Center privítajú 22. septembra odbornú aj laickú verejnosť. Predstavujú sa slovenskí návrhári, hand-made výrobcovia a nebudú chýbať ani módné prehliadky. Medzi sprievodnými podujatiami nájdete Zónu mladých, ale aj výstavu retro módy z rokov 40-tych až 80-tych. „Každá stredná škola zameraná na módné návrhárstvo nominuje

dvoch študentov – módnych návrhárov, ktorí si pripravujú vlastnú autorskú módnú kolekciu. Zadaním nebude špecifické, každý módný návrhár sa rozhodne, v akom štýle vytvorí kolekciu a ako nazve svoju módnú prehliadku,“ povedala o jednej z pripravovaných sprievodných akcií Renáta Bieliková, riaditeľka spoluorganizátora, Krajského centra voľného času v Trenčíne. Unikátny módný veľtrh finančne podporil aj Trenčiansky

samosprávny kraj. V hradných kasárňach, ktorých majiteľom je župa, sa zároveň budú konať reprezentatívne stretnutia súvisiace s podujatím.

Aj tentoraz „Trenčín, mesto módy“ ocení najlepších v kategórii Top odevná firma roka, Hand-made výrobca roka či Najlepší výrobok roka. O ocenení „Zlatá Fatima“, ktoré k výstave patrí, rozhodne porota na čele s módnym návrhárom Borisom Hanečkom. (ras)

Pribudli kosiace ramená

Väčšiu radosť z kosenia teraz majú aj cestári v Prievidzi, Považskej Bystrici a Novom Meste nad Váhom. K súčasným strojom župa dokúpila nové kosiace ramená, pomocou ktorých ušetria polovicu z doterajšieho času. Je to vďaka teleskopickému ramenu, ktorého dosah je až do 7 metrov.

To znamená, že trávu a kríky popri ceste vedú pokosiť na jedenkrát. „Ich využitie výrazne zvyšuje pracovný výkon stroja, a to najmä pri zvodidlách a pri práci v užších uličkách. Svojím teleskopickým ramenom ponúka nadstavbu veľký dosah, ktorý je dôležitý pre účinné kosenie rozsiahlych svahov a strihanie živých plotov,“ doplnil Matej Plánek z TSK. Okrem efektivity práce si úrad pochvaľuje najmä úsporu času a peňazí za pohonné hmoty. (ras)

Hasiči si venovali darček – knihu

Dobrovoľní hasiči sú živou súčasťou mnohých obcí a často predĺženou rukou kolegov profesionálov z HaZZ. Na zásahoch pri požiaroch či záplavách sú prví na mieste.

Našťastie, v dedinách nehorí každý deň, a preto si svoje zručnosti musia preverovať „nanečisto“ a s rovnakým adrenalinom na súťažiach. Mnohé dobrovoľné hasičské zbory majú aj ženské osadenstvo, niekde sa dokonca vytvorilo hneď niekoľko tímov, ako napríklad v Hornej Vsi. V Trenčianskom kraji máme spolu takmer 300 dobrovoľných hasičských zborov (DHZ). Každý má svoju históriu, špecifiká, úspechy aj kuriózne zásahy. Ich súhrn sa podarilo dostať do jednej

foto: Michal Dobříš

knihy.

Takmer 400-stranová publikácia zachytáva prvých členov aj prvú techniku DHZ a tiež fotografie medailí a vyznamenaní od Dobrovoľnej požiarnej ochrany SR. „Táto kniha nech je akýmsi darče-

kom pre všetkých tých, ktorí fungovali, fungujú a budú fungovať ako dobrovoľní hasiči v Trenčianskom kraji,“ povedal počas krstu knihy Jaroslav Baška, trenčiansky župan, a venoval publikáciu do každého zboru kraja.

„Zozbierať také obrovské množstvo údajov o hasičoch a hľadať v histórii našich predkov je niečo úžasné. Veľmi sa teším, že sa vôbec niekto s takýmto nápadom našiel. Je to jedna z prvých lastovičiek na Slovensku, pretože týchto kníh je naozaj veľmi málo a sú veľmi vzácne,“ doplnil generál Alexander Nejedlý, prezident HaZZ SR, ktorý nechýbal pri uvedení knihy Dobrovoľné hasičské zbory v Trenčianskom kraji. (sim)

Drina, disciplína a odhodlanie takmer celej rodiny.

Začínali na fitloptách a do rytmov detských piesní sa zahryzli ako ročné deti. Prvé kroky boli zároveň tanečné a po piatich rokoch tréningu sú z nich tanečné celebrity. Výsledok snaženia trenčianskych tanečnic z klubu Bambula. V súťaži Pohyb bez bariér sa prepracovali na prvú priečku vo svojej kategórii, čo znamenalo postup na rakúsku súťaž. Tanec je pre ne zábava, ale aj plnohodnotný šport so všetkým, čo k tomu patrí. Rodičia vozia deti na tréningy rovnako ako malých futbalistov či hokejistov, dresy v podobe kostýmov musia byť dokonalé rovnako ako choreografia.

„Vystúpenie na akciách či samostatné súťaže nikto z „veľkáčov“

Tanečné Bambule miera do Rakúska

foto: Bambula

nevynechá. Stalo sa dokonca, že rodičia si odbehli z dovolenky, deti odtancovali a vrátili sa späť

na chatu alebo iný pobyt. Vedia, že každý má vo formácii svoje miesto,“ neskrýva hrdosť v hlase

Janka Košťálová, trénerka a choreografka v jednej osobe. Tancovať už s deťmi, ktoré sa práve naučili chodiť, sa rozhodla práve pred piatimi rokmi. Hľadala program pre dcéru Kajku, ako cvičiteľka našla dieru na tanečnom trhu a postupne začala pracovať na detských choreografiách, mixoch piesní, návrhoch kostýmov. Ale že sa už po piatich rokoch z „prvej várky“ jej odchovancov stanú slovenskí majstri, to veru nečakala. Momentálne žnú jeden úspech za druhým.

Okrem najstarších Bambúl sa v Centre pohybu a tanca pripravujú aj ich nasledovníci. Ako sa uchytí ďalšia stovka detí, bude záležať od disciplíny, driny a odhodlania, ktoré modernému tancu venujú.

Narodeniny s nádejou

Trenčín síce nemá kamenné divadlo, ale na divadelníkov a záujem divákov sa sťažovať nemôže. Mestské divadlo Trenčín oslavuje malé jubileum, pätnáste narodeniny.

Na javisku môžete vidieť študovných aj ochotníckych hercov, ktorých kvality ocenil ne jeden divadelný kritik. V zákulisí predstavení sa však pohybujú výlučne profesionáli. Réžiu, dramaturgiu, scénografiu aj kostýmy a hudbu pripravujú priemerne na tri nové predstavenia ročne. Každé má pritom svoju cieľovú skupinu. Od detí, cez komerčný – ľahší žáner, až po náročných divadelných hostí. Mesačne odohrajú tri reprízy hier a za sezónu si ich prídu pozrieť štyri tisícky Trenčanov aj milovníkov divadla z okolia, ktorí majú o tento druh umenia rovnako veľký záujem.

Bilancovanie k oslave narodenin jednoducho patrí, a preto treba povedať, že Mestské divadlo Trenčín sa na profesionálny súbor pretransformovalo v roku 2013. Dovtedy herci fungovali ako ochotníci. S novým statusom prišli aj výzvy, najmä tie finančné. Aj v divadle totiž všetko niečo stojí. Od autorských práv, cez kulisy, hry až po celú organi-

záciu predstavenia. Doslova nad priepasťou stálo Mestské divadlo Trenčín v roku 2015. V čase, keď pripravovali hru Bábka. Premiéra mala úspech, diváci tleskali, tešili sa z hereckých výkonov a zážitku vôbec. A v tom najlepšom prišla studená sprcha. Premiéru zároveň vyhlásili za trenčiansku demériu. Slová, ktoré sa divákovi ťažko počúvali. Slová, ktoré sa hercom ešte ťažšie hovorili. Bez peňazi sa totiž

vo svete, ani v tom divadelnom, nepohnete. Trenčianski herci na nové inscenácie radšej ani nepomysleli a divákovi ponúkali reprízy toho najlepšieho zo svojho repertoáru. Keďže tento článok sme začali informáciou o tom, že Mestské divadlo Trenčín oslavuje pätnáste narodeniny, asi je každému jasné, že divadel-

nici sa zachránili. Lepšie povedané, zachránili ich donori. Finančná injekcia, či dokonca infúzia, ich opäť postavila na nohy. Prvú pomoc, či resuscitáciu im poskytla Danica Birošová. Mestské divadlo Trenčín teda pripravilo ďalšiu hru. A chýr o

ležitosť Zuzany Mišákovskej, ktorá je zakladateľkou, riaditeľkou, jednoducho srdcom divadla. Druhá kapitola, hra od Neila Simona, jej ležala v zásuvke dvadsať rokov. Celý ten čas čakala na režiséra, ktorému by ju zverila. Štefan Richtáreš sa toho ujal bravúrne, Zuzane sa splnil sen a diváci si každé predstavenie užívajú až do záverečného standing ovation. Hry z Trenčína však nie sú len pre miestnych divákov. Divadelníci hostujú v divadlách a kultúrnych domoch po celom Slovensku a ich tvorbu poznajú aj za hranicami krajiny. Trenčianske mestské divadlo je dôkazom toho, že keď sa chce, všetko sa dá. Lebo hrať divadlo bez divadla je naozaj výzva.

Výzvu má teraz aj Trenčianska župa. Uchádza sa totiž o grant ministerstva kultúry na vznik kamenného divadla v Trenčíne. V krajskom meste hľadá vhodnú budovu, v ktorej by vzniklo Centrum kultúrno-kreatívneho priemyslu.

V repertoári našťudovaných hier sa medzi inými objavila aj srdcová zá-

Recept od sváka Ragana

Nie je garbiar, ale kožu a prácu s ňou miluje. Prechodil celé Slovensko, aby našiel „starých dobrých“ garbiarov, remenárov a priučil sa od nich tomuto krásnemu remeslu. Folklorista a zanietený zberateľ, uchovávateľ ľudových tradícií Jožko Ďurači (53) zo Soblahova.

• **Začnime od bodu nula. Od kože. S akou pracujete?**

„Kravská hladnica, tak sa to volá. Jednak je to pevná koža a jednak sa do nej veľmi dobre razia ornamenty. Remenáre do nej tiež radlikom krásne vytvorí takzvaný nekonečný vzor.“

• **Je to najpreferovanejší pracovný materiál? Alebo má každý remeselník svoju obľúbenú kožu?**

„Starí majstri hovorili, že napríklad na krpce bola lepšia koža z jalovice. Je to mladé zviera a kožu má elastickejšiu. Na konské po-

stroje, namáhané, na ťah a silu určené remene je zas dobrá koža zo staršieho hovädzieho dobytká, čiže z býkov alebo dospelých kráv. Ale hlavne z ich chrbtoviny. Boky boli slabšie. Ale tým, že krava bola vždy vystavená poveternostným podmienkam, na chrbte bola koža prirodzene zhrubnutá.“

• **Takže remeň, čo drží gate, aby nám nepadli, je z kravského chrbta?**

„Aj remenáři, ktorí vyrábali bačovské, drevorubačské a furmanské remene, používali kravskú hladnicu, ktorú dokonca trikrát prekladali, aby bola dostatočne pevná. Keď takému furmanovi zapadol voz, musel ho vytiahnuť sám. Zatiahol teda trojprackový remeň čo najviac k telu, aby nedostal pruh, a ťahal. V chrbtovej časti mali tie opasky 20 aj 30 centimetrov. Drevorubači si u remenára dali vyrobiť na boku aj karabíny a kam sa v lese nedo-

stal kôň, tam muži sťahovali drevo sami na opaskoch.“

• **Široké opasky teda neboli len frajerinou – bola to ozajstná funkčná pomôcka.**

„Presne. Furmanské, drevorubačské aj ovčiarske opasky, to bola dôležitá časť odevu. Počas ťažkej roboty chlapom spevňovala driek. Je niekoľko záznamov, že nejednému valachovi dokonca opasok zachránil život, keď ho napadol medveď alebo vlk. Ak ho aj zverina položila k zemi, mohla mu síce rozhrýzť ruku či nohu, ale vďaka opasku sa mu nedostala k životne dôležitým orgánom.“

• **V dnešnej dobe remenárov musíme hľadať lupou. Spracovanie kože asi nie je najjednoduchšie, však?**

„Krásny príklad je film Sváko Ragan z Brezovej, ktorý bol garbiarom. Za chalupou, za gazdov-

stvom mal vybetónované jamy, v jednej bolo vápno, kde sa stiahnutá koža z dobytku musela vymočiť. To trvalo viac ako týždeň. Zbavila sa tým srsti a zmäkčila sa. Potom sa vyprala. Pokračovalo dubenie. Nastrúhala sa dubová kôra, vyvarila sa vo vode a vo vychladnutej vode sa namáčali tieto „dubiny“. Prevracali sa z jednej strany na druhú, aby sa dubový roztok dostal do každej časti kože. Garbiar zistil, či je koža správne vydubená tak, že do nej zarezal a hnedá dubová farba musela prejsť celou kožou. Ešte sa hladila hladidlami a až potom sa mohla používať na výrobky – pastierske kapsy, krpce, konský postroj a podobne.“

• **Bola, a aj je to ťažká robota. Asi to bolo považované remeslo. Aké bolo postavenie garbiara v obci?**

„Každé remeslo v obci sa ctilo. Aj ich tak ľudia oslovovali, páni majstri. Obuvníci – šustri, mlynári, tesári, stolári, kováči, garbiari, remenáři. Všetci mali svoje miesto a úctu. Napríklad môj deda bol kolár, na komplet vyrábala rebrinák.“

• **Znie to až neuveriteľne, lebo dnes sa sotva nájde niekto, kto sa ide učiť remeslu. Mnohé z nich sú na ústupe. Čím to je, že garbiarstvo už v podstate vymizlo?**

„Je ešte zopár chlapov, čo poznám, ktorí sa garbiarstvu venujú. Manželia Husiarikovci z obce Kónská na úpätí Vysokých Tatier sa dali na spracovanie ovčiarskych kožušín. Namáčajú ich, solia, oškrabujú, naťahujú, perú. Dal som si u nich vyrobiť kožuch, ako sa kedysi nosil u nás v Soblahove na prelome 19. a 20. storočia. A mal som požiadavku, aby bol vyrobený zo slovenskej valašky, čo je tradičná slovenská ovca. Srst' jej rastie v strapchoch. Tento kožuch sa nosí srst'ou na telo a zvonka je koža. Tá sa namáča a farbí v dubine alebo iných vodách – podľa požadovanej výslednej farebnosti.“

• **Hovoríte o garbiarstve s takým nadšením, že si vás vieme živo predstaviť pri práci so surovou kožou...**

„Učil som na ovčiarskej škole a, samozrejme, museli sme vedieť odrať ovcu. Aj odborne, aby sa kožušina

nepoškodila. Na zimné štúdiá tam chodili aj bačovia dopĺňať vzdelanie, aby mohli mať vyššiu triedu, a teda aj vyšší plat. A na ubytovni doslova vznikli – teraz to má taký moderný výraz – workshopy. Robili sa tam opasky, remene na zvonce, krpce, obojky, učili pliesť pastierske biče.“

• **Bačovia sa učili ovčiarstvu v škole, po nej ste sa vy učili od nich.**

„Áno, a ešte mi aj dali tipy na starých majstrov. Napríklad som bol v Bojniciach za majstrom Lenhartom. Vidieť, počuť a odskúšať remeslo je viac ako prečítať niekoľko kníh. Aj keď jednu knihu by som pre remenárov mal – Slovenské opasky, kapsy a spínadlá od autora Ondreja Polonca.

Keď sa vrátim do minulosti, tak remenáři boli len remenáři. Pracky si dali robiť u majstrov crackárov. Dnes, keď chcem vyrobiť opasok, musím vyrobiť aj remeň, aj pracku – osadiť ju.“

• **Čo vám prináša táto robota či**

skôr poslanie?

„Dá sa pri nej oddýchnuť. Vypustím všetky svetské problémy, vyčistím si myšlienky, počúvam dobrú muziku a tvorím. Baví ma napríklad aj vyrábať repliky z múzei. Alebo, naopak, príde zákazník a povie, ako si asi predstavuje vlastnú pastiersku kapsu, a ja sa snažím do toho trafiť. Keď hovoríme o tých kapsách, je zaujímavé, že do nich človek dáva kus seba, ale aj kus histórie, ktorú som si buď naštudoval v knihách, múzeu, alebo som sa ju naučil od starých majstrov.“

• **Máte nasledovníkov? Chytá sa niektorý zo synov tohto remesla?**

„Maťo sa moc do toho nebral, ale Jakub áno. Dokonca sme si teraz dali aj métu, že si urobí sám pastiersku tašku. Tancuje v súbore a chodievá na festivaly. Tam vidí, že chlapi majú pekný klobúčik a aj pastiersku kapsu so všetkým, čo v nej má byť. Nožik, fľaška, slaninka alebo oštiepok, veci bežnej potreby. Napríklad aj mobil. Aj na ten už v taške robíme špeciálny váčok...“

Čo mi táto práca prináša? Napĺňa ma pocitom užitočnosti. Prešiel som kus sveta a všade, kde sme boli, si vážili ľudí, ktorí sa venujú tradičnému ľudovému remeslu. Keď idete smerom na západ, je takýchto remesiel stále menej a menej. Na východ je ich ešte požehnané, čo je fajn. Bolo by asi škoda, keby takéto remeslá zakapali. Na takom fľaku zeme, akým je Slovensko, je úžasné, že čo dolina, to iné

krpce, iný typ opaskov, tašky. To už nehovorím o odevu. Bez nadsázky, toto nám závidí celý svet. Keď sme boli v Amerike, tetušky sa pristavovali, skladali okuliare, zblízka študovali naše výšivky a komentovali, samozrejme, v angličtine: „Ó, môj bože, toto je veľmi ťažká práca. Veď je to dokonca ručná práca!“

Rado Stoklasa

Hniezdo garbiarov je takmer opustené

O kvalitách kože z Bošian sa chyrovalo už za čias Rakúsko-Uhorska, pričom táto surovina putovala k tým najlepším garbiarom. Ibaže rakúsky podnikateľ Adolf Schmitt si pred 160 rokmi povedal, že kožu nebude prevážať. Naopak, svoju koželužňu presťahoval do Bošian.

„Domáci Bossányiovcí tu mali veľké majere, dostatok vody, pretekala tu rieka Nitra a k tomu množstvo lesov naokolo. Schmitt

okrem kože nakupoval aj dubovú a smrekovú kôru na trieslovanie kože. Takže presťahovanie podniku sa mu viac ako oplátilo,“ hovorí o prvom investorovi starosta Bošian Branislav Pajda. Sedíme v jeho kancelárii na koženej sedačke. Jednej z posledných, ktorá vyšla z miestneho závodu. Na začiatku tu pracovalo 15 ľudí, o päť rokov si už priniesli z medzinárodnej výstavy v Londýne prvé medaily. Kožiarska výroba na vstupe do hornej Nitry jednoducho naberala na obrátkach. Škrť cez rozpočet priniesla až hospodárska kríza, ktorú onedlho využil najznámejší podnikateľ v našich končinách Tomáš Baťa. Bošianske kožiarske boli jeho prvou fabrikou na Slovensku. Darilo sa mu natoľko, že z maľebnej dedinky vybudoval mestčko podľa svojich predstáv. S červenou a bielou kolóniou, teda typickými bytovkami, slobodárňou, kultúrnym aj zdravotníckym zázemím. Až keď mu Bošany začali byť malé, kúpil

pozemky v Šimonovanech a postavil Baťovany. Prečo sa však išli všetci „zbláznit“ z bošianskej kože?

„Vyrábala sa tu najmä hovädzia a teľacia koža, neskôr aj bravčová. Každá v mimoriadnej kvalite. Stáli za tým aj miestni ľudia, ktorí trieslovinami vedeli spracovať kožu doslova umelecky,“ neskrýva hrdosť na predkov

Branislav Pajda. Dnes je v mekke garbiarstva už len dvojica majstrov. Jeden z nich dokonca odchádza do dôchodku. Kožiarske a kožušnícke sa tu teda dostáva na listinu ohrozených povolání a ak sa do kože nezaľúbi nová krv, Bošany budú na svoju najväčšiu remeselnú pýchu iba spomínať. Uprostred obce pri soche garbaria. (ras)

Kam v našom kraji?

júl - august 2017

júl – august 2017

Pozorovanie nočnej oblohy

Miesto konania: Hvezdárň v Partizánskom
Web: www.hvezdaren.sk
Anotácia: Pozorovanie nočnej oblohy pre verejnosť sa koná od stredy do soboty v čase od 21.00 h do 23.00 h (v prípade priaznivého počasia).

Čarovný príbeh pána Bartolomeja

Miesto konania: Zámok Bojnice
Web: www.bojnicecastle.sk
Anotácia: Detská prehliadka zámku, každý pracovný deň o 11.00 h

Hra na minulosť

Miesto konania: Zámok Bojnice
Web: www.bojnicecastle.sk
Anotácia: Detská prehliadka zámku, každý pracovný deň o 14.00 h

28. február – 31. august 2017

Výstava – Valaská kolonizácia
Miesto konania: Trenčiansky hrad – Kasárne
Web: www.muzeumtn.sk
Anotácia: Prezentácia kultúrnych vplyvov valaskej kolonizácie na severozápadnom Slovensku a na Morave – tradičná ľudová architektúra, ľudový odev, strava, remeslá i duchovná kultúra horských a podhorských obcí na oboch stranách hranice.

27. apríl – 30. september 2017

Svet z legokociek
Miesto konania: Zámok Bojnice
Web: www.bojnicecastle.sk
Anotácia: Farebná a hravá výstava pre všetky generácie pozostáva z 13 scenérií vrátane hradu s podhradím a stredo-vekej bitky. Na vytvorenie výstavy bolo použitých viac ako 100 000 kociek.

1. jún – 31. august 2017

Výstava – Erbové beštie
Miesto konania: Trenčiansky hrad – Delová bašta
Web: www.muzeumtn.sk
Anotácia: Draci, jednorožce, baziliškovia, ale aj morské panny či mámiivé sirény. Nadprirodzené bytosti v životnej i nadživotnej veľkosti odkryjú návštevníkom Trenčianskeho hradu tajomstvo erbov.

1. jún – 23. júl 2017

Ján Mathé – výstava
Miesto konania: Galéria Miloša Alexandra Bazovského v Trenčíne

Web: www.gmab.sk
Anotácia: Košický sochár, významný predstaviteľ európskej moderny na Slovensku – Ján Mathé.

RE-KREÁCIA V TRENČÍNE

Miesto konania: Galéria Miloša Alexandra Bazovského v Trenčíne
Web: www.gmab.sk
Anotácia: Pedagógovia, absolventi a študenti Fakulty umení TU v Košiciach, ktorí budú v Trenčíne vystavovať súčasne s dielami rodáka Jána Mathého, sú reprezentantmi najmladšej generácie umelcov.

25. jún – 15. júl 2017

Výstava – ORA ET ARS Skalka 2017
Miesto konania: Mestská veža Trenčín
Web: www.tnos.sk
Anotácia: To najlepšie z 10. ročníka medzinárodného výtvarno-literárneho sympózia ORA ET ARS Skalka 2017

30. jún – 1. júl 2017

Dychový festival
Miesto konania: Trenčianske Teplice
Web: www.teplice.sk
Anotácia: Medzinárodný dychový festival pod holým nebom

1. júl 2017

Život na panskom
Miesto konania: Dubnický kaštieľ, Dubnica nad Váhom
Web: www.dubnickykaštieľ.sk
Anotácia: Nočné prehliadky Dubnického kaštieľa.

Koncert Kataríny Knechtovej s malým orchestrom

Miesto konania: Trenčiansky hrad, 20.00 h
Web: www.muzeumtn.sk

Prechádzky mestom so sprievodcom

Miesto konania: Kultúrno-informačné centrum Trenčín, 16.00 h
Web: www.visittrencin.sk
Anotácia: Pravidelné prechádzky mestom pokračujú témou o trenčianskom Parku M. R. Štefánika a sídlisku Sihot'.

Petropavlovská slávnosť

Miesto konania: sídlisko Lány, Považská Bystrica
Web: www.pxcentrumpb.sk

Čerešňové slávnosti

Miesto konania: Sútočce
Web: www.rkcpd.sk

2. júl 2017

Kultúrne leto: Dancando a mladé talenty mesta
Miesto konania: Mestský park, Bánovce nad Bebravou
Web: www.kulturabn.sk
Anotácia: Podvečery s kultúrou.

Rezbárske sympóziu

Miesto konania: Kalvária, Považská Bystrica
Web: www.pxcentrumpb.sk

Cesta rozprávkovým lesom

Miesto konania: Lesopark Prievidza
Web: www.kasspd.sk

3. – 7. júl 2017

Prázdninové tvorivé dielne
Miesto konania: klubovňa Považského osvetového strediska, Považská Bystrica
Web: www.pospb.sk

3. – 23. júl 2017

Slnko na palete Júliusa Rempera
Miesto konania: Mestská veža Trenčín
Web: www.tnos.sk
Anotácia: Spomienková výstava na Júliusa Rempera.

4. júl 2017

Teplické struny

1. – 2. júl 2017

Zelená Modrá

Jaskyniarsky klub Strážovské vrchy Slovenskej speleologickej spoločnosti so sídlom v Považskej Bystrici už po siedmy raz organizuje podujatie Zelená Modrá. Jeho návštevníci sa môžu tešiť na turistiku, cyklo- aj speleoturistiku, ako aj na koncert vážnej hudby priamo v jaskyni. Prostredníctvom dvojdnového podujatia v Čelkovej Lehote a pružinskej Dúpnej jaskyni si zároveň pripomenú 175. výročie narodenia Karola Brančíka. „Nedávno sme zriadili k tejto verejnosti prístupnej jaskyni náučný chodník pomenovaný po Karolovi

Brančíkovi a vydali sme tiež informačnú skladačku,“ uviedol predseda JK Strážovské vrchy Bohuslav Kortman. Sobotňajší program odštartuje o 9.00 h, jaskynný koncert sláčikového kvarteta ZUŠ Považská Bystrica si môžete vychutnať v nedeľu od 14.00 h.

Miesto konania: Amfiteáter ZŠ, Trenčianske Teplice, 16.00 h

Web: www.visit-teplice.com
Anotácia: Prehliadka vystúpení hudobníkov hrájúcich na strunové nástroje.

Workshop Vráťme sa dopredu: OP ART

Miesto konania: Regionálne kultúrne centrum v Prievidzi
Web: www.rkcpd.sk

4. – 21. júl 2017

Katarína Vozáriková – výber z tvorby
Miesto konania: výstavné priestory Trenčianskeho samosprávneho kraja
Web: www.tnos.sk
Anotácia: Autorská výstava výtvarníčky Kataríny Vozárikovej.

5. júl 2017

Sastanak – stretnutie – setkání
Miesto konania: pri kine Mier, Považská Bystrica
Web: www.pxcentrumpb.sk
Anotácia: Festival národnostných menšín na Slovensku.

6. – 8. júl 2017

Pohoda Festival 2017
Miesto konania: letisko, Trenčín
Web: www.pohodafestival.sk
Anotácia: Umelecký festival, na ktorom sa alternatíva, indie, elektronika, world music a punk stretávajú s klasikou, spolu s literatúrou, tancom, vizuálnym umením, filmom a divadlom.

7. júl 2017

Slniečko – koncert v Parku miniatúr
Miesto konania: Park miniatúr, Podolie
Web: www.parkminiatur.sk
Anotácia: Do Parku miniatúr už druhýkrát zavíta Piešťanská skupina Slniečko a zaspieva všetky najlepšie hity!

7. júl – 31. august 2017

Hudobné leto
Miesto konania: Kursalon, Trenčianske Teplice
Web: www.visit-teplice.com

1. – 2. júl 2017

Víkend so SHŠ Corvus Arma – Havrani z Bratislavy

Na hrade Beckov opäť zažijete atmosféru minulosti. Prvý júlový víkend tu budete môcť osláviť začiatok letných prázdnin a zabaviť sa na vystúpeniach skupiny historického šermu Corvus Arma – Havrani. Súčasťou podujatia bude aj divadelné predstavenie o legendárnom dramatikovi s názvom Zrodenie Šekspira či strelecká súťaž o cenu Williama Tella. „Pre najmenších sme pripravili rôzne detské hry. Najlákavejšou z nich bude dozaista výcvik bojovníka v podaní Magistra archeológie,“ priblížil Peter Pastier zo záujmového združenia Hrad Beckov. Záver prvého prázdninového víkendu bude v nedeľu od 16.00 h. patriť gitarovému koncertu Vladimíra Ondrejčáka. V rámci koncertu odznejú skladby renesančných aj súčasných autorov.

15. júl 2017 PX URBAN FEST

Už vlani bol v rámci zrekonštruovanej centrálnej mestskej zóny Považskej Bystrice pripravený pestrý program kultúrneho leta. V tomto roku bude podľa primátora mesta Karola Janasa ešte atraktívnejší program. „Snažíme sa pokračovať v tom, čo sa osvedčilo minulé leto, ako napríklad divadlá pre dospelých aj pre deti, ale taktiež sme chceli pripraviť niečo nové. Nebude chýbať vážna, jazzová ani alternatívna hudba,“ povedal. Novinkou je aj podujatie PX Urban Fest, v rámci ktorého dominuje hiphopový žáner, a teda je zamerané na mladšiu a strednú generáciu. „Rozhodli sme sa, že vyskúšame takýto typ podujatia, pretože sme chceli vyjsť v ústrety požiadavkám mladých ľudí v meste,“ doplnil Janas. Súčasťou akcie budú hudobné vystúpenia, tanečné workshopy ako aj sprievodný program – ukážka graffiti, besedy či súťaže.

Anotácia: 72. ročník najstaršieho festivalu komornej hudby v strednej Európe.

7. júl 2017

Obývačka pod platanom

Miesto konania: Námestie Ľ. Štúra, Bánovce nad Bebravou
Web: www.kulturabn.sk
Anotácia: Letná čítareň s hosťom M. Hodálom a premieta-
ním filmu.

Tvorivé leto 2017 – preč s nudou, pod' tvorit'

Miesto konania: Regionálne kultúrne centrum v Prievidzi
Web: www.rkcpd.sk
Anotácia: Dielnička pre deti. Téma: Servitková technika.

7. – 8., 21. – 22., 28. – 29. júl 2017

4. – 5., 18. – 19., 25. – 26. august 2017

Nočné prehliadky s duchmi a strašidkami

Miesto konania: Zámok Bojnice
Web: www.bojnicecastle.sk
Anotácia: Nočné prehliadky zámku prinášajú okrem rozprá-
vania o histórii i legendy, jedinečnú atmosféru, stretnutia s
duchmi, strašenie či prekvapenie v nádhernej Zlatej sále.

8. júl 2017

XVIII. Okresné cyrilometodské slávnosti

Miesto konania: Cimenná
Web: www.tnos.sk

Koncert vážnej hudby

Miesto konania: fontána pri kine Mier, Považská Bystrica
Web: www.pxcentrumpb.sk

Deň obce Hatné

Miesto konania: oddychový areál pri Skale, Hatné
Web: www.pospb.sk
Anotácia: Kultúrno-spoločenské podujatie.

Letné slávnosti Rudnianskej a Belianskej doliny

Miesto konania: Valaská Belá
Web: www.rkcpd.sk
Anotácia: Festival ľudovej kultúry.

8. a 9. júl 2017

Cyrilometodské dni a Mojtiínske hody

Miesto konania: Mojtiín
Web: www.pospb.sk
Anotácia: Kultúrno-spoločenské a športové podujatie.

Dni kováčskych majstrov

Miesto konania: Hrad Beckov
Web: www.hrad-beckov.sk

9. júl 2017

Festival dychových hudieb

Miesto konania: Park Ostratice
Web: www.rkcpd.sk

10. júl – 2. október 2017

Misia v kontextoch a súvislostiach

Miesto konania: Dubnický kaštieľ
Web: www.tnos.sk
Anotácia: Putovná výstavná prezentácia sakrálnych
kultúrnych pamiatok 9. – 12. storočia v Trenčianskom,
Trnavskom, Zlínskom a Juhomoravskom kraji.

12. júl – 31. august 2017

Dva svety

Miesto konania: Galéria Regionart pri RKC v Prievidzi
Web: www.rkcpd.sk
Anotácia: Z tvorby matky Heleny a dcéry Dariny Struhá-
rových.

14. júl 2017

Obývačka pod platanom

Miesto konania: Námestie Ľ. Štúra, Bánovce nad Bebravou
Web: www.kulturabn.sk
Anotácia: Letná čítareň s hosťom Richardom Rychtarechom
a premietaťím filmu.

Zraz škriatok a víl

Miesto konania: fontána pri kine Mier, Považská Bystrica
Web: www.pxcentrumpb.sk
Anotácia: Program pre deti.

Tvorivé leto 2017 – preč s nudou, pod' tvorit'

Miesto konania: Regionálne kultúrne centrum v Prievidzi
Web: www.rkcpd.sk
Anotácia: Dielnička pre deti. Téma: Výroba krmidiel pre
vtáčiky.

14. a 15. júl 2017

Nočná prehliadka: Historky z mučiarne

Miesto konania: Trenčiansky hrad, od 20.00 h
Web: www.muzeumtn.sk
Anotácia: Parodické, vtipné scény inšpirované stredove-
kým mučením na Trenčianskom hrade.

14. – 16. júl 2017

Kopaničiarske slávnosti – 57. ročník

Miesto konania: Starý Hrozenkov
Web: www.tnos.sk
Anotácia: Významné kultúrno-spoločenské akcie nadre-
gionálneho charakteru, spontánne stretnutia občanov
moravsko-slovenského pohraničia. Prvá Lipa bratstva bola
na hranici medzi obcami Drietoma a Starý Hrozenkov
zasadená v roku 1922.

15. a 16. júl 2017

Jazdecké preteky

Miesto konania: Kúpeľný park, Trenčianske Teplice
Web: www.visit-teplice.com
Anotácia: Podujatie v atraktívnom prostredí kúpeľného
parku pre malých aj veľkých.

15. – 16. júl a 5. – 6. august 2017

Sokolari Falconari

Miesto konania: Hrad Beckov
Web: www.hrad-beckov.sk

22. júl 2017

Slávnostná vernisáž výstavy ORA ET Ars Skalka 2017

Naše najstaršie pútnické miesto Skalka pri Trenčíne obývali v minulosti svätý Andrej-Svorad a svätý Be-
ňadiak. Pre zvláštnu energiu ho v súčasnosti vyhľadávajú aj umelci. Už po desiaty raz bola miestom literá-
tov a výtvarníkov v rámci medzinárodného sympózia
ORA ET ARS. Umelci zo Slovenska i zahraničia tam
celý týždeň tvorili nové diela inšpirované priestorom
kláštora, no aj okolitou prírodou. „Ukončenie sympó-
zia bolo 24. júna v diecéznej svätyni na Malej Skalke.
Slávnostná vernisáž diel vytvorených na sympóziu
spojená s kultúrnym programom bude v areáli kláštora
na Veľkej Skalke 22. júla o 15.00 h,“ informovala
riaditeľka Trenčianskeho osvetového strediska Žana-
ta Matúšová. Výstavu diel si následne budete môcť
pozrieť od 25. júla do 10. septembra vo výstavných
priestoroch mestskej veže v Trenčíne.

Anotácia: Vystúpenie sokoliarov.

16. júl 2017

Kultúrne leto: Slovak Tango

Miesto konania: Mestský park, Bánovce nad Bebravou
Web: www.kulturabn.sk
Anotácia: Podvečery s kultúrou.

25. Marikovské folklórne slávnosti

Miesto konania: amfiteáter, Horná Mariková
Web: www.pospb.sk
Anotácia: Podujatie spravidlané prezentáciou ľudovo-
umeleckých výrobcov, ochutnávkami tradičných jedál a
množstvom hier pre deti.

21. júl 2017

Obývačka pod platanom

Miesto konania: Námestie Ľ. Štúra, Bánovce nad Bebravou
Web: www.kulturabn.sk
Anotácia: Letná čítareň s hosťom Emire Khidayer a premi-
etanim filmu.

Túlavé divadlo: NonSENS Noci svätôjanskej

Miesto konania: fontána pri kine Mier, Považská Bystrica
Web: www.pxcentrumpb.sk

21. júl 2017

Tvorivé leto 2017 – preč s nudou, pod' tvorit'

Miesto konania: Regionálne kultúrne centrum v Prievidzi
Web: www.rkcpd.sk
Anotácia: Dielnička pre deti. Téma: Mydláreň, asambláž a
čarovanie s vlnou.

21. a 22. júl 2017

Tužina Gro(o)ve

Miesto konania: Hatalisko Tužina
Web: www.rkcpd.sk
Anotácia: Multizánrový hudobný festival.

22. júl 2017

Country pod hviezdami

Miesto konania: amfiteáter Praznov, Považská Bystrica
Web: www.pxcentrumpb.sk
Anotácia: Hudobný festival skupín, sólistov folkovej, coun-
try, bluegrass a trampskej hudby.

23. júl 2017

Kultúrne leto: Bojnická kapela

Miesto konania: Mestský park, Bánovce nad Bebravou
Web: www.kulturabn.sk
Anotácia: Podvečery s kultúrou.

24. – 28. júl 2017

Bažant kinematograf

Miesto konania: fontána pri kine Mier, Považská Bystrica
Web: www.pxcentrumpb.sk

25. júl – 18. august 2017

Premeny Trenčína – výstava fotografií

Miesto konania: výstavné priestory Trenčianskeho samo-
správneho kraja
Web: www.tnos.sk
Anotácia: Výstava z mestskej zástavby Trenčína v 70.
rokocho 20. storočia fotografa Milana Strieženca. Fotografie
dokumentujú už neexistujúce budovy, ulice či zátisia mesta
Trenčín.

26. júl 2017

Slovensko 20

Miesto konania: Zámok Bojnice, 15.00 h
Web: www.bojnicecastle.sk
Anotácia: Prednáška z cyklu „Za zámokovou bránou...“
o krajine a ľuďoch očami slovenskej moderny.

27. júl – 10. september 2017

Juraj Jaroš – 14 minút obyčajného súkromia

Miesto konania: Galéria Miloša Alexandra Bazovského
v Trenčíne
Web: www.gmab.sk
Anotácia: Autorská výstava Juraja Jaroša predstavuje mali-
arske diela jedného z najzaujímavejších umelcov najmladšej
generácie Trenčianskeho regiónu.

Jozef Baus – Pohľad z druhej strany

Miesto konania: Galéria Miloša Alexandra Bazovského
v Trenčíne
Web: www.gmab.sk
Anotácia: Výstava širokospektrálnej, veľkoformátovej
tvorby maliara a pedagóga Jozefa Bausa.

28. júl 2017

Tvorivé leto 2017 – preč s nudou, pod' tvorit'

Miesto konania: Regionálne kultúrne centrum v Prievidzi
Web: www.rkcpd.sk
Anotácia: Dielnička pre deti. Téma: Keramika.

19. august 2017

Dychovky pod Vtáčnikom

Amfiteáter v Bystričanoch bude 19. augusta patriť výberu kvalitnej dychovej hudby zo Slovenska aj zahraničia. Podujatie Dychovky pod Vtáčnikom odštartuje o 15.00 h, vyvrcholí vo večerných hodinách tanečnou zábavou s Mistríňankou. „Každá dychová hudba bude mať priestor na prezentáciu približne 45 až 50 minút, po ukončení vystúpenia nasleduje technická prestávka na vystriedanie kapiel, počas ktorej vystúpi na javisku ľudový rozprávač,“ uviedol starosta obce Vojtech Bartoš. Na pódiu sa celkovo vystrieda päť dychových hudieb. V rámci sprievodných podujatí sa môžete tešiť na súťaž vo varení kotlíkového guláša, jarmočné stánky a ukážky tradičných remesiel. Pre deti bude zase pripravená lezecká stena, tvorivá dielňa aj maľovanie na tvár.

foto: www.bystricany.sk

Koncert skupiny Gladiator

Miesto konania: Trenčiansky hrad, 20.00 h
Web: www.muzeumtn.sk
Anotácia: Najznámejšie hity známej kapely.

Divadielko ŽUŽU: O zdravej výžive

Miesto konania: fontána pri kine Mier, Považská Bystrica
Web: www.pxcentrumpb.sk

Koncert Drišťak

Miesto konania: fontána pri kine Mier, Považská Bystrica
Web: www.pxcentrumpb.sk

28. – 30. júl 2017

50. Gavlovičovo Pruské

Miesto konania: obec, františkánsky kostol sv. Juraja, Pruské
Web: www.pospb.sk
Anotácia: Spomienkové oslavy pri príležitosti výročia úmrtia Hugolína Gavloviča.

29. júl a 19. august 2017

Farmársky deň

Miesto konania: Kúpeľné námestie, Trenčianske Teplice, od 10.00 h
Web: www.visit-teplce.com
Anotácia: Speciality moravskej a slovenskej kuchyne, ukážky ľudových zvykov, ľudová hudba.

29. júl 2017

Cigeľská kosa

Miesto konania: Cigeľ
Web: www.rkcpd.sk
Anotácia: 7. ročník súťaže v ručnom kosení trávy.

Archívny chlapec, KATARZIA

Miesto konania: fontána pri kine Mier, Považská Bystrica
Web: www.pxcentrumpb.sk

29. a 30. júl 2017

Divadielko pod Hríbikom + Medový víkend

Miesto konania: Hrad Beckov
Web: www.hrad-beckov.sk
Anotácia: Divadlo a všetko o včelách a ich produktoch s Rudkom Moravčíkom.

30. júl 2017

Stretnutie bratstva Čechov a Slovákov – 25. ročník

Miesto konania: Veľká Javorina
Web: www.tnos.sk
Anotácia: Dlhoročná tradícia stretávania sa Čechov a Slovákov, ktorej už tradične patrí posledná júlová nedeľa, na najvyššom vrchu Bielych Karpát, na Veľkej Javorine.

1. – 31. august 2017

Diana Garafová – How am I get in?

Miesto konania: Galéria Miloša Alexandra Bazovského v Trenčíne
Web: www.gmab.sk
Anotácia: Výstava je výsledkom dizertačného štúdia Diany Garafovej, doktorandky prof. Fischera na VŠVU.

4. august 2017

Tvorivé leto 2017 – preč s nudou, pod' tvoriť

Miesto konania: Regionálne kultúrne centrum v Prievidzi
Web: www.rkcpd.sk
Anotácia: Dielnička pre deti. Téma: Textilná hračka, filcovanie a korálkovanie.

5. august 2017

Prechádzky mestom: Evanjelický cintorín

Miesto konania: Kultúrno-informačné centrum Trenčín, 16.00 h
Web: www.visittrencin.sk
Anotácia: Augustová prechádzka mestom so sprievodcom zameraná na Evanjelický cintorín v Trenčíne a známe osobnosti, ktoré sú tu pochované.

Považsko-Strážovský pohár 2017

Miesto konania: Horné Srnie
Web: www.bikerizpuchova.sk
Anotácia: Horné Srnie MTB XC maratón

Night run Košeckého

Miesto konania: Kúpeľné námestie, Trenčianske Teplice, od 21.00 h
Web: www.visit-teplce.com
Anotácia: Nočný beh cez Trenčianske Teplice.

Ľudový jarmok Pod vrbičkami

Miesto konania: Areál Pod vrbičkami, Nedožery-Brezany
Web: www.maticapd.sk
Anotácia: Jarmok ľudových remesiel

5. a 6. august 2017

Praznovské folklórne slávnosti

Miesto konania: amfiteáter Praznov, Považská Bystrica
Web: www.pxcentrumpb.sk

5. august 2017

Night run Košeckého

Pokiaľ ste fanúšikom nočného behania, na svoje si pridete začiatkom augusta v Trenčianskych Tepliciach. Night run Košeckého odštartuje o 21.00 h, súťažiť sa bude vo viacerých kategóriách. Pre dospelých bude pripravená približne päťkilometrová trať, pre žiakov a žiačky zase dvojkilometrová. „Okruh povedie primárne cez námestie a kúpeľný park. Bežci tak pôjdu z námestia poza nemocnicu, okolo stanice, poza Vlárú do parku, tam popred Kursalon späť a po Kúpeľnej ulici na námestie,“ vysvetlil primátor Trenčiansky Teplíc Štefan Škultéty. Nočné bežecké preteky nesú meno trenčianskoteplického rodáka, niekdajšieho výrazného športového multitalentu a československého reprezentanta v bežeckom lyžovaní Ľubomíra Košeckého.

foto: www.beb.sk

11. august 2017

Obývačka pod platanom

Miesto konania: Námestie E. Štúra, Bánovce nad Bebravou
Web: www.kulturabn.sk
Anotácia: Letná čítareň s hosťom Jaroslavom Vlnkom a premietaním filmu.

Divadielko ŽUŽU: O statočnom indiánovi

Miesto konania: fontána pri kine Mier, Považská Bystrica
Web: www.pxcentrumpb.sk

Jazzový večer – Jerguš Oravec, Kubo Ursiny so skupinou

Miesto konania: fontána pri kine Mier, Považská Bystrica
Web: www.pxcentrumpb.sk

Tvorivé leto 2017 – preč s nudou, pod' tvoriť

Miesto konania: Regionálne kultúrne centrum v Prievidzi
Web: www.rkcpd.sk
Anotácia: Dielnička pre deti. Téma: Zázračná včela – výroba sviečok z vosku, živý úl.

12. august 2017

II. ročník Stretnutie rodákov, IV. ročník Festival heli-gonkárov

Miesto konania: Malé Hoste – futbalové ihrisko, o 15.00 h
Web: www.tnos.sk

MELODY PERKELT – Funny Fellows + Anka Šišková

Miesto konania: fontána pri kine Mier, Považská Bystrica
Web: www.pxcentrumpb.sk

12. a 13. august 2017

Nočná prehliadka: Historiky z mučiarnie

Miesto konania: Trenčiansky hrad
Web: www.muzeumtn.sk
Anotácia: Parodické, vtipné scény na motív stredovekého mučenia.

Dožinky v Turej Lúke

Miesto konania: Myjava časť Turá Lúka
Web: www.cktmyjava.sk
Anotácia: Nadregionálne podujatie prezentujúce tradičnú kultúru zameranú na ukážky žatvy a agrárnych postupov, nástrojov a mechanizmov súvisiacich so žatvou, tradičným poľnohospodárstvom. Súčasťou sú aj služby Božie s podávaním za úrodu.

13. august 2017

Spomienka k 80. výročiu úmrtia Martina Rázusa

Miesto konania: Dolné Srnie, Moravské Lieskové
Web: www.tnos.sk
Anotácia: Spomienka na básnika, prozaika, esejistu, dramatika, publicistu, politika a evanjelického kňaza.

17. Tradičné Lednické dožinkové slávnosti
Miesto konania: amfiteáter pod hradom, Lednica
Web: www.pospb.sk

49. Letný prechod hrebeňom Javorníkov

Miesto konania: prezentácia pred DK v Považskej Bystrici, od 6.00 h
Web: www.kst.sk

14. – 19. august 2017

Letný astronomický tábor Hviezda stanice teenager HST 2017

Miesto konania: Hvezdáreň v Partizánskom
Web: www.hvezdaren.sk
Anotácia: Tábor určený pre vážnych záujemcov o astronomickú vedu.

17. – 20. august 2017

Muziganské Prieapné

Miesto konania: Prieapné
Web: www.cktmyjava.sk
Anotácia: 4-dňový hudobný a tanečný tábor venovaný folklórnej tradícii Prieapného, záverečné vystúpenie účastníkov hudobných a tanečných dielní.

18. august 2017

Túlavé divadlo: Cyrano alebo Balábile o Nose

Miesto konania: fontána pri kine Mier, Považská Bystrica
Web: www.pxcentrumpb.sk

Obývačka pod platanom

Miesto konania: Námestie E. Štúra, Bánovce nad Bebravou
Web: www.kulturabn.sk
Anotácia: Letná čítareň s hosťom Jankom Plachým a premietaním filmu.

Tvorivé leto 2017 – preč s nudou, pod' tvoriť

Miesto konania: Regionálne kultúrne centrum v Prievidzi
Web: www.rkcpd.sk

Anotácia: Dielnička pre deti. Téma: Etnobubnová škola.

19. august 2017

Držková Držka

Miesto konania: Horné Držkovce

Web: www.hodocu.sk

Anotácia: Držková držka nie je iba o držkovej. Už tradične si budete môcť pochutnať na kvalitnom guláši a širokom výbere studených a teplých jedál.

Považsko-Strážovský pohár 2017 – MTB do vrchu

Miesto konania: Belušké Slatiny

Web: www.bikerizpuchova.sk

19. a 20. august 2017

Beckovská princezná – SHS Corvus Arma – Havrani z Bratislavy

Miesto konania: Hrad Beckov

Web: www.hrad-beckov.sk

20. august 2017

Kultúrne leto: Country Stopy

Miesto konania: Mestský park, Bánovce nad Bebravou

Web: www.kulturabn.sk

Anotácia: Podvečery s kultúrou.

200. výročie narodenia J. M. Hurbana

Miesto konania: Cachtice

Web: www.tnos.sk

Helenské hodové slávnosti

Miesto konania: sídlisko Rozkvet, Považská Bystrica

Web: www.pxcentrumpb.sk

22. august – 22. september 2017

Ján Balaj – Portrét krajiny

Miesto konania: výstavné priestory Trenčianskeho samosprávneho kraja

Web: www.tnos.sk

Anotácia: Autorská výstava obrazov výtvarníka Jána Balaja z Mnichovej Lehoty.

23. august 2017

Na zjedenie

Miesto konania: Zámok Bojnice, o 15.00 h

Web: www.bojnicecastle.sk

Anotácia: Prednáška z cyklu „Za zámokovou bránou...“ o drevokaznom hmyze.

25. august 2017

Tvorivé leto 2017 – preč s nudou, pod' tvoriť

26. august 2017

Oslavy SNP na Jankovom vršku

Výročie Slovenského národného povstania, ktoré je významným medzníkom v histórii nášho národa, si pripomenú v mnohých obciach a mestách. V sobotu 26. augusta si ho uctia aj na Jankovom vršku v okrese Bánovce nad Bebravou. Súčasťou osláv bude pochod pluku Nesmrteľných, kultúrny program, partizánska vatra a pietny akt kladenia vencov k pamätníku SNP. „Pamätník na Jankovom vršku sa stal symbolom hrdinstva a slávy, symbolom úcty a vďaka všetkým tým, ktorí bojovali za našu slobodu proti fašizmu počas druhej svetovej vojny,“ uviedol Ján Holička, predseda Oblastného výboru Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov Trenčín. Počas osláv bude fungovať aj kyvadlová doprava z Bánoviec nad Bebravou na Jankov vršek a späť.

Miesto konania: Regionálne kultúrne centrum v Prievidzi

Web: www.rkcpd.sk

Anotácia: Dielnička pre deti. Téma: Policajná akadémia.

25. – 26. august 2017

Bartolomejský jarmok

Miesto konania: Mierové námestie, Ilava

Web: www.ilava.sk

25. – 27. august 2017

Dubnický folklórny festival

Miesto konania: Dubnica nad Váhom

Web: www.dff.dubnica.eu

26. august 2017

Folk pod hviezdami

Miesto konania: areál hviezdárne v Partizánskom

Web: www.hvezdaren.sk

Branislav Jobus – beseda pre deti

Miesto konania: fontána pri kine Mier, Považská Bystrica

Web: www.pxcentrumpb.sk

Genius Locci, Saténové ruy

Miesto konania: fontána pri kine Mier, Považská Bystrica

Web: www.pxcentrumpb.sk

Festival ľudových remesiel

Miesto konania: Kúpeľné námestie, Trenčianske Teplice

Web: www.visit-teplice.com

Anotácia: Lákavé podujatie, približne 100 remeselníkov, výrobky. Sprievodné akcie, vystúpenie folklórnych súborov, výstavy.

Festival pastierskej kultúry

Miesto konania: Nitrianske Rudno

Web: www.rkcpd.sk

Anotácia: Strihanie oviec, spracovanie vlny, ukážka výroby syrov a bryndze, folklórny program zameraný na bačovské zvyklosti, jarmok ľudových remesiel.

26. august 2017

Omšenské halušky

Miesto konania: Športový areál Omšenie

Web: www.omsenie.sk

Anotácia: 3. ročník súťaže v tradičnom varení a jedení bryndzových halušiek. V rámci podujatia sú pripravené rôzne súťaže a hudobný program.

26. a 27. august 2017

Rytierska škola – SHS Rád svätého Galahada

Miesto konania: Hrad Beckov

Web: www.hrad-beckov.sk

27. august 2017

Kultúrne leto: Milan Veróny & Band

Miesto konania: Mestský park, Bánovce nad Bebravou

Web: www.kulturabn.sk

Anotácia: Podvečery s kultúrou.

Prehliadka dospelých speváckych zborov

Miesto konania: Kostol sv. Michala Archanjela, kultúrno-

-športový areál, Jasenica

Web: www.pospb.sk

29. august 2017

73. výročie SNP – pietny akt kladenia vencov

Miesto konania: pamätník SNP, Považská Bystrica

Web: www.pxcentrumpb.sk

31. august 2017

Rozlúčka s prázdninami

Miesto konania: fontána pri kine Mier, Považská Bystrica

Web: www.pxcentrumpb.sk

Anotácia: kapely – S hudbou Vesmírnou, Heľenine oči, Malalata.

NAJBLIŽŠIE ČÍSLO prinesie

Predstavujeme okres Púchov

Turistická polícia na ktorú chatu si posvietime teraz?

Otestujte si vedomosti o okrese Považská Bystrica

1. Juraj Martečík sa preslávil tým, že sa vyhlásil za

- prezidenta Slovenskej republiky
- prezidenta Považskej republiky
- prezidenta Marikovskej republiky

2. Slovenská dojná ovca je druhým slovenským národným plemenom. Tým prvým bola

- valaška
- cigája
- merino

3. Strechu sveta by ste našli

- v Kostoleckej tiesňave
- v Manínskej tiesňave

c. na Bosmanoch

4. Ktoré dielo nenapísal Dominik Tatarka, rodák z obce Plevník – Drienové?

- Démon súhlasu
- Panna zázračná
- Prútené kreslá

5. Cyklista Milan Dvorščík získal ocenenie najlepšieho športovca Slovenska v roku

- 1993
- 1990
- 1994

Správne odpovede: 1/C, 2/A, 3/A, 4/B, 5/C

Trenčín región, dvojmesačník, júl – august 2017, číslo: 4-5, ročník II., vyšlo: 28.6.2017. **Vydáva:** Trenčín región, krajská organizácia cestovného ruchu

(KOCR), adresa: Trenčín región – krajská organizácia cestovného ruchu, K

dolnej stanici 7282/20A, 911 01 Trenčín, IČO: 42377897, poštová adresa: Trenčín región – krajská organizácia cestovného ruchu, K dolnej stanici 7282/20A, 911 01 Trenčín. **Redakčná rada:** Eva Frývaldská, Veronika Rezáková, Angelika Sekelová. **Redakcia:** Radovan Stoklasa – šéfredaktor a kolektív autorov. **Foto:** Radovan Stoklasa, archív redakcie – ak nie je uvedené inak. **Kontakty** – email: redakcia@trenclinregion.sk, web: www.trenclinregion.sk.

Náklad: 110 000 ks, distribúcia v Trenčianskom samosprávnom kraji: obce do 3000 obyvateľov – do schránok, obce a mestá nad 3000 obyvateľov: OcÚ, MsÚ, elektronická podoba: www.trenclinregion.sk. Zaregistrované na MK SR, EV 5360/16, ISSN 2453-7942. Autorské práva vyhradené – použitie len so súhlasom vydavateľa.

Redakčná uzávierka čísla IV-V/II: 20. júna 2017, najbližšie číslo vyjde 28. augusta 2017.

Popularita spevákov a interpretov v minulosti bola trochu iná, než ju poznáme dnes. Televízia nebola masovo rozšírená, ľudia viac počúvali rozhlas. Hudobné čísla vždy riadne ohlásili, uviedli názov, autora, interpreta. Mnoho ľudí takto poznalo speváčku ľudových piesní Lýdiu Fajtovú z Trenčína. Rozhodujúci bol hlas. Keď ju videli „naživo“ na javisku, mnohí nedokázali zakryť pohnutie a radosť, že sa prvýkrát takto stretli. Fascinovalo ma toto divadlo, keďže som hrával vo folklórnom súbore Trenčan, a viac sme sa pozerali na divákov ako na primáša Stana Cibulku.

S našou Lydkou, ako sme ju volali, som prišiel do kontaktu prvýkrát v roku 1964. Odvtedy preteklo veľa času, ale podsta-

O frajeroch spievala, a pritom sa vydala

ta zostala. Energia na rozdávanie, mladistvý duch, zmysel pre humor – to všetko zostalo. Vek sa (trochu) podpísal na telesnej schránke, ale to vyrovnáva svojím prejavom. Ako to teda bolo s tými divákmi v minulosti?

„Oni boli koľkokrát zo mňa aj sklamaní. Mala som tridsať rokov a už som bola pri tele. A keď som spievala o tých frajeroch v rádiu, poslucháči si predstavovali presne také vydajachtivé dievča. Dostávala som aj ponuky na sobáš, vraj keď tak pekne spievam, aj si ma zoberú,“ spomína Lýdia Fajtová. Mnohí sa vraj pozastavili nad tým, či je vôbec známa speváčka. Ale najmä na dedinách vedeli oceniť, že „vyhrabala“ rôzne pesničky. Babky počas jej spevu spokojne prikyvovali.

Prvé pesničky sa naučila u babky, vtedy sa veľa spievalo. Pamätá si úplne prvú – Zima, zima tu je, sniežik poletuje.

Zbierať ľudové piesne začala ako študentka, mala 16 – 17 rokov. „Vtedy ma to chytilo, a keď som objavila peknú pieseň,

akoby som klenot našla. Je v nich ukrytý bežný, obyčajný život, zanariekajú si, potešia. Sú krásne textovo i melodicky,“ spomína si na svoje začiatky. Rázovitá obec Omšenie ju oslovila, pochádzala odtiaľ Fajtovej prababka. „Dedina bola pre mňa, mestské dievča, niečo nové. Obavy som mala zo sliepok, kravu bolo treba obísť zďaleka,“ smeje sa bývalá skautka. Piesne sa učila naspamäť, prvý magnetofón si kúpila až v roku 1962.

„Zistila som, že sa mi páčia piesne – navyše sa dali zbierať ako hríby. Ohromne ma to bavilo, lebo keď som sa opýtala voľaktorej babky, hneď mi povedala peknú pesničku. Niektorá bola krajšia, iná vtipnejšia. Vyberala som si. Neskôr v rozhlase bodovali pesničky s rytmom, textom, nie kvôli môjmu hlasu, ja nemám hlas,“ skromne zhodnotila svoje účinkovanie v rozhlase.

Prvé dve piesne, čo nahrála v roku 1952 v Gramofónových závodoch v Bratislave, boli V hornom konci bývam a Čo sa v

svete deje, Bože môj. K tomu sa viaže milá príhoda, keď vysielanie mestského rozhlasu v Trenčíne začínala teta Lydka pesničkou V hornom konci. Občania už vedeli, že budú správy. „Potom ma vypli a po správach som spievala Čo sa stalo. Veľa som spievala o tých frajeroch, ale už ako 19-ročná som sa vydala,“ s úsmevom na seba prezrádza.

„Keď som ako študentka chodila po dedinách za tými babkami, najviac sa mi páčili rezké, žar-

tovné, veselé piesne, čo dokázali niečo povedať, mali príbeh. Boli veľmi pravdivé, až realistické, na začiatku to narobilo problémy, keď sa v piesni ocitli mená reálnych ľudí. Počuli o sebe z rozhlasu a narobili trochu štabarc, ale na to som si potom dávala veľký pozor.“

Neskôr, keď mala deti, potrebovala ísť na výskum do Selca. Deti dala opatrovať babke, do tašky vysmažila „šnicle“ a poďho za ľudovou piesňou. V tejto záľube bola zároveň fanatičkou.

Lýdia Fajtová vyhrala v súťaži ľudového spevu v Bratislave v roku 1952, sprevádzal ju harmonikár Jaroslav Magdolen, v Trenčane primáš Stano Cibulka, nahrávala a účinkovala s Ľudovou hudbou Eugena Farkaša, s Rinaldom Oláhom, Miroslavom Dudíkom a ďalšími súbormi. Úspech jej priniesla pracovitosť, zanietenosť, temperament a bonusom bola skutočnosť, že celý repertoár išiel od srdca. Piesne používala aj ako terapiu. Keď mala bôľ a chcela sa vyplakať, pri umývaní riadu si zaspievala, poplakala a bolo to vyriešené.

V súčasnosti sa sťažuje na menšiu pohyblivosť, ale to jej nebráni spievať. „Ráno si pustím heligonkárov a spievam s nimi aj 15 pesničiek. To je moja rozcvička. Počas dňa si spievam zasa s inými, sú aj televízne programy zamerané na ľudové piesne. Ale neberte ma ako speváčku. Všeličo som naspievala aj pekne, aj hlasno, ale kedy to bolo? Pred 65 rokmi. Teraz, keď ťahám na osemdesiaty tretí rok, je už všetko poznačené. Doma spievam ako zlatý slávik, ale keď idem na verejnosť, všetko si riadne pripravím,“ zľahčuje pani Fajtová. Vydala zbierku obsahujúcu 250 piesní, poslednú našla v roku 1993 v Omšeni pod názvom A v tej našej zahradečke rozmarín prekvitá.

Lýdiu Fajtovú trápi, že mnohí mladí ľudia sa za ľudovú kultúru hanbia. „Veď je to naša kultúra, podstata Slovákov, z toho sme vyšli. Verím, že prídu na to a vrátia sa k tejto tradičnej kultúre. Uvedomia si, akú má cenu.“

Leo Kužela

